

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Goluchowski ábrándja.

Budapest, december 2.

(v.) A mi kiváló külügyminiszterünknek — úgy látszik — nem akad elég dolga Európában, tehát Khinára vetette szemét s erősen áhit egy kis gyarmatpolitikai kalandot. Magyarországnak ellenben elég tennivalója akad Magyarországon, tehát nem vihető bele semmiféle tengerentúli vállalkozásba. Megmondta ezt a magyar delegáció már ezelőtt másfél esztendővel Agenor grófnak, de Agenor gróf nem értett belőle. S ma meg is vallotta exorzéjában, hogy még egyre lobog benne a régi gerjedelem. Koloniákat szerezni tul a világtengeren, néhány millió sárgabőrű alattvaló bekebelezni, megmutatni a németeknek, oroszoknak, franciáknak s angoloknak, hogy vagyunk olyan legények, mint ők, s vágunk olyan rendet a bomlaldozó Khinában, mint ők: ó mi kéjesen csiklándozza a közös külügyminiszter ur lelket ez a gondolat. Pedig hiába csiklándozza. Magyarországot ugyan ki nem viszi Khinába, ha még olyan szédítő képét festi is e vállalkozás kellemességének és hasznának.

Mi az isten csodáját is keresnénk mi ott a távol Keleten? Azt mondja erre gróf Goluchowski, ránk fér egy kis közgazdasági terjeszkedés, meg egy kis területhódítás ott, ahol most osztozkodnak az európai nemzetek egy darab szertehulló barbár világon. A gróf ur téved. Nem fér miránk magyarokra sem az egyik, sem a másik. A magyar közgazdaság expanzív törekvéseit mi könnyebb szerrel, természetesebb és okosabb módon tudjuk foglalkoztatni: hadd foglalja el magának előbb Magyarországot. Ez idő szerint mi magunk is Khina vagyunk: Ausztriának a Khinája. Ültetvényesei vagyunk a bécsi, brünni, prágai, reichenbergi iparbároknak.

Hizlalunk nekik jó magyar marhát; vetünk s aratunk nekik jó magyar gabonát. A hatalmas iparbárok átveszik tőlünk potom áron a marhánkat s a gabonánkat, és ránk sózzák méregdrágán a maguk posztóját, gyolcsát, vasát és üvegét. Mit ajánlhatjuk nekünk gróf Goluchowski a gyarmatpolitikát? Hiszen ezt csináljuk — üssön bele a kö! — immár harminckét esztendő óta. Csináljuk egy öszvérnek a békétürésével azt a politikát, amely gyarmatszerepre kárhoztat bennünket Ausztriával szemben. Terjeszkedni tehát igenis akarunk, fogunk is. De egyelőre nem a Yangcseikiang partjain. Hanem a Tisza és a Duna partjain. Egy emberöltőre való munkával kínálja Magyarországot ez a feladat. A gazdasági hódoltság állapotából akarunk kivergődni s meg akarjuk előbb közelíteni, majd aztán valóítani is a magyar nemzetnek anyagi önállóságát. A közös vámterület nem lehet e törekvésünk meghusítója. Lám, Ausztria vámsorompók nélkül is meg tudta csinálni a maga mezőgazdaságát. Mért ne tudnók tehát mi is megcsinálni vámsorompók nélkül a magunk iparát? Engedje meg gróf Goluchowski, hogy előbb Budapestet hódítsuk meg és Debrecent és Kassát és Aradot a magyar közgazdaság számára; ezek is elég csinos tájékok s ha jól meggondoljuk, tán több közünk is volna hozzájuk, mint Khinához. Ezt a gazdasági honfoglalást jó, ha elvégzi egy egész nemzedék. Tengerentúli kalandokról beszéljen majd a gróf ur ivadéka a mi ivadéainknak. Ő neki magának mi magunk csupán egy választ adhatunk; azt, hogy nem. Tengerentúli gyarmatot szerezni reánk nézve annyit jelentene, mint saját magunkat bele-örögztetni az Ausztriától való gazdasági függésbe. Mert ha a monárkia magához ragadna egy darabot Khinából, egyes-egyedül Magyarország fizetné meg az árát ennek a terjesz-

kedésnek. Az a gyarmat ugyanis versenyre hívná a maga nyerstermelésével a mi mezőgazdaságunkat az osztrák fogyasztó piacon. Vagyis: Magyarország arra volna kényszerítve, hogy még olcsóbban adja el gabnját s marháját az osztrákoknak. Hazánknak elszegényedése és eladósodása így még rohamosabbá válna s csakhamar eljutnánk oda, hogy a nyomor csapszékében teljesen lerongyolódva ihatnánk brudersaftot mi, a leg-
régibb osztrák gyarmat, Khinával, a legújabb osztrák gyarmattal; s az osztrák iparbárok lábainál együtt végeznék jobbágyi szolgáltatokat mi fehérbőrű kinézerek és ők, a sárgabőrű magyarok. Agenor gróf ábrándjai ide vinnék Magyarországot. Köszönjük szépen, megkelmes ur, de ebből a szerepből nem kérünk.

A politikai terjeszkedést Khina felé pedig még határozottabban utasítjuk vissza, mint a gazdaságát. A magyar nemzetnek igazán nem kell Khináig elmennie, hogy teret találjon a politikai hódításra. A mi jeles dákórománjaink és panszlávjaink felmentenek bennünket a világtengeren való átkelés fáradsalmi alól. Ha akarunk s ha tudunk hódítani, akad itthon hódítani valónk elég. S talán sürgősebb is ez a feladat, amely a saját hajlékunkban vár a megoldásra, annál a másikon, amely a külügyminiszter urban szít ilyen erős gerjedelmeket. S ha jól körülnéz gróf Goluchowski előbb itt a mi hazánkban s aztán Európában, bizonyosan észre fogja venni, hogy neki magának is könnyebb volna a dolga, ha a magyar nemzet fel tudná magába szívni az állameszmével szemben renitens nemzetiségeket. Mindjárt nagyobb lenne e monarkriának nemzetközi sulya és tekintélye, ha Ausztria állami züllésével szemben hivatkozniia lehetne legalább a magyar államnak teljes konszolidáltságára s

T Á R C A.

Theodora.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

San Vitale.

Novella ez, olyan hihetetlen novella, amelyet nem merne kitalálni az írők képzelme, amelyet csak a természet mer megírni a valóságban. Legelőször egy bizánci írónak, a caesareai Prokopius másolta le *Arcana Historia*jában. E könyvecske, melyet szerző csak akkor adhatott ki, mikor már többet utól nem érhetette a császár s a „kegyes, legtudósabb és legszentebb” császárné haragja, vagyis testamentomban halála után, — nagyport vert fel, akkora port, hogy a későbbi historikusok alig láttak keresztült rajta. Ebben ugyanis az alázatos Prokopius meghazudtolja egész élete munkásságát: a Justinian uralkodásáról irt nyole kötetes hivatalos történetét s a legmaróbb gúnynyal írja meg a valóságot azokról, kikből életében annyit kellett rettegnie és szenvednie. Mindenesetre érdekes és önzetlen bosszu. Nos, Prokopius óta sokan feldolgozták ennek a rendkívüli asszonynak az életét, kit Baronius bibornok olyan udvariatlanul nevez ördögös hetairának, annak a bizonyos *Femina Infernalis*-nak, kinek kéje megölte az embert. Legutóbb Sarah Bernhardt játszotta el... Ilyen előzmények után én most zavarban vagyok az alkalmazandó irodalmi formát illetőleg. A tárgy szerint Xavier de Montepin, vagy Ponson du Terrail t. íróársaim mintájára rendőri rémregényt kellene írnom, de ez mégse volna helyes, már csak azért sem, mert Theodora csak addig

állt rendőri felügyelet alatt, míg esászárné nem lett, azután pedig ellenkezőleg ő felügyeltetett fel a rendőrséggel az egész világra, hogy az semmi felségtelen dolgot meg ne tudjon felőle... Azt hiszem, legjobb lesz egy neo-antik misztikus idyllt írni róla, afféle stylizált bizánci mesét, melynek szimbolizmusa épp oly naivul rejti el a valóságot, mint a Theodora aranyos fátlyol palástja a Justinian Vénusának a testét. És csináljunk a költeményhez képeket, — csináljunk az egészet mozaikban, olyan ünneplésnyes merev, csillogó mozaikban, mint ez a ravennai Theodora-kép. A középkori barbárok ugyanis levakarták a San Vitale falairól a bizánci díszit: a hivatalos történet aureolás esászárnője mellé rakjuk ki a Prokopius félhivatalos Theodorájának a profánabb mozaikképeit. Ah, pokolian festői tárgyak ezek és én csak azon csudálkozom, hogy a művészek oly kevéssé duskálnak bennük...

I.

A Mindenhatónak ama különösebb jóakaratából, mely a császárok és birodalmak jövődjé felett örökdiók, történt, hogy Anno Domini 516 táján élt Byzantionban egy paphlagoniai származású Acacius nevű ember. Nem volt sem szenátor, sem magnificus, sem excellentissimus, de azért mégis hasznos tudnivaló, hogy milyen mesterségen vala. *Arctotroph* volt ő, ami annyit tesz, hogy a „medvék őrzője” és pedig a görögézelmu zöld pártiak amphiteatrumban, lévén ott a hivatása, hogy azok felett a vad bestiák, ugymint medvék, oroszlánok, tigrisek és hiénák felett örökdiók, melyek a felséges nép mulatságára olyan keresztényi örömmel tépék szét a porondon a hitetlen pogányokat és a még gonoszabb eretnekeket. Ott élt ez a nevezett Acacius az amphiteatrumban rengeteg falainak az árnyékában az Embolon nevű városrészben, melyről hasznos tudni való, hogy a Vénus asszony örömeinek a szemétdombja vala:

II.

Comito vala az első a törekvő család gyermekleányai közül, aki fellépett az amphitheatrumban színpadára s fortélyos táncával és kellemes énekével méltó örömet szerzett gondos édes anyjának. Mikor ki szokott volt menni a tapsoló byzantiaiak tizezei elé, többnyire huga, a gyermek Theodora vitte utána azt a kis szőlyeséket, amelyre az immár diadalmas művésznő olykor leült pihenni. Gyermek volt ez a Theodora még, de ahogy rövid tunikában és rabszolgá ujjasban tétlenül szemlélte nénye diességét, nagy álmai támadának. Ő is szeretett volna annyi tapsot, triobolus-t és szerelmes vallomást és kívánatosnak tetszett előtte, hogy azt a tizezer fejű tapsoló szőnyetget, a népet gyöngö kezeivel rabigájába hajtja. Ahogy a kis leány a szőlyesék mögül sokat és figyelmesen nézte a veszedelmes szőnyetget inceselkedéseit, lassankint nemcsak kiösmerte a gyöngéit, hanem immár erőt is érzett arra, hogy szembeszálljon vele. És ha azon a napon, amikor

arra, hogy amilyen mértékben bomladozik a lajthántuli államszerkezet, ugyanolyan mértékben izmosodik meg a nemzeti tartalom a magyar állameszmében. Ezt a politikai terjeszkedést hirdesse nekünk a közös külügyminiszter ur. Biztosítjuk ő kegyelmességét, hogy ezzel az ígével nagyobb s áldásosabb hatást tudna elérni nemcsak itt a monarchiában, hanem a külvilágban is. Vigye a kánya Kihnát. Ami hódító erőnk van, azt itt a saját hazánkban kell érvényesítenünk. Ha abból a nagy osztozkodásból, mely a távol Keleten folyik, nem jut erre a monarchiára semmi, azt majd csak elbirjuk valahogy. De ha itthon nem szereljük le a centrifugális törekvéseket, ha nem gondoskodunk róla, hogy az állambomlás folyamata ne kelhesen át a Lajthán s hogy legalább Magyarország szerezzé meg magának a nemzeti egységnek azt a hatalmi biztosítékát, amelynek hiányát olyan keservesen sanyli mostanában Ausztria, akkor elvesz a nagyhatalmi állás és megdől a nemzetközi tekintély.

Igy vélekedik gróf Goluchowski ábrándja felől a magyar közvélemény. A magyar nemzet vagyonából s erejéből nem jut gyarmatpolitikai kalandok számára egy atomnyi s egy krajcárnyi sem. Amink van s amik vagyunk, mindazt egyetlen egy feladatra kell fordítanunk. Nemzetünk megedzése s államiságunk megszilárdítása ez a feladat. Az ábrándjaiba elmerült külügyminiszter ne nézzen kancsalul festett egekbe, hanem vessé meg a lábát jó erősen a realpolitika szilárd talaján. Ezen örömet kísérté őt eddig, szívesen fogja ezentul is kísérni a magyar közvélemény őszinte bizalma és erős támogatása.

BELFÖLD.

„Az átutalás elhalasztása.“ Ma este Széll Kálmán miniszterelnök tanácskozott gróf Goluchowski külügyminiszterrel és gróf Claryval, az osztrák minisztertanács elnökével. Ennek a tanácskozásnak nyomán az a hír terjedt el Bécsben, hogy a fogyasztási adók átutalását január elsejéről elhalasztják. A M-g-nak egy bécsi távirata szerint ebbe Széll Kálmán hajlandó beleegyezni. Ezzel szemben határozottan állíthatjuk, hogy a miniszterelnök ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, amelyet ismételtelen kifejezett, s amely szerint az új átutalási eljárásnak a viszonyosság értelmében újévkor életbe kell lépni.

III.

Nem énekelt ő, mint a néneje, csak táncolt és táncba vala az a kéjes, láthatatlan méreg, mely lassan megmetyelje az amphitheatrum tizezeit, s mely az aréna porfelhőjével felszállva aztán elmarórtá az egész világot... Nem is annyira táncolt ő, mint inkább csak olyan titokzatos új lengedéssel reszkettette testét, amelyet sem azelőtt, sem azóta nem láttak az emberek s amelyet Vénus istenasszony is megirigyelhetett tőle. Tudott kacagatóan viglenni; mimikai jelenetei hahotára fakasztották a tömeget, de villámapásként hatott az, mikor a szerelmes vágyak démonai megszállták ölésre örökké szomjas testét. Mikor a zene ütemére az arany vesszővel esőndesen verdesi kezdte tagjait, előbb valami kéjes görcsbe merevedett egész formája és rajongó arca olyan lett, mint a halotté: aztán, mire már szinte jajongott fájdalom, de tehetetlen tüzeben, egyszerre mint egy forró áradat szakadának meg belője emésztő indulatai, megoldódtak a gyönyörtől rab tagjai s ekkor a diadalmaskodó szenvedély eszeveszett táncába ragadta magát a rajta csúszó ezereket, az egész mohó amphitheatrumot. Bűnös önkívületben lesiklott válláról selyem chamysa s tüzelő

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt Bartha Miklós elnöklése mellett Ugron Gábor lakásán ma este értekezletet tartott. Az értekezlet elhatározta, hogy az újajutalásra vonatkozó és betervezett törvényjavaslatokat nem fogadják el s hogy a kvótia kérdésében a párt álláspontjának kifejtésével Polónyi Gézát bízza meg, aki ezenkívül a párt nevében határozati javaslatot is fog a képviselőház elé terjeszteni.

A külügyminiszter expozéja.

Budapest, december 2.

Európa politikai közvéleménye a mai napon a bécsi magyar ház felé fordult érdeklődésével, ahol a magyar delegáció külügyi albizottságában gróf Goluchowski Agenor, monarchiánk külügyminisztere mondotta el az expozéját. Ugyszólván bő kommentárja volt az ő nagyszabású beszéde a tegnap elhangzott királyi szavaknak s miként ezek, az ő nyilatkozatai is talán sohasem hangsúlyozták bizalomteljesebben a béke fenntartásába vetett hitet, mint ezuttal. A külügyminiszter föl-vonultatta expozéjában az összes nagyhatalmas-ságokat, vázolta a Balkán-államok helyzetét, ki-emelte a hágai konferencia várható üdvös hatását és végül merész világkereskedelmi terveivel kapcsolatban a kivándorlási mozgalmak értékesítésére hívta föl a monarchia áldozatkésztségét. A magyar delegátusok tetszéssel fogadták a külügyminiszter nagyérdéki fejtegetéseit és mint a korábbi években, ezuttal is bizalmat és elismerést szavaztak neki a politikájáért.

A külügyi albizottság nagyfontosságú üléséről a felhivatalos hírszolgálati iroda a következőket jelenti:

Bécs, december 2.

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délután 2 órakor ülést tartott, amelyen a közös miniszterek közül Széll Kálmán miniszterelnök és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is jelen volt.

Tisza Kálmán elnök az ülést megnyitván előadja, hogy a külügyminiszter úgy, mint az előző években most is vázolni szándékozik a külpolitikai helyzet képét; egyuttal pedig megadja a külügyminiszternek a szót.

Goluchowski expozéja.

Uraim, másfél éve annak, hogy utóljára együtt voltunk és ha a közbeeső időszakra visszamezünk, melynek elején a keleti bonyodalmak és a spanyol-amerikai összeütközés véget ért, előzetélel konstatalhatjuk, hogy ez időszak az általános béke jelében állott.

Az európai államok egymásközti viszonyán, a nyugalomnak oly hatalmas szüksége, a társadalmi és politikai létfeltételeknek rendes és háborítlan kifejtésére irányított oly mélyreható áramlat uralkodik, hogy még az a legutóbbi időkben mind élekenben kifejtett verseny is, mely a tengertelen országokban új kiviteli területek megnyitására és lefoglalására tör, valamint a szorosan vele járó konkurrencia az

anyagi érdekek terén mélyebbre ható meghasonlás nélkül maradt, sőt ellenkezőleg, mindenfelé az a törekvés észlelhető, hogy az értekeknek ez irányban fel-feltűnő eltérése békés kiegyenlítés felé tereltesseik.

(Transvaal.)

A helyzet ezen képén ma a Dél-Afrikában nemrég kitört összefütközésnek mindenestre sajnálatos ténye is alig változtat valamit. Az ily konstellációk megítélésében főleg az a visszahatás dönt, melyet azok az európai hatalmak egymásközti viszonyára gyakorolni képesek. Ez irányban pedig bizonyos vélemény kifejezhetni azon reményemet, hogy e haro helyi jellegű ezután sem fog kivetkőzni s így nincs ok továbbmenő bonyodalmaktól tartani.

Ily körülmények között az általános helyzet kielégítő világtázasban áll ottünk s a nélkül, hogy a tulzolt optimizmus hibaiba esném, azt hiszem, hogy alig van okunk e helyzet rosszabbodása iránt belátó időre aggodalmakat táplálni.

(„Változatlanul!“)

Ezeket előrebocsátva megelégedéssel emelhetem ki, hogy a mi nemzetközi viszonyainkban, a külhatalmakkal szemben elfoglalt állásunkban a tisztelt országos bizottságok utolsó ülészaka óta semminemű változás nem állott be.

E viszonyok, amilyen változatlanul szilárdak és bizalomteljesek szövetségestársaink irányában, változatlanul barátságosak és előzékenyek a többi hatalmakkal szemben, különösen azokkal, melyekkel bizonyos konkrét érdekek dolgában közelebbi érintkezést ápolni törekszünk, örvendetes egészet képeznek, mely a dolgok békés feloldására a legnyomatékosabb kezességeket nyújtani alkalmas.

(A hármasszövetség.)

Igy állván a dolgok, majdnem fölöslegesnek látszanék, szövetséges viszonyaink rendíthetetlen fennállásáról külön megemlékezni és a monarchiára és az egész Európára ezekből áramló előnyöket ujabban kiemelni. Mégis, uraim, föltétlenül szükségesnek hiszem e megemlékezést azon hamis híresztelések megcáfolása, vagy amaz alapatlan kombinációk helyreigazítása végett, melyeket egy idő óta ismételtelen — s ebbeli észleleteim a monarchia határain túl is terjednek — részint jó, részint rossz hiszemben világgá kürtöltek, s melyek az ilyenekre nagyon is fogékony közvéleményben könnyen fölkeltheték a tévhitet, hogy külügyi politikánk irányvételét medret cserél. Ez tehát nincsen így. A talapat, melyen Németországgal és Olaszországgal való szerződési viszonyunk fölépült, szilárdabb és összetartóbb, sem-hogy megrendülést szenvedett volna, vagy akár ezentul annak ki volna téve.

Minden támadó elzárattól menten kizárólag arra törekvede, hogy a stabilitásnak és a fenntartó politikának a nemzetközi téren érvényt szerezzen, a hármasszövetség a béke igazi védének bizonyult, s e biztos, majd két évtized óta fényesen kipróbált alapról letérni, egyenesen az ész ellen való vétek volna, melyet a szerződés felek egyikéről sem lehet fölteni; annyival kerésbé, minthogy a közep-európai három hatalom szoros együttálladása által teremtetett kölcsön-lárbó, mint azt már egyszer volt szerencsém kiemelni, más hatalmakkal szemben barátságos viszonyok ápolását, sőt az intimebb soraköztsé is nemcsak ki nem zárja, hanem azt föltételezi.

Feltételezi kiválón békés jellegénél fogva, de bizonyos viszonyok különleges természeténél fogva

teste minden pórusa, mint mindmegannyi esőárasztó szája, lehelte a tömeg szemébe a szerelmes kárhozat paphlagóniai mérget. Hátra csukló arcában a hét főbűn lángolt és meggyújtott e láng mindeneket Byzánceban... A római érzelmű kekek pártfogolták őt legjobban. — És Theodora nem volt nagy, inkább kicsiny, tökéletes és finom formájú nyulánk testtel, amely hajlékony volt, mint a kigyóé. Olajbarna, sápadt arcában emésztő tüzzel égtek nagy fekete szemei, érzéki ajkai azonban szinte színtelenek valának már attól a nagy szerelm szomjuságtól, amely természetét emészté és amelyet a szerelmesek esőkjai hiába esillapítottak. De a legszebb volt a járása: minden titka, minden hatalma ebben volt. Mikor megmozdult, a bűbájosságok olyan szerelmes muzsikája szólalt meg lenge tagjaiban, ami sohse kábitotta még el halandók érzékeit.

Glossa:

Paulus Silentiarius: „... mert épp oly kevéssé lehetne leírni a Theodora szépségét, mint a nap káprázatát...“

Prokopius: (a császárné arany szobráról írván) „... amennyire szobor szép lehet, szép ez a szobor, de olyan diadalmas a Theodora szépsége, hogy sem embermondta szó, sem emberalkotta kép nem tudná azt soha visszaadni...“

IV.

És ekkor történt, hogy oly igen nagy vala Theodora diadala az amphitheatrumban, miszerint mindeneknek átadta magát, akik férfiak voltak s mezláták őt Byzánceban. Lettek legyen

szok rómaiak, görögök, vagy barbárok, európaiak, ázsiaiak vagy afrikaiak, — patriciusok, gladiátorok vagy rabslolgák; mindeneiket szerietett ő, akik ölelni óhajták, mert a Vénus hitéhez isten követését a mások: mindenek boldogításában látá. És annyira bőkezű vala szerelmeivel, hogy gyakran vádoló a természetet fősvenységgel, a mért nem tudott volna elegendő sokféle csókot kitalálni az ő gyönyörűségére. — Mivel azonban nemcsak nagyon szép, de még sokkal okosabb is volt, a szerelmes örvöngés első vihára után belátá, hogy ez a vihar, ha tovább tart, sem frissebb nem fogja tenni erejét, sem nem fogja magasabbra vinni a sorsát. Meggondolván, hogy immár eleget áldozott hirneve megalapítására, hetairák taktikájához képest elhatározá, hogy e hirnevet a férfellenség magasabb köreiben fogja gyümölcsöztetni. És szakítván a byzanci mulatók névtelen tömegével, ekkor választá ki magának hivatalos kedvesül azt a bizonyos tyrusi Hekebolos-t s követé őt Afrikába pentapolisi kormányóságába. De változatosságot kedvelő természete nem sokáig bírta ki a hűségét és Hekebolos, bár Theodora már egy gyermekkel aindékozta volt meg őt, nem-sokára világgá kergette őt felette romlott erkölcsi miatt. A szép leány ekkor egy arabs főnök vendégszeretétét fogadá el, kitől azonban, miután szerelme emlékeül szintén egy gyermeket hagyott nála, utóbb megszökött. Hasznos tudnivaló, hogy ez a gyermek az a boldogtalan Joannes, kire anyja később, mint császárné olyannyira nem tudott többé visszaemlékezni, hogy midőn jelentkezett nála, mint afféle alkalmatlan kéregetőt véletlenül karóba huzatta. Ettől fogva még mé-

Az En Ujságom

október havában a tizedik évfolyamába lépett. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörű képeivel a legszebb, legjobb ké es heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak 1 frt.

Kiadóhivatal: Budapest, Andrassy-ut 10. szám.

is, melyek az összes szerződés felek érdekeit nem egyenlő mértékben érintik, melyeknek megvása tehát kell, hogy minden egyes félnek fönttartva legyen.

(Kelet felé.)

Ilyen, minket legközelebről érintő viszonyokat a Kelet forró talaja mutat föl, és éppen az ezekkel Európa békéjére járó veszélyek elhárítása képezi célját az Oroszországgal való szorosabb egyvetésnek, melyet a Szent-Pétervári két évvel ezelőtti történet nézetesére óta fenntartani és mind bizalomteljesebbé alakítani ósztint törekszünk.

Ez egyvetésnek, mint önk előbbi nyilatkozataimból tudják, főcélja azon veszélyteljes versengések megszüntetése, melyek éveken át mint lidércnyomás nehezédtek kölcsönös viszonyainkra, s melyeket, mint a tapasztalás mutatja, mindkét hatalom kárára a Balkán-félszigeti zavargó elemek arra használtak, hogy az egyik hatalmat a másik ellen kikérjék, s e mellett saját étvágyukat a mi rovásunkra kielégítsék.

A Balkán-ügyek tárgyalásában azóta fogantatott új rendszernek fűdős hatását most már alig lehet tagadása venni. E hatás már nem egy ízben oly módon nyilvánult, hogy van jogunk reményelni, hogy jövőben is érdekeinknek ezen egyedül helyes fölfogásában megtaláljuk az igazt szert arra, hogy köztünk fölmerülhető vázlatos ellentéteknek elejét vegyük.

De midőn a szóban forgó megengedések mindegyikét a Keleten való rend, valamint a politikai és területi statusquo szigorú fenntartásáról gondoskodik, másfelől a Balkán-félsziget egyes országainak azon biztosítékot nyújtja, melyekre állami létük megszilárdítására és kifizetésére szükségük van s melyeket nekik tartalék nélkül megadni hajlandók vagyunk mindaddig, amig célzataik és aspirációik a nemzetközi szerződések által kijelölt határokat át nem lépik.

Ezen biztosítékok közt kiváló helyet foglal el a belpolitikai ügyeikbe való be nem avatkozás elve, amelynek szoros szemmel tartása, amint déli szomszédaink javára szolgál, éppen úgy Oroszországnak és nekünk azon tagadhatatlan előnyt nyújtja, hogy sokszoros surlódási pontokat eltávolít, amelyek két-két között nagyon is gyakori félreértésre és kelletlenségre adhattak alkalmat.

De azután a legmondosabb lelkiismeretességgel is kell mindkét félről az elvhez ragaszkodni, ha el akarjuk kerülni, hogy a szerencsésen létesített megengedések gyümölcsei veszendőbe menjenek s az ebből eredhető súlyos természetű meglepetéseknek ujabb szabad tér engedtessek.

Mert csak a mióta az itt megjelölt irányt követjük, azóta látjuk, hogy mindazon helyi incidensek, melyek a Keleten ugyezóval napirenden vannak s ezen területeket eddig különösen veszedelmes viharok fészkevé tették, élességükből nagyot veszítettek s hogy mélyreható bonyodalmak veszélyei az ottani állapotokban legközelebről érdekelt két nagyhatalomnak, melyek, mint mi és Oroszország, önző terveket nem követnek, de mások hasonlólag vágyakozásának sem szándékoznak tét engedni, nyitni kifejezett akarata által a legkisebb mértékre leszalattantak.

Komolyan és őszintén óhajtunk ugyanis, hogy a különböző Balkán-államok politikai egyenlőségüket kifejleszthessék és önállóságukat megtarthassák. De épp oly komolyan és őszintén akarunk a békét és

ehhez képest minden kaland ellen, mely a békét és rendet veszélyeztetné, bármely oldalról találjon is jönni, a leghatározottabban föl fogunk lépni.

Reméljük, hogy ezt kellő helyen megfelelően meg fogják észlelni. Ha már most az európai kontinens délkeleti részére fordítjuk tekintetünket, megelégedéssel konstátalom, hogy az ottani állapotok a török-görög összeütközés óta az előbbi időszakhoz képest lényegesen javultak mutatnak. Mert eltekintve Romániától, hol a közügyek észélyes, ügyes és tapasztalt vezetése e királyságot már huzamosabb idő óta a rend és állandóság tényezőjévé alakította s a hozzánk való viszonyt a bensőség örvendetes fokára emelte, mely mindkét részről különös gondnal ápolatik: tagadhatatlan, hogy többi szomszédainknál is, kik eddig nem mindig szokták a tartózkodás hasonló mértékét tanusítani, reményeik és aspirációik megvalósíthatása iránt elismerésre méltó kijázkodás állott be, ami által agazsolt bonyodalmak veszélyei a messze jövő távolába tűntek.

Szerbiában és Bulgáriában hébe-korba még némi békétlenség, a chauvinista indulatok egy-egy kitörése mutatkozik, mely nem lehet figyelmen kívül hagyunk. De a jelek inkább belső bajok tünetei és bármily sajnosak magukban, ugy tekintendők, mint minden fiatalabb államszerkezetnek majdnem veleszületett baja, melyekkel szemben az elnézés bizonyos mértéke gyakorolható mindaddig, míg a nemzetközi térre át nem csapnak és arra zavarólag nem hatnak.

De a határt nem szabad átlépniök és éppen erről gondoskodik azon megállapodás, melyhez Oroszország oly előzékenyen nyújtott nekünk kezét. Ami különösen a magunk állását illeti ez országokkal szemben, megemlíthetem, hogy a kölcsönös viszonyok teljesen normális mederben folynak.

(Szerbia.)

A Szerbiával való surlódások, melyek egyideig a megszokott tünetekhez tartoztak, most megszűntek és helyükbe jó szomszédi viszony lépett, melynek létrejötte az ottani irányadók körökbe lassankint atszivárgott, azon belátásnak tulajdonítható, hogy a folytonos akadékoskodás rendszerének, mely velünk szemben több ízben gyakoroltatt, első sorban csakis az ottani érdekek látják kárát.

A fiatal királyság belső állapotairól itten ítéletet mondani természetesen nem feladatunk. De azt hiszem, nem teszem ki magamat az illetéketlen beavatkozás vádjának, ha kifejezem az ország és dynastiája iránti igaz barátságából és rokonszenvből fakadó azon óhajjait, vajha Sándor király ó felségének éppon oly célulatos mint igazságos és mérsékelt, az európai művelődés elveivel alkalmazkodó vezetésével mihamarabb sikerülne a pártviszolyok és fondorlatok által annyit zaklatott állammak visszaadni azon maradandó nyugalomra, melyre sürgető szüksége van, hogy minden figyelmét a belső megerősödés művének szentelhesse.

(Bulgária.)

Nem kevésbé kielégítő Bulgária magartatása, mely ország mint tudva van, baráti érzésünkre és támogatásunkra mindig számíthat, amíg politikája az ország határain belül eszkölendő nemzeti és művelődési fejlődés terén mozog, a szuzeren hatalommal és többi szomszédjaival békében él és mindenek fölött azon van, hogy békenáborító kalandoktól távol maradjon.

Itt sem hiányzanak ugyan nehézségek, melyek

az egymással küzdő pártok szenvedélyességénél fogva éles összeütközésekké faulnak és a fejedelmi kormányának sok gondot okoznak. De az utóbbtól nem lehet ez idő szerint eltagadni a komoly törekvést, hogy az előbb divott felszegségnek, mely belső bonyodalmak tatarozgatása végett, kifelé in-litot fondorlatokkal szemben messzemenő elnézést gyakorolt, véget vessen.

Ebbeli kifogástalan eljárása mindenestre elismerésre méltó.

(Görögország.)

Görögországot teljesen elfoglalja a regeneráció munkája és azon számos sebek behegészése, melyet az utolsó évek eseményei hátrahagytak. A kijázkodás beállván, ez ország bizonyára fölisméri, hogy őszinte jóakarói voltunk, midőn annak idején megmondolalan lépésektől és kockázattól vállalatoktól a legnyomatékosabban óvni iparkodtunk.

Óhajtandó, hogy most a gyűjtött tapasztalatok a jövőre nézve intésül szolgáljanak és hogy az újjáradat műve, melyet legmelegebb részvétünkkel kísérünk, a görög népet a nyugodt, következetes szervezkedés munká utjára terelje, melyen egyedül képes hasznos cselekedni és Európa rokonszenves érdeklődését magának biztosítani.

(Lecke.)

A törökországi állapotok e pillanatban nem mutatnak különös megierzésre méltó tüneteket. Csak annyit lehet megjegyezni, hogy egy idő óta nyilvánvaló az a törekvés, hogy a birodalom különböző nemzetiségűek békés együttélését gyakorlata fenyegető ellentétek lehetőleg kiegyenlítésnek.

Igaz, hogy a szultán ó felségének ez irányban nyilvánult jóakaró szándékait a végrehajtó kormányközegek nem szokták mindenütt egyenlő ügyességgel és egyenlő lelkiismeretességgel fogantatni. Ez a közigazgatás melyen meggyökerezett bajiaval fűg össze, melyeknek alapos kiirtása Törökország jól fölfogott érdekében nagyon kívánatos lenne, mert e nélkül a legfelsőbb helyen uralkodó békülékeny irányzat dacára az ottani viszonyok igazi és marandó javulása nem lesz elérhető.

Részünkről ezt annyal sürgetőbben kell óhajtanunk, minthogy különösen vallásügyi védnökségünk gyakorlatában számos érintkezésünk lévén a török hatóságokkal, nagyon is gyakran kell szomoruan tapasztalunk, hogy a területi hatalom iránt mindenkor tenusított barátságos és őszinte szándékainkat saját kárunkra félreértik, elmagyarázzák, — sőt előfordul, hogy hivatászerű lelkeken izgatott török-vezéseket oly gyanúsításokkal kísérik, melyeknek nyilvánvaló célja, bizalmatlanságot kelteni ellenük éppon oly téren, hol a kölcsönös előzékenység és összhangozó együttműködés leginkább volna alkalmas nem egy fenyegető bajnak elejét venni.

Mert bizonyára nincs Törökországnak jobb és őzintenebb barátja, mint mi vagyunk, éppon azon körülménynél fogva, hogy érdekei sok pontban találkoznak a mieinkkel s így mi sem óhajtatunk egyebet, mint azt, ami Törökország esoribbitalan fennállását biztosítani és erősíteni alkalmas.

Nem lehet tehát eléggé sajnálni azt a tényt, hogy különböző földalati befolyásoknak még mindig sikerülhet a jó viszonyt, amelyet mi őszintén fenntartani óhajtunk, hébe-korba megzavarni s döntő helyen mindenféle gyanut kelteni, amelyre eljárásunk módjában es cselekedeteinkben bizonyára semmi megokolás nem található.

lyebbre sülyedve a bűnök fertőjébe, mint valaha, sokáig bolyongott Theodora, a hetaira, Afrika partí városában.

V.

Mindezt elköveté Theodora s Alexandrián át végre visszatért Byzánceba, miután —

Glossa:

Prokopius: . . . olyan dolgokon ment keresztül, melyeket ember, ki Isten kegyelmét nem akarja elhárítani, meg nem nevezhet. A Sátán akarta ugy, hogy ne legyen olyan helye ennek a földnek, amelyet meg ne mételjezett volna a Theodora romlottsága . . .

VI.

Immár azonban belátta, hogy eljött álmai megvalósításának az ideje. Attól tartván, hogy kissé tán túlságosan is megalapította hírnevét, a nagyvágyó hetairák taktikájának a harmadik fordulójához ért: szerény, de művésziösen pompás palotába vonult vissza és az erényes nők szokásait vette fel. Művészek, tudósok és palotai urak válogatott társaságával környézték magát. Eszével együtt megjött a büszkesége is: az a bizonyos hetaira-góg, amely fájlalva az addigi haszontalan szerelemeket, bosszút esküszik az egész fölfőnem ellen és a legdiadalmasabb szerelemre tér. Es Theodora már kész volt a nagy szerepre: szép volt, szellemes és tanult; Vénus és Minerva egyesülének benne. Sokféle tapasztalatai valami kéréhletlen merészséget kölcsönöztek asszonyi bűbájosságának: a nőies és férfias tulajdonságok-

nak olyan ellentétesen csábos vegyülete állott elő benne, melyre csak az antik Aspásiák voltak képesek. Női gyöngység és férfias erő, fortélyos érzékiség és politikai éleslátás, a kékek bűnös drűltége s a legszámítóbb józan ész egyesülének benne. Megtagadta minden régi ösmerőseit s a legnagyobbat gondolva: a császári palotára függeszté szemeit.

VII.

De kit hódítson meg onnan? A császárt? A kegyes Justinus császár uralkodott akkor, egy thráciai bolgár paraszt, ki még meztelb jött Byzánceba. Lassan küzdötte fel magát a gárda-parancsnoksági tisztre s mint praefectus praetoriot kiáltottak ki Anastasius után császárrá. A kegyes és szent Justinus azonban minden volt: fősvény, tudatlan, hitbuzgó, babonás, kapzsi, hitszegő, kegyetlen s barbár, csak épp kicsapongó nem és hetvenes éveit mellett nem gondolható rá Theodora. Maradt hát a császár unokabesese, ki szintén bolgár paraszti volt s kit Upravdnának hívtak, ami sláv nyelven azt teszi, hogy az igazságot. Upravda az udvarnál a Justinian nevet vette fel s nagy érdemeket szerzett magának a császár előtt az álal, hogy a hatalmaskodni kezdő goth herceget, Vitalianust leszuratta egy udvari lakománál. Ettől fogva hamár emelkedett: egymásután lett magisterre, consul, patrieüssá, comessé, nobilissimussá és végre a domesticusok parancsnokává. A primitív barbárok öserejét csudálatosan egyesíté a görög-római romlottsággal: tudós, vaktuzgó és babonás volt.

Glossa:

Joannes Malala: „a legszentebb Justinian

alacsonytermetű, széles vállú, fehér bőrű, és piros arcú férfi volt. Kopaszodó fejét göndör haj övezé és nem viselt szakállt.”

Prokopius: . . . „egész olyan volt, mint Titus császár fia: Domitianus” . . .

Theodora mint valószínű trónörököszt hát Justiniant választá. Es mivel tudta, hogy nagyon hitbuzgó, felette vallásossá lett ő is. Es addig járta a templomokat, míg Justinian egyszer végre észrevette őt. Eszrevette s azóta ő földi életben nem tudta többet levenni a szemét róla. Mert akit Theodora egyszer el akart veszíteni, nem lehetett annak mentsege.

VIII.

A rabszolgából lett császárné, az öreg Lupicinia-Euphemia, nemkülönben a Justinian anyja, az erényes Biglenitza (kit az udvarnál Vigilantiának hívtak) — hiába tiltakoztak Theodora ellen. A hetaira bűbája már egészen hatalmába kerítette a trónörököszt: Justinian már csak a kedves eszével gondolkodott. Es nagyon okos dolgokat tanásolt neki Theodora: azt, hogy vegye el őt, neveztesse ki kettőjüket társasászárokká, hogy még a Justinus életében biztosíthassák maguknak a hatalmat az Anastasius unokabesese ellen. Justinian patriciusi rangra is emeltette Theodorát, de a házassággal kissé nehezebben ment a dolog: szenátorai rangu ember nem vehetett el törvény szerint hetairát vagy amphitheatrumi színesznőt. Erre támaszkodott Justinus: Justinian azonban a mehoesült keresztien vallásra hivatkozva, eltöröltette nagyotyjával a régi törvényt s végre csakugyan elvette Theodorát. A byzanci patriarcha adta őket össze s tetto

MOLL SEIDLITZ POR MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csúz, közsvény és egyéb megfűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plembirt) üvegekben 90 krajcárral kapottat. MOLL készítmény kérendő.

A nyuzati hatalmakhoz meleg és minden tekintetben kielégítő viszonyt folytatunk.

Analógiával régi zavartalan barátság lábán állunk, s e barátság mindenik részről egyenlő gondos ápolásra talal.

A legújabb időben a hármás királyság és a délfrikai köztársaságok között kitört háborúskodással szemben a legszorosabb semlegességre vagyunk utalva. Már a haretér színlelően élő polgártársaink érdekében is, kiknek oltalmát, minthogy magunk ott képviselve nem vagyunk, a német birodalom a legkétségesebben elvállalta.

Franciaország serény buzgalommal készül a jövő évi nagy békeünnepre, mely a leáldozó századnak méltó befejezését, a jövődönök rokonszerves fölszentelését fogja képezni.

Monarkhiánk mindkét államának élénk részvétele a világtárlaton újabb bizonyítékaul szolgálhat azon őszinte törekvésünknek, hogy a rendelkezésünkre álló erőkhöz képest, mindent előmozdítsunk, ami a nemzeteket egymáshoz közelebb hozza és erőiket a haladás és békés munka magasztos eszméjének szolgálatában egyesíti.

(A hágai napok.)

Azon események közül, melyek a múlt év óta a politikai világ figyelmét magukra vonták, előkelő hely illeti az e nyár folyamán Hágában összegyűlt konferenciát, mely az orosz császár ő felsége legnemesebb szándékától sugalt kezdeményezésének köszöni létrejöttét.

Mihelyt az illető meghívást vettük, nem késtünk a pétervári kabinetnek ezen kiválóan emberbaráti kezdeményezés számára legmesszebb menő és legőszintébb támogatásunkat megígérni. E javaslat, ha a gyakorlatba való rögtöni átvitelét nem lehetett is várni, mindenesetre a legkomolyabb számbavételt érdemelte, nemcsak azon magas helynél fogva, ahonnan eredt, hanem azért is, mert egy minden bizonynyal egészséges és fejlődésre képes eszmén alapult, mely egykoron áldásos gyümölcs termésére lehet hivatva.

Természetes, hogy e gyülekezet első tanácskozásához tulfeszített várakozásokat fűzni nem lehetett, s hogy azon kérdések közt, melyeket az orosz program magába foglalt, sok olyan van, melynek megoldása későbbi korszaknak marad fenntartva.

Hiba volna ezért a hágai tanácskozások eredményét kevése becsülni, egy emberbaráti tekintetben, mert a hadviselés kegyetlenségét újabb megszorításoknak igyekeznek alávetni, mint azon szempontból is, hogy e tanácskozány bizonyos elveket, melyek eddig a békeapostolok időnkénti gyülekezeteiben a jámbor óhajások és senkit sem kötelező határozatok tárgyát képeztek, szilárdabb szabályokba foglalt és azokra a nemzetközi szentesítés bélyegét nyomta.

Miklós császárnak minden esetre el nem évülő érdeme marad, hogy a jövő e nagy munkáját megindította. Ő felsége mélyen érzett békeszeretetének ezen nyilvánvaló és szembeálló megnyilatkozását az egész világ csak az őszinte haladatosság érzelmével üdvözölheti.

(Kereskedelmi politika.)

Ez előadottakból, önk, tisztelt uraim láthatják, hogy az általános helyzet jelenleg semmi komolyabb aggodalomra nem ad okot s hogy azzal jóformán meg lehetünk elégedve.

De ha all ez a politikai viszonyokról, a keres-

feljükre a társasázi diadémet. Minden provinciák minden kormányzóit pedig eljövénék s „az Atyának, Fiúnak, Szentléleknek és a Szűznek nevében” megesküdtek „az evangéliumokra és Gábor s Mihály arkangyalokra, hogy tiszta lelkiismerettel fogják legszentebb uraikat (sacratissimi DDNN.) Justiniant és hitvesét, Theodorát szolgálni.”

Glossa:

Prokopius: „... és azok, akik előtt eddig Theodora hajlongott az amphitheatrumban, most könyörögve borultak eléje, mint rabszolgák...”

IX.

Az Ur 528-ik esztendejében történt, hogy Justinus halála után a kegyes, a legtudósabb és legszentebb Augusta Theodora a világ urává lett. Volt pedig ekkor mintegy husz éves. És uralkodott ugyint hatvanégy tartomány és kilencszázharmincöt város felett. Aranyos fátolpalástban ült szinarany trónján, a császári bíborral vállán s arany koronával fején és a mindeneknek, kik eléje járultak, meg kellett eskölni a lábát, még a nagy Belizárnak is, mikor a Nyugat meghódításáról diadalmasan hazatért.

Glossa:

Joannes Zonaras: „... mert, mikor Justinian trónra lépett, nem egy hatalom volt a birodalomban, hanem kettő, mert hitvese nemcsak oly hatalmas vala, mint ő, hanem még hatalmasabb nála. A császár, mint az Ég ajándékát dicsőítette Theodorát constitutióiban s az ő sugallatának tulajdonította legjobb törvényeit...”

kedelmi politika terén ellenkezőleg számos hiányt és bajt észlelek, melyek a legkomolyabb megfontolásra és az orvoslat keresésére kell, hogy késztessenek, ha csak igen életbevágó érdekeket kockára tenni és a jövőben azon szerepről, melyet a monarkia nagyhatalmi állása egyenesen reánk már, lemondani nem akarunk.

Azon nehézség és egykedvűség, mely összes gazdasági viszonyainkra még mindig nehézkedik, a sokféle tovább burjánzó fiskális szellem, mely minden lehető lendületnek szárnyát szegi, tengeri erőnk említésre méltó kifejlesztésének eddig fenforgó hiánya s végül még számos, igen közel fekvő ok, melyet e helyütt behatóbban nem akarok fejtegetni, épp annyi mozzanat, mely ugyszólván a pusztá szemlélődésre kárhovat bennünket idő közben, amikor mindenfelől, ahová csak tekintünk, lázas tevékenységet tanúsítanak a hatalmak, hogy a gazdasági terén folytatott versenyben egymást megelőzzék.

A külügyi politika vezetése, az e részben rendelkezésre álló eszközök ismert csekélységénél fogva egymaga nem képes az ezen állapotból eredő bajokkal sikeresen megküzdeni.

De viszont súlyos felelősséget vállalna magára, ha ez állapottal szemben közömbös és részvélen maradna. Nem mulasztatom tehát el, hogy minden felmerülő alkalmat meg ne ragadjak, azon vad ellen föllépni, mely a külügyi vezetést érhetné, hogy t. i. intő szavát jókor től nem emelte és ezzel a monarkia viszonyainak kedvezőtlen alakulásában magát bünrészessé tette.

Pedig azt, hogy az eddigi gyakorlat folytatása mellett az ily konstellációnak nemcsak gazdasági, hanem utóvégre politikai tekintetben is be kellene következnie, alig lehet tagadásba venni.

Közgazdasági tekintetben, mert ha terjeszkedőbb kereskedelmi politikánk előzményeit jókor meg nem teremtik, utóbb késő lesz a mulasztást helyrehozni és egy vonalban keresni helyet azok közt, kik bölcs előrelátással már ma készülnek a versengés minden terén bennünket megelőzni; politikai tekintetben, mert a tengerentúli kérdések iránt folyton emelkedő érdeklődés következtében a világpolitika sulypontja határozottan amaz irány felé terelődött, mi kellő hatalmi eszközök hiján kénytelenek leszünk a pusztá nézők szerepével beérni és azon igényről lemondani, hogy még oly elhatározásoknál is, melyek nagyhatalmi állásunkra befolyással lehetnek, szavunkat a latba vethessük.

(Haditengerészet.)

Ezen lehetőségnek nem szabad magunkat kitennünk s ezért főfő ideje volna azon immár tagadhatlan tény fontolóra venni, hogy hadi tengerészetünk, mely alig képes már partiaink biztonságát fedezni, minden messzebb menő oleszkvére, melyet a monarkia tekintélye és méltósága, vagy akár csak távoli országokban lakó nagyszámú polgártársaink általa szükségessé tehetne, abszolúte elégtelen.

Jól tudom, hogy ezzel különösen kényes tárgyat érintek, mely már a múlt évben, éppen ezen tisztelt országos bizottság kebelében nem egy gúncsoló megjegyzésre adott alkalmat.

De nem bírná el lelkiismeretem, hogy a dolgot abban hagyjam, mert meg vagyok győződve, hogy ezzel súlyos kötelességmulasztást követnék el, melyet valamikor teljes joggal számon kérhetnének tőlem.

Ez eszmemenetet tovább szöve, engedjék meg, uraim, hogy szembeszálljak egy sokszor hangzatosított fölgóssal. Azon nem igen megálható állást értem,

X.

És Theodora épített magának egy babyloni palotát a Bosphorus partjára és ornan, a Haereon ázsiai fényü terméből kormányozta a világot mintegy husz esztendeig. Mivel pedig a nő sziv már olyan, hogy csak a szenvedély végtelme által tud élni, csak a gyöngéd szerelemben s az emészto gyűlöletben tud táplálékot találni: megvált abban a palotában minden, amit az ő szive csak megkívánhatott. Justinianra már nem volt többé szüksége s nem is lehetett többé bizalma ahhoz a theologus császárhoz, akinek minden vágya abban volt, hogy elevezen ragadtassék a mennyekbe. Mialatt tehát —

Glossa:

Prokopius: „... a császár, az a tudós szamar.” — jogtudósaival vitakozott s szerzeteseivel új eretnekségekre vadászott, az alatt ő a Haereon emeletén azokat fogadta, akik a szerelem édes tudományában voltak buzógók. De a palota pincéiben börtönök is voltak, melyeknek véres sikátorai a Bosphorus vizére nyíltak, — és e tömlőcöknek is voltak vendégei mindig. Mert amit a császárné még az előtt megfogadott, azt most keresztül is vitte: nem volt szabad, hogy nyom maradjon a világon előbbi hírhedt életének. Leghívebb barátja, Antonina, a Belizár hitvese, ki azelőtt szintén hetaira vala, segített neki világbosszujában. S kémi nemcsak régi kedveseit kutatták ki, hanem vepárdra hozták neki azokat is, kik valami megjegyzést mertek tenni előbbi életére. És büntetése sújtó volt, mint a bibliai átok, mert elérte még áldozatai magzatjait is. Bosszút állott a világon azért, a mért azelőtt hetaira

hogy nem lévén kilitásunk, hogy bármikor elsőrangú hatalommá legyünk, arra kelljen szorítokoznunk, hogy tengerészetünket a partvédelem serény határai közé szorítsuk, mert minden tovább menő költsékezés kidobott pénz lenne, mely sokkal jobban és hasznosabban volna más célra fordítható.

Őszintén megvéllok, hogy e nézetben nem bírok osztozni, sőt arról vagyok meggyőződve, hogy még egy harmadrangu tengeri erő — pedig ettől is még igen távol állunk, mert tudva van, hogy a külföldi tengerhadak mellett említésre méltó helyet egyáltalán el nem foglalunk — mondom, hogy ily harmadrangu tengeri erő sem oly jelentéktelen, amint állítani szeretik.

Igaz, hogy önálló, nagyszabású akcióra nem képes. De nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy meglehetősen segítőtényező képezhet, amelyért mások szivesen versenghetnek s amely ügyesen kihasználva és értékesítve, igen alkalmas az illető államnak nemcsak előnyököt szerezni, hanem attól sokféle veszélyt is elhárítani, amelyek ellen, bizonyos bonyodalmak esetében, védelemmel nem rendelkeznek.

Hatalmi eszközeinknek a tengeren való következetes és rendszeres kialakítása ennél fogva — sok más tekintet mellőzésével — az önfenntartás parancsává lett, melyet figyelmen kívül hagyni alig volna egyéb, mint egyenesen a magunk testén ejtett csorba.

Ezzel befejezem előadásom politikai részét. Magától értetlik, hogy kész vagyok minden további felvilágosításra, melyet önk, uraim, netalán kívánatosnak tartanak s hogy iparkodni fogok, azokat lehetőleg kimerítő módon előadni.

Erre a külügyminiszter a külügyi költségvetést ismertette részletesen, amelyet az albizottság jóakarattal ajánl.

A költségvetés több, mint 200,000 frtnyi szükségletfokozást mutat, mely részben a IV-ik rangfokozat alatt álló tisztviselők, valamint a szolgabizonylat fizetéseinek szabályozására, nagyobb részben pedig a konzulátusok mindíg fokozódó költségeire és a konzularis akadémia továbbfejlesztésére fordítandó.

A konzularis ügy és a kivándorlási kérdés tüzetes fejtegetése után a külügyminiszter újból kiemelte, hogy a konzularis ügy oly intézmény, melynek mint kereskedelmi fejlődésünk egyik legfontosabb és leghathatósabb eszközeinek különös figyelmemet szenteltem. Tudom, hogy ezzel jelentékeny pénzaladatok járnak, de e részben önknek mindíg messzemenő méltányállás találkoztam.

Szabad reménylenem, hogy ezen készség jelen alkalommal is esorbittalan mértékben fog nyilvánulni, s hogy ezzel meg lesz adva a lehetőség, újabb haladás tenni azon irányban, melyen a Monarkia a terjeszkedő kereskedelmi politika terén ő megillető helyet elérni hivatva van.

(A kivándorlás ellen.)

Végül legyen szabad pár percet egy oly kérdés megpedzésére fordítanom, mely mind fontosabbá kezd válni és minden esetre teljes figyelmükre érdemes. Érttem földieink kivándorlásának ügyét. A kiköltözökös monarkhiánk mindkét államából az oecéanti országokba ma már oly komoly, a gazdasági viszonyokba oly mélyen beható kérdéssé lett, hogy idejénvalónak tartom annak szabályozásával foglalkozni és e célból azon módokat kutatni, amelyekkel ezen aggasztóvá lett áramlatnak ellene lehetne működni.

Eleinte az volt a vélekedés, hogy a dolgot

volt s egykor mindenek ölelheték legszentebb császárnő testét. Borzasztó és felette kínos büntetést talált ki áldozatai számára. Es ő, aki nem ösmerte a tiszta fiataliságot és az ártatlan szerelmet, meggyűlölő mindeneket, épp mert neki nem volt és minden világhatalma mellett nem lehetett többé része bennük. Különös és kegyetlen örömet lel az ifju mátkapárok erőszakos szétválasztásában. Egyetemes féltékenységében vagy magához vagy másokhoz parancsolá a véglegényeket, a mennyasszonyokat pedig palotatisztjeihez kényszerítte. Így jártak Leontius és Saturninus referendáriusok mátkáikkal együtt. Hogy nálánál tökéletesebb nő sem lehessen, magához rántotta le a tisztességet és igyekezett megszőgeníteni az erényes hagyományokat. Comito nénjétől kezdve, kit az arméniai herceghez adott férjhez, magas házasságokba juttatta bele a hozzá hasonló nőket, hogy valamiképp ne lehessen család, amely valamit szemére vethessen az övének. Régi bünei helyét, az Embólot eltörölte a föld színéről s a Szent Pantaleon templomát építette a helyére. És annyira gyűlöl mindent, ami múltjára emlékeztette, hogy összefogatta az amphitheatrum heiarait s a „megtértek” bosphorusi zárdájába csukatott be közülök ugyint öttszázat, kik azonban nem érte át ily hirtelen a hit malasztját, nagyrészt a tengerbe ugráltak bele a falról s a halálban kerestek megváltást.”

XI.

A földi szerelem édes örömei azonban nem képesek egymagukban kielégíteni a nő szivet: e sziv megkívánja azt a nagyobb szerelmet: az evangéliumi szeretetet is. Ezért vevé gondjaiba Theo-

Maager Vilmos-féle valódi tisztított májolóaj

gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Henmarkt 3. és minden gyógyszerárban.

As első orvosi tekintélyek által megválasztott és könyv eméltetésével ismertté vált májolóaj a legújabb orvosi tudományok szerint készült, melynek az orvosi és egészségi szerzet, különösen a máj és vesék erősítésére, a test súlyának gyarapodására, a májok javítására, valamint általában a vér tisztítására alkalmas. — Egy üveg ára 1 forint és kizárólag.

ignoralni lehet, később, midőn a kivándorlási ösztön szélesebb mértékben nyilvánult, mindentelkéle közigazgatási rendszabállyal igyekeztek ellene fellépni. De az áramlat erősebbnek bizonyult, mint az ellene használt szerek s most azzal a ténnyel állunk szemben, hogy az állampolgárok ezrei meg ezrei évről évre folyton növekedő arányban otthonukat elhagyják és a földgömb legtávolabbi részeiben keresik boldogulásukat, a nélkül, hogy az államhatárolmunk módja volna az ebből származó bajoknak véget vetni.

E tünet részben a monarchia némely területének túlnépéséből, részben a kedvezőtlen kereseti viszonyokból, de nagy mértékben lelketlen ügy-
nőkök csábításából ered, kik az emberkereskedés ezen új neméből jövedelmező üzletet csinálnak, áldozataik további sorsával természetesen csöppet sem gondolnak. Az utóbbiak közül sokan már az első időben önkre mennek, a többieknek — néha sikerül, igaz, hogy csak igen sanyaru kérdelmek és nélkülözések után — tűrhető megélhetési viszonyokba jutni, de a túlnyomó többség minden körülmények közt a hazára nézve elvesztettnek tekintendő, mert ha a szülők nem, de a második nemzedék annál biztosabban tökéletesen összeforrt az idegen ország népeisével és az anyaországba való visszatérésről nem akar hallani.

Mint hogy már most a tapasztalás bizonyítja, hogy a bait elnyomási rendszabállyal ellentétben nem lehet, az a kérdés merül fel, hogy nem lehetne-e azt misemü akcióval legalább enyhíteni, talán oly módon, hogy a munkatörvény való veszteséget, melyet a kivándorlások itthon okoznak, új kivételi területek szerzésében lelnének kárpótlást, még pedig éppen a kivándorlói emberanyag segítségével és értékesítésével.

Az hiszem, hogy csakugyan ez lenne az egyetlen követendő s gyakorlatilag is keresztelhető módzat. Csak hogy e célra az illetékes államhatárolmunk a kivándorlási áramlat szabályozását és ellenőrzését kezébe kellene vennie és hatóságosabban közreműködjön, hogy egyrészt a különböző gyarmatosító ügynökségek szennyes üzemeinek gátat vessen, másrészt pedig a feltartoztatatlannal kiköltözései áramlatot megfelelő intézkedések által saját céljaira hasznosítsa.

De e célra elutasíthatatlanul szükséges, hogy egyrészt a kivándorlók hátrára szállása, az eddigi gyakorlattól eltérve, a mi kiköltözésközponosítások és honi hatóságaink ellenőrzése alá helyeztessék s hogy másrészt a kivándorlások lehetőleg csak oly országokba irányítottassék, ahol tömeges gyarmatosítás lehetséges és a szétszórás és elnemzetlenítés veszedelemé ki volna zárva.

Ez utóbbi cél némely gondoskodás és a szükséges előfeltételek megteremtése mellett talán annival könnyebben volna elérhető, mint hogy kivándorlók nagy tömege a földműves osztályhoz tartozzan, az új hazában hasonló foglalkozást hajlandó keresni és mas nemü foglalkozásra nem igen alkalmas.

Magától értetlik, hogy itt csak ezen általános nézőpontok kifejtésére szorítkozhatom. A kérdés még beható tanulmányozást követel s az eszmegyakorlati keresztülvételét az összes hivatott tényezők összhangzó közreműködésének, értem a külügyi hivatalt és a monarchia két államterületének kormányait, kell fenntartani.

Itt csak azt akarom jelezni, hogy a kérdés

dora a vallást is. Rettenetes bíró vala ő a világiakban, de tán még rettenetesebb a lelkiekben. Justiniannek hagyván a jogi kodexeket, ő maga az egyházi ügyek vezetésére iránt érzett szent hivatást. És istenfélő szorgalommal üldözte, égettette, süttette és huzzatta karóba mindazokat, akik, mint egykor ő, megfélekedtek a keresztényen istenről. Így akarta helyreállítani azt, amit heitaira korában a pászány Vénus javára vétett a Szentháromság ellen. Nem volt az eretnekségeknek buzgóbb kutatója ő nála: nemcsak püspökökkel, érsekekkel és patriarchákkal rendelkezett, hanem hittekelyeket dikált az egyetemes asinotoknak. Parancsolt még a pápának is, mert hisz ő volt az, aki Belizárral vasra veret Szent Silverius pápát s helyébe Virgiliust rendelte a Szent Péter székebe. A világ ura volt ő: asszonycsászár, asszonypápa és asszonyi egyházatya: *Mater Ecclesiae*, egy személyben. És volt is látszatja hatalmának. Ő és a nemkevébb buzgó Justinian háboruk, vallási üldözések által Isten nevében —

Glossa:

Prokopius: "...vagy száz (?) millió embert vesztettek el: öt milliót Atrikában, tizenötöt Itáliában és megszámlálhatlan milliókat Ázsiában..."

Gibbon: "...Justinian uralkodása alatt a föld lakosainak a száma megdöbbentően csökkent..."
Ezek után békével meghalhatott Theodora. És mikor meghalt, volt mintegy negyven éves.

XII.

Ime ez a *pia, doctissima, sacratissima Augusta Theodora* élettörténete, kinek feje körül a ravennai mozaikon olyan ékes aureola ragyog. Ne kutassátok, Isten avagy a Sátán aureolája-e az. Az asszonyi misztérium diesténye az s azt jelenti, hogy csak véges az, amit férfierő tehet, de végtelen és kiszámíthatatlan az asszonyi gyöngösgés hatalma e földön.

immár égetővé vált s hogy, ami a vezetésem alatt álló minisztériumot illeti, alapos adatok gyűjtése már meg van indítva, hogy a kérdést sikeres megoldás felé lehessen terelni.

Nem kétem, hogy a többi döntő tényező is hasonló érdeklődést fog az ügy iránt tanusítani és hogy azon akcióitól, melyet ez irányban megindítani iparkodunk, erélyes támogatásukat nem fogják megvonni.

E reményben és füvelemök ily hosszas igénybevételezt elnézésüket kérve, befejezem mai fejtegetéseimet.

A vita.

Falk Miksa előadó emlékeztet arra, hogy a magyar delegációnak a külügyi politikára vonatkozó ítéletére nézve évek sora óta két szempont volt irrvadó. Az első az, hogy mennyiben sikerült a külügyminiszternek a hármasszövetséget, amelyet egy genialis és felejtőellen államférfi becses örökül hagyott számunkra, érintetlenül fenntartani, azt megerősíteni és arra törekedni, hogy amennyire lehet, az a népek köztudatába menjén át. Másodszor pedig e mellett megerősíteni a jó viszonyt minden többi hatalomhoz. Amint a külügyminiszter urnak éppen most előadott exposéjából kiderült, Goluchowski Azenor a magyar delegáció mindkét követelményének a legteljesebb mértékben megfelelt. A hármasszövetség ma erősebb, mint valaha, a többi államokhoz való viszonyunk pedig ugy a trónbeszéd, mint a külügyminiszter nyilvánkozata szerint minden irányban a legbarátságosabb, sőt ami Oroszországhoz való viszonyunkat illeti, erre nézve a jelenlegi külügyminiszter egy lépéssel még tovább ment, mert e viszonyt — és azt a delegációnak a legmelegebb elismeréssel kell konstatalni, — valóságilag bensősítő tette. Ezen politikának jótékony hatása a Keleten is érvényesült. Ott más, mint lokális elentéketlen rendzavarások nem történtek és azok a korábbi időben szokásos tamadások, amelyek törekvéseket a monarchiánk és az Oroszország közti disszonanciára alapították, az utóbbi időben csutos kudarcra vallottak. Előadó tehát ma is ugy, mint a korábbi években, teljes bizalmat és hozzájárulását fejezi ki a külügyminiszter exposéjához.

Ami az exposé központi sági részét illeti, az csak kiegészítés és továbbszövődése azon nemes és magas eszmének, amelyet gróf Goluchowski Azenor másfél évvel ezelőtt a delegáció előtt fölvetett. A magyar delegáció külügyi albizottságának indítványára már akkor állást foglalt ezen kezdeményezéssel szemben és az előadó most is az akkor elfoglalt azon állásponton áll, hogy konkrét javaslat ő excellenciára részéről nem teresztetvén elő, tehát a külügyi albizottság nincs azon helyzetben, hogy azzal szemben határozott állást foglaljon. Amennyiben azonban ő excellenciája kezdeményezését a flotta szancritásával önaitana összekötésbe hozni, erre a kérdésre nézve megjegyzi, hogy ez nem a külügyi albizottság, hanem a tengerészeti albizottság hatáskörébe tartozik és hogy ennek kellene mérlegelnie, vajjon a tengerészet fejlesztésének külsőre helyes arányban annak-e azoknak az előnyökkel, amelyekkel mi az ő excellenciájára által fölvetett eszme megvalósításától várunk. Végül ő excellenciára fölémítette a kivándorlások kérdését is. Ebben a tekintetben azt hiszi az előadó, hogy kötelessége remutálni arra, hogy ez a kérdés nem a delegáció, hanem a két állam kormányainak hatáskörébe vag. Ez egyike azoknak az ügyeknek, amelyek ugyan közösen intézendők, azonban a kizyveszi törvény értelmében mégsem közös ügyek. Eddó reményli, hogy mind a két kormány komoly megfontolás tárgyává teendő a külügyminiszter által a kivándorlásra nézve kifejtett eszmeket és belátása szerint fog intézkedni. Ezek után indítványozza, hogy éppen ugy, mint a múlt évben, *fejeze ki az albizottság* a külügyminiszternek az általa követelt politikaiért legteljesebb elismerését és bizalmat és helyesléseinek kifejezését mellett fogadja el az előterjesztett költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapul.

Ferzevicsy Albert: Teljesen kielégítőnek találja a külügyminiszter exposéját és örömmel csatlakozik az elő dó javaslatához, valamint az általa az exposé közzgazdasági részére vonatkozólag tett megjegyzésekhez. Azonban két részlete nézve chjt kérdést intézni a közös külügyminiszterhez. Az egyik a hágai békekonzferencia eredményeire vonatkozik. Ezeket ő felsége a trónbeszédben, mint a külügyminiszter exposéjában olyanoknak jelölte meg, amelyek alkalmasak a békebarátok jogosult reményeinek megerősítésére. Szóó nemileg konkrétabb tájékoztatást akarja nézve, hogy az ott létrejött megállapodások végrehajtása jelenleg milyen stadiumban vannak és hogy azok az aláíró hatalmakra nézve mennyiben tekintendők jogilag fennállóknak. Ilyen nevezetesen a genfi konvenció határozatainak kiterjesztése a tengeri had rura, bizonyos pontok a szárazföldi hadjáratra és a hadi foglyokkal való elbánásra vonatkozólag. Ilyen végül a nemzetközi választott bíróság ügye. Erre nézve tudni kívánna, hogy az aláíró hatalmak részéről megnevezendő választott bírák, nemkülönben a szervezendő állandó adminisztratív tanács és a nemzetközi bureau tekintetében történtek-e már eddig hivatalos intézkedések? A másik kérdés, amelyet felhozni akar, egy kis összeállítás, amely az olasz és osztrak közegek közt Rivában történt. A maga részéről előrebemutja, hogy meg van győződve, hogy ez az eset semmi különös jelentőséggel nem bír és hogy minden esetre olyan elintézet nyer, amely egyfelől Ausztria-Magyarország, másfelől pedig Oroszország közt fennálló barátságos viszonyt megfelel. Mint hogy ez az ügy az olasz képviselők kamarában interpelláció alakjában szöve teletet, amelyre az ottani külügyminiszter teljesen korrekt és lojális nyilatkozatot tett, talán helyén való volna hozzá

erről a külügyminiszter is nyilatkoznék és az albizottságot az eset miképpeni elintézése iránt tájékoztatná.

Gróf Goluchowski Azenor külügyminiszter: Figyelmeztet arra, hogy a hágai értekezlet határozatai perferokióának határideje az évi december 31-ike. Ezért elég ideűk van azon államoknak, amelyek azokhoz még hozzá nem járultak, csatlakozásukat utólag deklarálni. Ami különösen Németországot illeti, nem lehet kétséges, hogy annak hozzájárulása eddig csak azért nem történt meg, mert még néhány formalitást kell elintézni és hogy a csatlakozás az említett időpontig minden esetre bekövetkezik. Ha Angolország csatlakozása az ideig még meg nem történt, ugy ez nem érdemleges, hanem tisztán formális akadályoknak tulajdonítandó, mert az ilyen egyezségek Angolországban előbb a parlament elé terjesztendők. A nemzetközi választott bíróság december 31-ike után mindenesetre meg fog alakulhatni. A rigai esetnek aránytalanul nagy jelentőséget tulajdonítottak, a vizsgálat még folyamatban van és kétségtelen, hogy az barátságos megoldást nyer. A miniszter biztosíthat az iránt, hogy az ügy békés és barátságos elintézése iránt mind a két részben a legőbb akarat tapasztalható. Ezért a legkisebb ok sincs arra, hogy ebből a kérdésből kifolyólag a monarchiánk és Olaszország közt fennálló szívélyes viszony elkedvetlenítették vagy éppen megintatassék.

Gróf Apponyi Albert helyettesel veszi tudomásul a hármasszövetségnek változatlan szilárdágban való fennállását és az Oroszországgal fennálló jó viszonyról hallott kijelentéseket. Ez utóbbit illetőleg rekapitulálja annak a politikai iránynak a jellemzését, amelyen Oroszországhoz való benső viszonyunk alapul. Ez irány főelve: a szerződéseken alapuló területi és politikai alapnak sértetlen fenn-tartása, a Balkán-félsziget állami belső fejlődésének jó akaratu támogatása minden hatalmi beavatkozásnak gondos elkerülésével és szabadságuknak teljes respektálásával. Ohajtandó, hogy a mások előnyére való beavatkozás tekintetében a román királyságnak minden politikai elemi kövessék a hatalmasbak által nekik adott jó példát. Átérve a hágai konferencia eredményeire, a szónok kijelenti, hogy örömmel hallotta azoknak méltánylását és maga is jelentékenyeknek és örvendeteseknek tartja az elért eredményeket, különösen a nemzetközi állandó bíróság létesítését.

A kolozsák politika kérdését illetőleg egyetért az előadóval abban, hogy ez a kérdés nem tartozik a delegációk, hanem a törvényhozások elő. Annítt azonban itt is meg kíván jegyezni, hogy a kolonialis politika nem lehet olyan dolog, amelyet valamely állam vagy államszövetség merő kedvtelésből, ambicióból, vagy csak abból az indokból karolhatna fel, hogy mások művét el ne maradjon. Ennek a dolgok természetes fejlődéséből kell kinőnie. Előbb mutatkoznia kell a gazdasági erők duzzadásának, amelynek ma még nyomát sem látja sem Magyarországon, sem Ausztriában, amit világosan bizonyít az, hogy még a Balkán-félsziget piacán sem tudnak iparukkal és kereskedelmükkel uralkodni, holott itt a geográfai fekvés a legkedvezőbb és a piac meghódításra semmiféle flottaszaporításra vagy egyéb költséges intézkedésekre sem volna szükség. Amíg e területeket gazdasági erőnk nem uralkodja, addig a tengerparton vállalkozások nem lehetnek egyebek, mint a fővő zenéje. A kivándorlási ügyre vonatkozólag megjegyzi, hogy annak kiinduló pontja az, hogy széles népretegek nem találának itthon alkalmat munkauk elhelyezésére. De bizik a magyar kormányban, hogy helyes közigazgatási politikával meg fogja teremni az itthon való megélhetés eszközeit. A külügyminisztérium és a delegációk hatáskörét ez az ügy annyiban érinti és erre különösen felhívja a külügyminiszter figyelmét, hogy azokon a helyeken, amelyek fele a kivándorlás leginkább irányul, a konzulátusi hivatalok betöltésénél különös figyelemmel kell lenni oly egyének kiszemelésére, akik a kivándorlótaknak nemcsak közrendészeti szempontból, hanem gazdasági, társadalmi és nemzeti szempontból való gondozására is alkalmasak. A külügyi kormányzat iránt különben teljes elismeréssel fejezi ki.

Gróf Goluchowski Azenor külügyminiszter: Arra nézve, hogy a del-amerikai szabadállamok nem vettek részt a hágai konferencián, megjegyzi, hogy a hágai értekezletre csakis azon hatalmak kaptak meghívást, amelyeknek állandó képviselőik van Petervarot. Arra tehát nincs ok, hogy más hatalmak az egyezményekből kizárassanak; ellenkezőleg az értekezleten határozottan kimondották, hogy utólag oly államok is csatlakozhatnak a megállapodásokhoz, amelyek az értekezleten maguk részt nem vettek. A választott bíróságokra nézve határidő van kitűzve s így a miniszter nem ketelkedniik abban, hogy na ezen idő ereitelvel valamely oldalról a csatlakozás iránt önj nyilatkoznak, az kellő figyelemben fog részesülni. Ami az exposéok a kivándorlásra vonatkozó részét illeti, ő csak eszmet akar fölvenni és semmi esetre sem kíván a két kormány hatáskörébe avatkozni. Az ügynökök által való elcsabítást nem becsüli oly mértékben alá, mint ezt Apponyi Albert gróf tette, mert az eddigi tapasztalatok az ő álláspontját igazolják. Ami a konzulátusokat illeti, törekvés oda irányul, hogy amennyire csak lehetséges, a tiszteletben konzulátokat válogásos konzulátok helyettesítse. Ezt azonban egy csupással nem lehet keresztülvinni, mert itt első sorban penzkérdés jó tekintetbe s e mellett lépést kell tartani azzal az anyaggal, amelyet a konzulátus szolgálataira kikepezni tudunk. Az eddigi tapasztalatok ez irányban nem éppen örvendetesek es csak az iden mutatkozik nagyobb mérvű törekvés a konzulati pályára. A miniszter kijelenti egyébként, hogy az csak haladás lehet, ha a konzulátusi ügy terén előfordulható vissza

állapotokra figyelmeztetik és kéri is a delegáció tagjait, hogy ha ebben az irányban valamely adatnak jutnak tudomására, azt vele közlik.

Holló Lajos: Az Ugron-párt megbízásából hangsúlyozza, hogy a magyar közvélemény rokonszenvvel kíséri a külügyminiszter politikáját és hiva a hármasszövetségnek, bár attól fél, hogy ez a szövetség elviselhetetlen hadügyi terveket követel. Majd ráter a monarchia két államának folytonos viszálykodására és kifejti, hogy küldekeinkre nézve is jobbnak tartana Magyarország és Ausztria teljes különválását. Panaszkodik, hogy Magyarországnak állami-éga nem domborodik ki a külföld előtt. A törvény értelmében a dualizmusnak és a paritásnak a külügy szervezeteiben is érvényesülni kell!

Igy lesz-e ez ezental, vagy pedig a külügy kezelésének és a diplomácia érintkezésének a helye továbbra is az osztrák főváros marad? Sulyos ki-fogást kell tenni továbbá a magyar államiság szem-pontjából kereskedelmi képviseletünk ellen is. Csakis a kereskedelmi képviselet kettéválasztásával, a konzuli kiképzés és a konzuli alkalmazásában a paritás keresztülvételével elégíthetők ki a mi kereske-delmi érdekeink.

Általában véve Magyarország nem kívánja utját állni Ausztria fejlődésének semmi téren sem. Ausztria gazdag, iparfejlett állam, melynek saját belfogyasz-tási területe régóta kesiny; kereskedelmi és hadi-halk építésével akar iparjának a tengerentúli államok-on piacot teremteni. Ez igen helyes törekvés. De Magyarország érdekei egészen mások. Mi más irány-ban, más alapon keressük anyagi boldogulásunkat.

Ezek azok az okok, amelyek miatt a költségvetésben lefektetett külügyi szervezethez hozzá nem járhat. A külügyminiszter újabbán egy félmillió koronát vett fel a költség szaporodásának szempont-jából. Az ország anyagi helyzete ennek keresztül-vitelét most egyszerűen kizárja. Azért kéri az albiz-tottságot, hogy az ország érdekeinek szem előtt tar-tásával az ehhez való hozzájárulást tagadja meg.

Tisza Kálmán elnök kötelességének ismeri megjelvezni, hogy ha volakinek a monarchia két ál-lama közötti viszonyának szor szabályozása, melyet az 1867-ik évi törvény eszközölt, nem tetszik, e felett a parlamentben nyilváníthatja véleményét, de e kérdés a delegáció elő nem tartozik. A mi a részleteket illeti, amelyek: Holló Lajos vetett fel, azok a részle-tes tárgyalás keretében tartoznak. Megjegyzi, hogy a de-legáció egy tagja sem tagadhatja, hogy a hadügyi ter-hek a monarchia egyik államára épp oly súlyosan nehe-zednek, mint a másikra, de ez így van más államokban is, és amíg más államokat nem riaszt el az áldozatok nagysága attól, hogy haderejüket szaporítsák és tö-kéletesítsék, Ausztria és Magyarország sem maradhat hátra e tekintetben. Ha a hármasszövetség nem lé-teznék, akkor hadügyi kiadásaink bizonyára ma-gasabbak volnának, mint most. Eppen Ausztriának és Magyarországnak all tehát érdekeikben, hogyha erős szövetségüket akar, arra irányozni, hogy a maga részéről is erős legyen és másoknak is érté-kes szövetségese lehessen.

Gyarkovics György: A Balkánfélsziget hely-zetét beszéli meg. A külügyminiszternek érdeme, hogy a régebbi rendzavarások veszélyes jellegüket elvesztették és Európa békéjét többé nem zavarják. Sajnos azonban, hogy a Balkánfélsziget nyugati részében, az u. u. Macedóniában és Konstantinápoly-ban jelentékenyen rosszabbodtak az állapotok, még pedig nemcsak kívülről folytatott agitációk követ-keztében, hanem azért is, mert Törökország az Ausztria-Magyarország által tanácsolt reformokat nem vitte keresztül. Míntan diplomáciának tanácsai si-kertelenek maradtak és a Keleten nem ritkán egy éjsz-kán át súlyos események szoktak beállani. Ausztria-Ma-gyarországnak a komplikációk esetében oly diplomaciai alappal kell rendelkeznie, mely képes azoknak leküz-désére. Hyen alap az Oroszországgal való egyetértés. Elismerésért fejezi ki szívből a külügyminiszter érdemei iránt és óhajtja, hogy a bizottság jelentésében az Oroszországgal való egyetértés különös nyomatékkal említtessék fel. Kérdést intéz a külügyminiszterhez a Vaskapu-hajózási illetek beszedése tárgyában, ami ellen néhány hatalom lépéseket tett. Reméli, hogy a külügyminiszter a magyar kormány állas-pontját érvényre fogja juttatni.

Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter: Ami a Vaskapu kérdését illeti, ez egyszerű Ausztria és Magyarország belligye, másrészt pedig egyáltalán külügyi kérdés is, amennyiben kifelé a monarchia csak mint egységes hatalom léphet fel. A berlini szerződés a Vaskapu szabályozását a monarchiára biza, amely ismét saját hatáskörében intézkedik ezen feladatnak hovártására iránt. A szövege díjak nagyságáról a berlini szerződés nem intézkedett s így a dolog természete szerint a dijakat csak az állapíthatja meg, a ki a munkát végrehajtotta. Korlátozást e tekintetben csak az alapvet képez-het, hogy ezeknek a dijaknak a beszedésével nem szabad üzérkedni, hanem hogy azok kizáró-lag a szabályozás költségeinek megtérítésére lehet-nek számvá. Ehhez az alapvet a külügyminiszte-rek mindig ragaszkodtak s így erre a kérdésre nézve a parti állomokkal megegyezésre nem is töre-kedtek, amint hogy így megegyezést létrehozni gyá-korlatilag teljes lehetetlen volna.

Több szónok nem lévén, einök felteszi a kér-dést, hogy az albizottság elfogadj-a az előadó ja-vaslatait.

Az albizottság a javaslatokat egyhangulag elfo-gadta. Következett a részletes tárgyalás, amelynek során a diplomáciai kiadások tételénél **Berzeviczy Albert** kérdést intéz azoknak a híreknek a mibenléte iránt, amelyek szerint a római Palazzo Veneziát, amely Ausztria és Magyarország tulajdona és amely-

ben a két osztrák-magyar nagykövetség hivatalai vannak, az olasz kormány átvenni kívánná?

Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter erre kijelenti, hogy csakis a Palazzóhoz hozzáépített épü-letszárny (Palazzetto) k'sajátításáról van szó, amit utasabályozás tesz szükségessé.

Ezután az albizottság az összes tétéleket vál-tozatlanul elfogadta, ugyszintén elfogadta a két pó-t-hitel iránt való előterjesztést is.

A hitelesítési ülés napjat elnök fogja közölni az albizottság tagjaival.

Bécs, december 2.

A magyar delegáció tagjai ma este és holnap reggel Budapestre utaznak, miután a külügyi albi-zottság a közös külügyminisztérium költségvetését már elintézte. A delegáció szabadelvűpárti tagjai részt akarnak venni a szabadelvűpárt holnapi, vasár-napi értekezletén, amelyen a kvótatörvényjavaslatot tárgyalják.

KÜLFÖLD.

Cseh-német egyezkedés. A békéltető bi-zottság ma délelőtt, mint tudósításunk jelenti, folytatta tanácskozását, amely délután 3 óráig tartott. A tanácskozások eddigi folyamatáról ma végre kommunikált adtak ki, amely azonban semmi részletet sem árul el. A kommuniké így szól:

Az értekezlet csütörtökön este összeült a poli-tikai helyzet és különösen a parlamenti helyzet közös megvitatására. Ezt a tanácskozást ma délelőtt foly-tatták. A tanácskozás tárgyának beható megvitatása után, amelyben számos jobb- és baloldali szónok vett részt, *Javorski* indítványára tiztagu albizottság kiküldési határozatot el. Az albizottság tagjai a jobboldal rész-ről: *Pálffy, Paedk, Stransky, Bilinski* és *Kathrein*, a baloldal részéről: *Baernreither, Pergelt, Gross, Hochen-burger* és *Lueger*. Ez az albizottság csütörtökön este tesz jelentést a konferencia plénumának.

A *Wiener Allg. Zeitung* értesülése szerint ennek az albizottságnak a következő két kérdé-sről kell tanácskoznia: Először, hogy az obstruk-cióval szemben mily eljárást kövessenek és más-sodszor, hogy mily módon volna teljesíthető a cseheknek az a kívánsága, hogy a cseh nyelvű kerületekben a hivatalos belső ügykezelési nyelv a cseh legyen.

Bécs, december 2.

A békéltető konferencia ma tartotta máso-dik ülését, mely délelőtt 10 órától délután 3 óráig tartott és *Javorski* indítványára tiztagu albi-zottság küldött ki, melynek határozott és részletes utasítást nem adott. Az albizottságnak az a fel-adata, hogy alapot keressen olyan egyezményre, melylyel a parlamenti helyzetet tisztázhatják. A békéltető konferencia legközelebbi ülése kedden lesz, amikor is az albizottság alá fogja terjesz-teni jelentését. A békéltető konferencia mai vi-tája általános eszmecseréből állt, melyből kide-rült az általános törekvés a megegyezésre. Ily értelemben hatottak közre *Javorski* és *Kathrein* is a cseheknek.

Az új hármasszövetség.

Budapest, december 2.

Chamberlainnek épp oly kevésbé van sze-renése a szövetség-alkotással, mint a háboru-esinálással. Alig bocsátotta ki száján a „szövet-ség” szót, máris tömegesen zudultak rá a többé-kevésbé udvariatlan visszautasítások az érdektel államok sajtója, és rengetesítő helyreigazítások az angol publicistika részéről. A francia sajtó nagyobb része egyszerűen badarságnak nevezi a beszédet, amelynek az éle voltaképp Francia-ország ellen irányul, de hozzátessik a lapok, hogy nem is érdemes miatta bosszankodni, mert az angol-német-amerikai hármasszövetség, amely-ről Chamberlain szól, csak fantom. Bármint ma-gyarázzák is azonban a leicesteri enunciaciót, Chamberlainnek legfeljebb azt lehet szemé-re vetni, hogy többet mondott, mint amit gondolt és joggal gondolhatott; mert az angol-német-amerikai barátság tényleg fennáll és a német császár londoni látogatásával meg is erősödött, habár szövetségtől még az orosz-francia *alliance* értelmében sem lehet szó.

London, december 2.

A *Times Chamberlain* beszédéről újabbán ezt írja: Német barátainkat kétségtelenül meglepte Nagy-Britannia és Németország viszonyának érzelmi szem-pontból való feltüntetése, ami az ő országukban nem jutott kifejezésre. Pedig a német sajtó, ha érke-e volna a humor és jókedv iránt, Chamberlain beszé-de-ben csak a német császár személyes varázsának bi-zonyítványát látta volna. A német sajtó heves ítélete ellenére azt hisszük, hogy gyarmathövi miniszte-

rünknek az a törekvése, hogy Németországgal a le-hető legjobb barátságot tartsa fenn, korántsem talál kedvezőtlen fogadásra az iránvadó német körökben. Ha a németek azt hiszik, hogy a gyarmatügyi mi-niszter beszédének néhány határozatlan fordulatát azt a határozott politikát szolgálja, hogy a nemzetet le-térítse eddigi útjáról, akkor csak annyit mondha-tunk, hogy a németeknek még sokat kell tanulniok.

Ugyancsak a *Times*nek azt jelenti *New Yorkból*, hogy eddigél csak két sovinszta színezetű lap foglal-kozik Chamberlain beszédével. Ez a két lap ugy nyil-atkozik, hogy az amerikaiak sok pontra nézve egyetértenek Chamberlainnel. Anglia és Amerika viszonyát illetőleg az amerikaiak csak azt kívánják Chamberlaintól, hogy ne tegyen nekik lehetetlen javaslatokat és ne beszéljen olyan hangon, amely az ő és az amerikaiak kívánságainak teljesülését megnehezíti.

Páris, december 2.

A *Temps* azt írja, hogy Chamberlain beszéde folytán megtudták, hogy ő nem olyan ügyes, mint amilyenek hitték. De azért népszerűség-hajhászása következtében nem kevésbé vesze-delmes.

A kormány a *Carricature* című élelpatot Viktória királynőt sértő torzképei miatt elkoboz-tatta.

Pétóvár, december 2.

Balfour és *Chamberlain* beszédeiről a *Novosztí* azt írja, hogy a beszédeknek jó oldaluk is van; ne-vezetesen az, hogy a kétséget a délafrikai háboru-céja tekintetében eloszlatják. A hatalmak most tud-ják, hogy csak két állam meghódításáról van szó és a ténylekhez alkalmazhatják politikájukat.

A *Novoje Vremja* Chamberlain beszédének azzal a részével foglalkozik, melyben ez a külföldi sajtónak az angol királynő ellen intézett támadásairól beszél és azt a passzust inopportúnusnak mondja, mert evel a királynő nevébe belevonták a politikai vitába. Az a fenyegetés, hogy Anglia a francia lapokban megjelent karrikaturák miatt *el fog maradni a párisi kiállításról*, tapintatlan. Rhodes és Yameson magas-állásu barátja elfelejtette, hogy egyáltalában nincs felhatalmazva megjegyzést tenni a francia kormány-nak vagy Franciaországot fenyegetni.

Köln, december 2.

A *Kölnische Zeitung* reprodukálja a Cham-berlain beszédjére vonatkozó párisi lapnyilatko-zatokat és mint különösen figyelemreméltót a *Gaulois* nyilatkozatát emeli ki. Ez a lap Cham-berlainnak Franciaországhoz intézett íntését *pár-ját ritkító szemtelenségnek* mondja, melyet meg kell vetni.

A háboru.

Budapest, december 2.

Ha az angol presztizs annak idején a ladysmithi katasztrófa után sokat veszített: a modder-iveri „győzelem” végképp semmivé tette. A folyvást érkező kiegészítő tudósítások legfeljebb csak azt mutatják, hogy az angolok kétségbe-esett erőfeszítéseket tettek a Modder vizénél, hogy az átkelésit kierőszakolják, de jöllehet a boerok visszavonultak, ők maguk a szó szoros értelmében csaknem elvérzettek és alig hihető, hogy Lord Methuen még szembeszállhasson a boerokkal addig, amíg segédeszapatok nem érke-znek. A natáli haretéren sem áll valami fényesen az angolok dolga, jöllehet azzal dicsekesznek, hogy már 18,000 emberrel állnak a Tugela folyó mellett, a minek legfőlegb csak a felét lehet elhinni. Ladysmith sorsa még folyvást kétséges, amint hogy egyáltalában kétséges, vajjon nem későn fog-e már odaérkezni az angol fölmentő had, ha ugyan valamikor odaérkezik.

Mai tudósításaink a következők:

(Az angol vereség.)

Páris, december 2.

A *Temps*nak jelenti Londonból: A had-ügyi hivatalból közzétett jelentés még nem közli *Methuen* vereségét a Modder-iver melletti es-tában. Az angolok vereségét halottakban és sebesültekben *ezerötszáz emberre* tesszik. A boerok vereségéről sem szól a közlés, de azt általában jóval kevesebbre becsülik az angolokénál és pe-dig *négyezer* halottra és sebesülte. Megerősítik, hogy Mafeking és Kimberley alul nagy boer hadoszlopok közelednek és valószínűleg más ol-dalról vonulnak boer osztyalok *Methuen* ellen. *Cromje* tábornok négyezer ember élén vonul *Methuen* ellen.

Magdeburg, december 2.

A *Magdeburger Zeitung*nak egy londoni táv-irata részletes leírását közli a Modder mellett vívott ütközetnek. November 28-án reggel öt órakor a boerok Honynest Klooftól északra állottak kiterjedt hadál-lásban, mely Klooffonteinől (Klip Drift mellett)

Kolklaegetig terjedt. Cronje főcsapata a Riet- és Modderfolyó tulsó oldalán volt; a két folyó közt lévő halmokat nehéz ágyuk szállták meg; a boerok balszárnya a Sevensfonteinnél, a Riet- és Modder-folyó közt lévő hegyhátra támaszkodott.

A csata reggel hat órákor kezdődött ágyúharoccal, melyet az angol tüzérség kezdett meg, míg az angol lovasság hasztalan igyekezett a boerok előcsapatát elválni. Hét óra tájban a gárdacsapatok csatárláncban megtámadták az ellenség Sevensfontein előtt levő állását, az angol gyalogság az ellenséges jobb szárnyra, a tüzérség és a tengerészcsapatok a centrum ellen intéztek támadást. A boer tüzérség borzasztó pusztítást művelt a támadó oszlopokban. Délig egyik rohamot a másik után hasztalan tették a gárdacsapatok súlyos veszteségekkel; különösen sok tisztjök esett el. A centrumban a boerok ágyútüze leszerelt két angol ágyút. Délután Methuen az összes tartalékot tűzbe vitte és este hat órákor megszüntette az elkesztetlen harcot, a nélkül, hogy az ellenséget, mely előérseit visszavonta, üldözte volna. A boerok főhadiszállásaikban teljesen fődve harcoltak, míg az angolok a perzselő napfényben fedezet nélkül támadtak. Az angolok vesztesége halottakban és sebesültekben valószínűleg husz százalékánál is nagyobb. A tengerész-dandár összes tisztjei, kettő kivételével, elesetek. Egyes gárdacrezred tisztjeinek a felét elvesztette. Cronje az angolokat Spytfontein magaslatain várja, tehát Modderriver-Station és Kimberley felelőjén.

London, december 2.

A hadügyi hivatal végre megszólalt és közlést tesz a Modderrivernél elesett tiszték egyrészenek nevét. Meghalt: két törzstiszt Northbot és Stopford alezredek, egy százados meg egy hadnagy. Megsebesült: két őrnagy, két százados és hét hadnagy. Ez azonban csak előzetes jelentés és a kilencedik dandár elesett tisztjei még nincsenek e kimentásban. A súlyosan megsebesültek közt van gróf Gleichen, az angol hadsereg egyik legkitünőbb tisztje, a néhai Hohenlohe-Langenburg Viktor herceg fia.

A Daily Mailnek azt sürögnyözik Klokfonteinből, hogy a boerok tengeri nyulak gyanánt huzódtak el Kimberleytől. Ez azt bizonyítja, hogy gyülekeznek és egyesülnek akarnak Spytfontein közelében Methuen előbe állani. Elvonulásuk előtt Kimberleytől délre elpusztítottak két vasuti vonatot.

London, december 2.

A hadügyi hivatalhoz a fokvárosi parancsnoktól a következő távirat érkezett: *Gatacre* tábornok jelenti, hogy a helyzet változatlan. *French* tábornok ma visszatért a felderítő menet-ről, melyet Nauwportból Rosmeadba tett. Methuen tábornok a *Modder* mellett marad, hogy a folyó hidját helyreállítsa és egy lovasosztályt kap erősítésül, míg a lovas tüzérség, a kanadai ezred, az ausztráliai kontingens és három gyalog-zászlóalj a de-aari vonalon Belmont felé nyomult előre.

Hivatalos jelentés szerint a Modder mellett vívott ütközetben összesen 73 ember esett el (?) és 365 sebesült meg.

Brüsszel, december 2.

A transvaali követség lord Methuen állítólagos győzelmeit egész határozottan teljesen jelentéktelenné jelenti ki. Methuen 1600 embert vesztett és nem akadályozhatta meg, hogy a boerok a Modderrivernél táborukat megerősítették. Az oránje boerok a Modderrivernél 15.000 embert összpontosítanak, miáltal Methuen helyzete nagyon veszélyezett.

(Natalból.)

London, december 1.

A Daily Telegraph Estcourtból ez a táviratot kapta: A Willow Grange mellett esütörtökön vívott ütközet után, mely az angolok visszavonulásával végződött, *Toubert* tábornok levelet írt *Hildyard* angol tábornoknak, melyben megengedi, hogy az angolok halottaikat és sebesülteiket a csataterőről elvigyék, s egyuttal arra kérte az angol parancsnokot, hogy viszonzásul szolgáltatassa át az esetleg nála levő boer halottakat és sebesülteket, e kérésnek azonban *Hildyard* tábornok nem tehetett eleget, mert nála nem volt egy boer halott és sebesült sem. Az angol orvosokat és egészségügyi csapatot a boerok csak a sötétség beálltával boesátották át vonalukon. A sebesülteket kocsin szállították le a hegyről és a boerok arra kérték az angolokat, hogy a háttérben tartózkodjanak, nehogy tévedésből rájuk löjjenek. Az angol sebesültek kijelentették, hogy jól és gyorsan kezelték őket.

London, december 2.

A Times a következő táviratot közli e hó 28-ikáról a Frere melletti táborból: Egy lovas osztály Lord Dundonald vezetésével 4 ágyúval üldözte ma reggel a Colenso felé visszavonuló

utolsó boer csapatokat és egészen 2 és fél mérföldnyire nyomult előre Colensohoz. Rövid tüzérségi harc után Dundonald visszalért Frerebe. Osz-tályának nem volt vesztesége.

(A külföld.)

Brüsszel, december 2.

Az idevaló Soirnak táviratozzák Berlinből: Az angol kormány ama jegyzéke, mely elismeri a boer köztársaságokat hadviselő felekről, Oroszország Franciaországtól támogatott magatartásának következménye. Anglia e közléssel esetleges lépéseknek vágott előbe, hogy elkerülje azt a látszatot, mintha engedne, de az angol kormány kebelében azért nagy az izgatottság. Azt erősítik, hogy Franciaország ellen flotta-demonstráció készül.

Pétervár, december 2.

A Novoje Vremja azt írja, hogy az angol kormány valószínűleg azért közölte a boeroknak hadviselő felekről való elismerését először Oroszországgal, mert Oroszország az egyetlen nagyhatalom, mely elismerte Transvaal függetlenségét.

HIREK.

A zupa.

Ne tessék nevetni! A zupa nem közönséges réntott leves többé, amit reggelenként le kell nyelni a bakának, hanem hatalmas folyam. Irtázatos leves-tenger, amely bőmbőlve törí át az évszázados, kemény, viharállta falakat s ahol nem győzi erővel, ott a tengerek okosságával szépen átszivároga a töltesen s sunyi biztossággal mossa, mossa azokat a nagy falakat, melyekről eddig lepatantak a népek szenvedélyes türelmetlenségének acélgolyói és a haladó világ eszméinek nyilai. . . .

A mai nap egészen komolyan a zupáé, amely a hadsereg arisztokratikus bástyáit addig-addig mosta, mosta, mignem a mai nappal hatalmas nyilást bontott rajta s ha szabad megsértenem a honvédség szakácsait, zavaros hullámaival bevitte az armádiába — a demokráciát.

Mert az történt, hogy a honvédség önköltséges önkéntesei ezentul ugyanazt a zupát fogják élvezni, amely a szegény önkéntesnek jutott, hogy ugymondjam: osztályrészeül. Ez pedig nem olyan kis dolog, mint aminőnek látszik, mert ez a legtisztább egyenlőséget jelenti: a gyomor egyenlőségét. Ha nem volnék egészen szürke polgár, szalutálnék az ilyen vivmány előtt s örömmel üdvözlőlném a zupa diadalát. Mert ugy van az, hogy az önkéntesi intézmény nem plutokratikus intézmény, hanem az intelligencia kiváltsága, vagyis amaz egyetlen hatalom alapján teszi meg a különbséget baka meg baka közt, amelyet még a demokrácia is megtűr: az értelem hatalmán. Semmi ok sincs hát arra, hogy az uri gyerekeknek a szegény fiuval való egyenlőségét a zupa zavarja meg.

A zupa hát csakugyan hatalmas erejű tenger lett, de azért még sem mosott alá minden válaszfalat. Az van ugyanis a zupáról szóló rendelet végén, hogy az önköltséges katona *fizesse* meg az ebédjét, fizesse meg a kinstárnak. Szóval: egy kis plutokracia nélkül még mindig nem lehet megélni s bizonyos, hogy koldusbotra jut a kinstár, ha be nem szedi azt a pár garast, ami a köménymagért jár az országnak. Ugy fordul, hogy valamelyik nyalka huszár önkéntes, aki százas bankóval szokta meggyújtani a cigaretjét, valamelyik gyomorrontó reggelinél fitymálva tolja el maga elől a sajkát s mivelhogy a kinstár nem engedi a maga jussát, hát leszurja a garast a köménymagos muszáj-levesért s azonközben azt gondolja:

— Ha zupa vagy is, de megfizettek!

Szóval, bajos felfogni, hogy miért szorul rá a kinstár a gazdag fiuk pénzére, mikor már demokratikus kedvtelése is vannak? A zupa nagy és erős tengerre dagadt, de még maradt egy kis szerepe. Jó erősen

főzettek szakácsok, sok fűszert tegyetek bele! — Talán még ingyen megiszsa az ur, a gazdag, az önköltséges!

G—A.

Budapest, december 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30-án új előfuzetést nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfuzetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— A királyné születésnapja. Erzsébet királyasszonynak tudvalevőleg e hó 24-én lesz a születésnapja. A fővárosban fennálló minden társaskör és egyesület megemlékezik erről a napról. A királyné születésnapját a Szent Zsigmond kápolnában misével ülik meg, még pedig december 26-án szerdán reggel 9 órákor, amelyen az udvari hivatalnokok testületileg vesznek részt. A szertartást Kanter Károly apát végzi.

— Új gyermekkorház Bécsben. Bécsből jelentik, hogy ott ma délelőtt tették le ünnepélyesen a király uralkodói jubileuma emlékére *Ottakring* kerületben épített községi gyermekkorház alapkövét a király, *Ferenc Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Jenő* és *Rainer* főhercegek, a legfőbb udvari méltóságok, *Körber* belügyminiszter, a helytartó, a rendőrfőnök, a polgármester, az alpolgármesterek jelenlétében. Ő felségét megérkezésekor viharos hoch-kiáltással üdvözölte a nagy néptömeget. A helytartó beszédet intézett az uralkodóhoz, amelyben köszönetet mondott ő felsége megjelenéséért, az uralkodó kegyének ezért az újabb bizonyítékáért. *Lueger* polgármester szintén köszönetet mondott.

A király azt válaszolta, hogy nagyon jól esett szívének, hogy szeretett székvárosának köznevelésére az ő trónraléptének 50-ik évfordulóját alkalmai használta föl arra, hogy az emberbaráti tevékenységnek egyik fontos terén maradványt emléket állítson. Örömmel jött el a mai ünnepre, amely alkalmat ad neki, hogy ismételhesse szíves köszönetét a közönség köztudomású jótékonyaságának ily hazafias gyakorlatásáért és elismerését fejezhesse ki azért, hogy a hivatali állami közegek oly céltudatosan mozdították elő a vállalatot. Ha majd ennek a háznak, amelynek most teszik le az alapkövét, megnyílnak a kapui a szegény szenvedő gyermekek javára, az aggodó szülők legdrágább kincse javára, akkor bizonyára még a legkétségbe nemzedékek is hálaival fognak megemlékezni ennek a nemes műnek a megalkotójáról, amely műre az uralkodó a Mindenható áldását kéri.

A király beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Azután *Gruscha* bitoros elvégezte az egyházi beszentelést, amely után ő felsége és a főhercegek aláírták az okmányokat és megtették a szokásos kalapácsütéseket. Ő felsége azután visszatért *Schönbrunnba*.

— Az egyetemi kör ünnepe. Az egyetemi kör helyiséget változtat s az Egyetem-terén levő új *Andrássy-palota* első emeletére költözködik. A felavató ünnepet december 6-án tartják meg. A kör disztermében társasvacsora lesz s a rendezőség erre meghívta *Wlassics* Gyula közoktatási minisztert, a rektort s az összes egyetemi tanárokat. Az ötkoronás jegyeket december 4-éig lehet megváltani az egyetemi körben.

— *Smolka* betegsége. *Lemberg*ből táviratozzák, hogy ott dr. *Smolka* Ferencnek, az osztrák képviselőház volt elnökének régi betegsége válságosra fordult. A 90 éves nagybeteg utolsó óráit éli. Ma ellátták már a halotti szentségekkel.

— A bírodalmi jelvények. *Bécs*ből írják, hogy ott tegnap nagy örízet mellett vitték az államnyomdába a császári kinstárból a jogart és a bírodalmi almát, hogy minikettő felényképezze. A császári koronát már néhány év előtt felényképezték, mikor a koronaértékű pénzeket kezdték verni. Az osztrák császári korona II. Rudolf császártól származik, amint az a koronába vésett írásból kitűnik. Ezt a koronát használták a római császárrá választott osztrák uralkodók. Mikor II. Ferenc 1804-ben fölvette az örökös osztrák császári címet, elfogadták ezt a jelvényt bírodalmi koronának. A koronának nagy művészi bece van; a német ötvösművészetnek remeke a renaissance izlésben készült korona, amelyért készítője annak idején 700.000 tallért kapott. Abban az időben óriási összeg volt ez még fedelmi körökben is.

— A műegyetemi rektor ünneplése. *Kisfaludi Liptay* Sándort, a műegyetem rektorát, akit most nevezett ki ő felsége udvari tanácsossá, szép ovációban részesítették ma. Előbb tanártársai keresték föl, majd a tanárszék tisztelettel tisztelt meg nála s *János* László adjunktus mondott meleg hangú beszédet. A műegyetem ifjusága is üdvözölte a rektort, akinek tiszteletére 8-ikán lakomát is rendeznek.

— **Butorszállítás — nagyban.** *Halmos* János polgármester a tanács mai ülésén bejelentette azt a leiratát, amelyben a miniszter az iskolaadó kivételét megtagadta. A miniszternek arra a szemrehányására vonatkozólag, hogy a főváros lanyhán hajtja be az adókat, a tanács igazolni fogja, hogy ebben az irányban a legszigorúbban jár el, amit avval is bizonyít, hogy az ingóságoknak az árverési csarnokba való fuvarozására folyton póthitelt kell kérni. Evvel pedig be van bizonyítva az, hogy soha városi tanácsot ilyen alaptalanul nem bántott még sem miniszter, sem más. Tessék csak elgondolni, hogy az a sok siró özvegyasszony, akinek a butorai elébb-utóbb az immár szűknek bizonyuló csarnokokokat butorozzák be, egy napon kitűzné a revolúció zászlaját és nem akarna adót fizetni. Ebből kétségkívül nagy baj lenne, mert hisz szegény özvegyasszonyok adója az, amiből a fővárosnak meg kell élnie. Legalább is ennyire élehetetlen! Ha ez az utolsó számszál, amelybe ez a város kapaszkodik, akkor hát nyíltan bevallották, hogy nagy a veszedelmek. Bevallották? Semmit sem vallottak be, sőt keményen ráütött a mellére a derék tanács s így szólt:

Micsoda? Még hogy mi nem hajtjuk be elég gyorsan az adót? Deiszem kérem, az nem igaz! Nemesak az adót hajtjuk, hanem egy egész lovaszabórra való butorszállító lovat hajszolunk agyon.

— **A kereskedelmi miniszter a tőzsdén.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter ma délelőtt látogatta a tőzsdét s másfél órai ott időzést alatt bemutatá neki az intézmény minden nevezetességét. A látogatás nem volt előre jelezve, csak néhány perccel előbb tudták meg, hogy a miniszter tizenkettő órákor a börzére érkezik. *Csörghő* államtitkár, *Bally*, *Vértessy* osztálytanácsosok és dr. *Hollán* miniszteri titkár jöttek a miniszter kíséretében. Az oszlopcsarnokban báró *Kochmeister* Frigyes, a tőzsdetanasz elnöke, *Neumann* Miksa, *Kornfeld*, *Beimel* al-elnökök, *Felegyházi* főtitkár, *Somorjai* gazdasági titkár, továbbá *Neumann* Frigyes, *Sándor* Pál, *Weisz* Fülöp, *Geiger* B. Zsigmond, *Auer* Róbert, *Hoffmann* Sándor, *Ullmann* Emil, *Strasser* Sándor, *Schwarz* Félix, *Rötzer* Ferenc, *Baronyi* Artúr, *Császár* Jenő, *Neumann* Frigyes, *Frankl* József, *Wahl* és *Markó* tőzsdetanácsosok fogadták.

Báró *Kochmeister* Frigyes néhány szóval üdvözölte a minisztert, aki válaszában azt mondta, hogy szívesen jött a tőzsdéviszonyok e rövid tanulmányozására. Az üdvözlés után az urak átmentek a csarnokon, a gazdasági titkári hivatalos helyiségeken, a mérleghelyiségeken, azután pedig az emeleten levő irodákon.

A tőzsdébiróság már előbb ülésezett s a látogatás hírére abban hagyta a tanácskozást. Most, hogy a miniszter a hivatalok egy részét végignézte, újból megkezdődött a bíróság ülése, amelyen a miniszter és kísérete is jelen volt. *Geiger* Zsigmond vezette a tárgyalást, *Neumann* Miksa, *Weisz* Karoly, *Neumann* Albert és *Schwarz* Bódog voltak a szavazóbirák. *Ulrich* jogügyi referens előadta a tárgyalásra kitűzött, másfélezer forintra szóló tőzsdéi ügyet, az alperes és fölperes ügyvédek beszéltek, azután kiküldtek a hallgatóságot, mert az ítélet meghozatala következett. Csak a miniszter és kísérete maradt benn a tőzsdébiróság tagjaival. Tíz perc múlva úra megnyíltak az ajtók s a bíróság kihirdette az ítéletet.

Innen a minisztert a gabonátőzsdére kísérték, ahol az ügynökök óriási éljenzéssel fogadták. Jól mulatott a miniszter és kísérete azon, hogy míg a terem egyik oldalán volt, a másikon fülükétől zajjal javában kinalgatták a különféle gabonát áprilisra és októberre.

Egy óra felé járt az idő, mikor a miniszter megköszönte az elnökeknek a szíves kalauzálást s lelkes éljenzés közepette eltávozott.

— **A bélyegek felülbélyegezése.** A postai és egyéb bélyegek hivatalos felülbélyegezésénél eddig azt a rendszert követték a hivatalok, hogy az évszámot a két utolsó számjeggyel bélyegezték ilyenformán: 98., 99. Minthogy azonban az 1900-ik éviől kezdve az évszámot a két utolsó számjeggyel jelezni nem lehet, illetve az ilyen jelzés zavart idézhetne elő, valamennyi minisztérium elrendelte, hogy a bélyegek felülbélyegezésére szolgáló időjelző-felülbélyegzők legalább három számjegyet tartalmazzanak ilyenformán: 900, 901. stb. A minisztériumok egyuttal utasították az összes alantias hivatalokat, hogy megfelelő bélyegzőről idejekorán gondoskodjanak, mert ha 1900. január elejéig megfelelő felülbélyegzők nem lennének, minden egyes bélyegre a hivatalos pecsétet kell ráütni s azok kivül tintával kell ráírni a felülbélyegzés idejét. A hivatalok persze mind sietnek beszerezni az új felülbélyegzőt, hogy ne szaporítsák a munkájukat.

— **A miniszternél.** Békés-Csaba város iparügyi küldöttsége tisztelt *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél. *Zsilinszky* Mihály államtitkár mutatta be a küldöttséget, mire *Rosenthal* Ignác iparügyi elnök arra kérte a minisztert, hogy a már *Baross* Gábor idején megígért ipari szakiskolát állítsa fel. A miniszter megígérte a kérelem teljesítését.

— **Temetés a tengeren.** Egy szegény kis magyar fiút temettek el a minap a tengeren, nagy a jelentés mondia: az északi szélesség 50° 9' és a nyugoti hosszúság 9° 30' alatt. A kis fiút *Teszner* Jakabnak hívják, mindössze nyolc esztendő és egy szegény nagyváradi varrónőnek, *Teszner* Jozefának a fia. A varrónőnek volt Amerikában, Baltimoreban valami rokona. Ez egyre esábitotta a varrónőt Amerikába, azt írogatta neki, hogy csak az úvilágban lehet jövője a fiának. Október vége felé el is indult Amerikába *Teszner* Jozefa a kis fiával. Hamburgban a *Willehad* nevű hajóra szállott. Alig utaztak egy napig a tengeren, a kis fiu megkapta a tengeri betegséget. Gyöngye szervezete nem bírta sokáig, belehalt. Gyapjuszákba varrták, imát mondtak fölötte a matrózok, s a tengerbe csuszatták elgyötört kis testét. Az anyja — szegény, mit tehetett — tovább utazott, egyedül, Amerikába...

— **Názemelés a Margitszigeten.** Ma egy hete *József* főherceg és *Klotild* főhercegnő megtekintették a Margitsziget hidjának építését és *Libits* uradalmi intéző, *Hoffeld* inspektor, *Pischinger* főmérnök, *Zsigmond* hidepítési vállalkozó, *Krumholz* műépítész és *Neuschloss* Marcell vállalkozó társaságában beírták az egész szigetet. Az épületekhez érve, *Klotild* főhercegnő *Krumholz*tól az épületek amerikai módszer szerint való áthelyezéséről kérdézősködött s mindjárt el is rendelte, hogy a sziget öt főhercegi épületét, a vendégfogadót, a tisztviselői lakot emeljük fel alapjaikról oly magasra, hogy az árvíz ezután ne árthasson a falaknak. Ez a magasság harmadfél méter. A szerződést már meg is kötötték *Krumholz*al s e szerint a munkának a jövő évi április elejére kell elkészülnie. Mind az öt épületet a Chicagoóban kipróbált módszer szerint emelik föl. A fölemelt paloták olyanok lesznek majd a művelet után, mintha alátámasztott táblán nyugodnának.

— **Házasság.** *Mezey* Béla tőzsdéi segédtitkár holnap délelőtt tartja esküvőjét *Mandel* Juliska kisasszonnyal, a tőzsdé hivatalnoknőjével.

Groszmann J. szab ceglédi fakereskedő eljegyezte *Dukesz* Karola kisasszonyt, *Dukesz* Márk nagykereskedő leányát Gálgóceról.

Salinsky Bertalan ebendorfi földbirtokos eljegyezte *Weisz* Adél kisasszonyt, *Weisz* Mór ó-szentannai kereskedő leányát.

— **A pétervári iparművészeti kiállítás.** Az orosz fővárosból jelentik, hogy ott holnap délután 2 órakor nyitják meg az osztrák és a magyar iparművészeti kiállítást, amely gazdag gyűjteménye Ausztria-Magyarország iparművészeti termékeinek.

— **Fojtkot.** Nem volt valami nagyon okos dolog a Dreyfus-bojkott, abba is hagyták az angolok. De most megint bojkottról beszélnek, s ezuttal komoly a dolog. A párisi angol kereskedelmi kamara elnöke a *Matinek* levelet írt, amelyben elmondja, hogy Angliában az okos emberek a kiállítást bojkottja ellen állást foglaltak s azt kívánja, hogy a franciák is hagyják abba az angoloknak s különösen az angol királynőnek kigunyolását. Különösen az utóbbi nagyon bántja az angolokat, akik a királynőben az angol nemzet megtestesítését látják. — Ez komoly beszéd, s a franciák aligha meg nem isszák a levél különben igen elmes és pompás szatírával készült gunyolódásainak. Egy másik táviratunk meg azt jelenti, hogy több angol iparos már ki is jelentette, hogy a királynőt gyalázó franciák kiállításán nem vesz részt. A franciáknak eszük ágában sincs meglepetni magukat, hanem azt mondják, hogy most adjak vissza Angliának azt a sok szidalmat, amelyet a brit közvélemény a Dreyfus-pör idején szórt reájuk. Vagyis alaposan össze vannak gabalyodva egymással. Mi csöppet sem rokonszenvezünk az angolok mostani viselkedésével (lásd: Transvaal) — de innen a távoiból az a szerény véleményünk, hogy ezuttal a franciák húzzák a rövidebbet...

— **Adomány.** *Tauszig* Aladár, *Schwarz* Arnold, *Sulintstein* Sándor és *Balog* Abraham urak két forintot küldtek be hozzáknak a *Hirlapok Nyugdíjintézeté* javára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Tűdöbetegek szanatóriuma.** A biharmegyei orvosegyetl szakülésén dr. *Gerő* Sándor dr. azt indítványozta, hogy a biharmegyei szegény tűdöbetegek szanatórium állíttassék fel. Az indítvány — mint nagyváradi levelezőnk jelenti — nagy lelkesedéssel fogadták és véleményadás végett kiadták az egyesület választmányának.

— **Elsikkasztott gyerekek.** A statisztikai hivatal előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a hivatalban sok a restancia. Többek közt *isz ezentendővel vannak hátra a születések kimutatásában.* Soha statisztika nem derítette fel a tényleges állapotot helytelenebbül, mint ez a restancia-statisztika, mert először is nem tű esztendővel, hanem százszal maradtunk el, másodsor meg az apagyilkosoknak nem kell már megbocsátani. Mindig gondoltuk, hogy sokan vagyunk, de hogy hát az ember semmit sem tudhat biztosan — amíg nem foglalkozik behatóan a statisztikával.

— **Marchand könyve.** A párisi földrajzi társaság pár hónap előtt nagy zajjal hirdette, hogy *Marchand* örnagy a társaság kérelmére afrikai utjáról érdekes felolvasást fog tartani. A felolvasásról annak idején sokat beszéltek, a földrajzi társaság eszméje nagy érdeklődésre talált, ugy hogy szó volt a Trocadero nagytermének kibérléséről is. Egyszerre aztán elhallgattak a dologgal. Az okát mai napig senki sem tudta. Ma aztán kitűdött, hogy *Marchand* örnagy könyvet ír utazásáról és nehogy könyvének sikerét kisebbítse, annak megjelenéséig élményeit a nyilvánosság előtt titokban akarja tartani. Most aztán a könyvet várják óriási érdeklődéssel.

— **A szatmári gyilkosság.** *Szatmárról* írja tudósítónk: A meggyilkolt diák ügyében *Papolyecz* vizsgálóbíró ma délelőtt kezdte meg a tanukihallgatásokat, amelyek mind igen terhelők *Papp* Zoltánra és a másik két emberre, *Tóth* Józsefre és *Sánki* Andrásra. Egyik hiteles tanu egyszer száz forintot látott *Papp* Zoltánál, az ki dicsékedve mondta, hogy azt *Papp* Bélától, az Elemér bátyjától kapta. *Papp* Zoltáné, a meggyilkolt *Papp* Elemér nagynénje a következőképp nyilatkozott a gyilkosságról:

Papp Elemér gimnáziumi tanuló esete annál is különösebb, mivel szülei, továbbá egy *Szatmáron* lakó Horvát földbirtokos-rokona több ízben kaptak névtelen leveleket, melyekben tudtukra lett adva, hogy *Papp* Gyula földbirtokos egész családját kiűlik s mégis őt erre a hatóságához nem fordultak, hogy nyomozza ki a levelek íróját. *Papp* Elemér halálát bosszullás okozhatta. Édes apja *Papp* Gyula ugyanis roppant szigorú és kegyetlen volt azokkal szemben, kik vele érintkeztek s az elmult nyáron is a falusi nép buzája az ő portájára lett összenorva cséplés végett és mikor az ővé ki volt esépelve, a gépet tovább az udvaron nem engedte, a szegény nép buzája az ennek következtében mind tönkre ment; eső jött rá, kicsirázott. Már most ki tudja, nem esküdtek-e bosszút azok az emberek? Masfelől fenyegette *Papp* Gyulát 19 éves *Árpád* nevű fia is, ki pár hónappal ezelőtt kíváncsoriolt Amerikába, előbb azonban édes apjával egy igen kellemetlen összekocanása volt, ugyanis követelte örökségét, mit persze apja megtagadott, de hogy szabaduljon tőle, pár ezer forintot adott fiának. *Papp* Árpád azóta már több ízben írt pénzért haza s fenyegette apját, hogy ha pénz nem küld neki, hazajön és kiűli az egész családot; miután pénz nem küldte, a fenyegetésére se kapott, ki tudja, nem váltotta-e be szavát s nem kezdte-e a gyilkosságot s e miatt gyűlölséget táplál iránta? E két irányba kellene a rendőrségnek kutatni, puhatólni, mert itt két lehetőség van. Vagy bosszu áldozata *Papp* Elemér, vagy örökséget akarták bírni, ezért fosztották meg fiatal életétől. November 18-án unokabátyához, *Papp* Zoltánhoz ment *Papp* Elemér, aki a *Fonó*ra hivatalnok s ott oszonnált; onnan, mikor el akart menni, azt mondta, megy a tanárhoz jegyet kérni színházba. Többet róla nem tudnak. Hogy miképp jutott eszébe testvérbátyához menni gyalog, érthetetlen és hogy ki röpíthette agyába azt a gyilkos golyót, talán ki fog tudni lelkiismeretes kutatás után!

Papp Elemér bátyja, Béla egyszer egy társaságban azt mondta, hogy bár bátor férfi, annyira fél az amerikai testvér bosszujától, hogy föbelővi magát előbb-utóbb. Cselédjeivel több napig őriztette magát. Horvát udvari-birtokos kapott egy *Szatmárról* és egy *Károlyból* elküldött, elferdített irással írt, stílusában feltétlenül intelligens emberre valló levelet, melyben felkéri, hogy figyelmeztesse *Papp* Gyulát: nagyon ügyeljen Elemér fiára, mert legközelebb véres bosszúnak fog áldozatul esni. Ennek következtében az aggódó szülők Elemérnek szívére kötötték, hogy sohase járjon sőtében egyedül, vagy gyalog, vagy néptelen helyen s főleg óva intették a meggyilkoltatását előző napon; ami ismét csak megerősíti, hogy a bűnös támadás csakis teljes bizalmát bíró egyéntől eredhetett, ki őt bizonyos ügy alatt kicsalta a puszta mezőre.

— **Talált gyűrű.** A múlt hónap 27-én egy 200 forint értékű briliáns gyűrűt találtak. Igazolt tulajdonosa atveheti a főkapitányság épületében L. emelet 81. szám alatt.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközl szabadalmakat, fenn-
círoz találmányokat és belajstro-
moz védjegyeket és mustrákat.
Felvilágosítás díjtalan.

— **A munkaközvetítés.** Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter kidolgoztatta a Budapesti létesítendő munkaközvetítő intézet szabályzatának tervezetét. A tervezetet egy decemberre 5-ikére egybeírt szakértelvezet fogja megvitetni. Az értekezésre a miniszter meghívta az Országos Iparügyi miniszter is, amely *Thék* Endre alelnök és *Gelléri* Mór királyi tanácsos igazgatót bízta meg képviselésével.

— **Tragédia a Rivierán.** Nemrég nagy szenzációja volt Nizzának egy csodaszép fiatal angol lány, *Mary Robb*. A társalkodónőjével érkezett oda, folyton annak a társaságában járt-kelt, sétált. Valahogyan azonban mégis megismerkedett egy fiatal franciával. Megszerették egymást, s nemsokára meg is tartották az eljegyzést. A boldog menyasszony annyira biztos volt a dolgában, hogy csak az eljegyzés után írta meg a dolgot egy terjedelmes levélben Angliában lakó szüleinek. A válasz azonban nem volt olyan, amintők várta. Az volt benne, hogy szülei semmi áron se egyeznek bele, hogy a franciái legyen. A szép *Mary* nem gondolkodott sokáig, bizonyára ismerte is szülei hajthatatlanságát, és ahogy a levelet elolvasta, szíven lőtte magát. Két levelet írt a szüleinek: az egyiket szüleinek írta, a másikat vőlegényének. Óriási pompával és részvétellel temették. Az egész nizzai közönség ott volt a végzettségén. A koporsó után ment a vőlegény is. Amikor a sírba tették a koporsót, a vőlegény a sírhoz lépett, elővette zsebéből revolvert s mielőtt megakadályozták volna, szíven lőtte magát.

— **Halálhír.** *Follák* D. Zsigmondné, született *Halbrohr* Júlia e hónap elsőjén hosszú szenvedés után 69 éves korában elhunyt Budapesten. Az agy urnó ebben az évben ünnepelte arany-lakodalmát s nemesak kortarsa volt *Petőfi* Sándornak, hanem szoros barát-ág is fűzte a nagy költőhöz, aki szülei házában, *Asztalos* gyakran megfordult. Temetése e hónap 4-én, hetlőn délelőtt 10 órakor lesz a Wessely-utca 1. szám alatti gyűszházban.

— **Beleegyezem.** *Husnig* György müncheni kereskedő egy velencei szállodában borotválva felmetszette ereit, szután a harmadik emeleti ablakból levetette magát az utcára. Az öngyilkos zsebében hétszáz lírát és egy táviratot találtak, amely így szól: „Beleegyezem. Szombaton éjjel érkezem, hogy az ön társaságában lehessenek.” Ki tudja, milyen jövedelmeztelt bele a sürgöny küldője abba, hogy valaki elvegye az életét? Ennyi is ilyen joga csak aszszonyoknak lehet. Egy nagyon szép, vagy nagyon szerelmes asszonyt.

— **Lezabart munkás.** *Meskó* János 35 éves napszámos ma reggel fél 9 órakor a Ferenciek-terén, az Athenaeum házak helyén épülő palota első emeletéről lezuhant. A szerencsétlen ember orrszaján ömlött a vér. A mentők súlyos belső sérülésekkel vittek a Rókus-kórházba.

— **Eltűnt gyáros.** *Pacholek* Károly fegyvergyáros, akinek az Üllői-úton, a Mária Terézia-kaszárnyával szemben volt virágzó üzlete, egy hét óta eltűnt a fővárosból. Rengeteg sok adóssága kényszerítette arra a jó jövedelemmel bíró és sokak által ismert gyarost, hogy itt hagyja mindenét és másutt próbáljon szerencsét. *Pacholek*nek a Balassa-utca 5. számú házában volt a gyára, amely nagyon jól ment és nagyon szép jövedelmet hozott tulajdonosának. Amde *Pacholek* nagyon könnyelmű ember volt, adósságait nem fizette, folyton árverezték s ez volt az oka, hogy nem tudott boldogulni szép jövedelme mellett sem. E hó 23-ikán adóhátralék miatt egész raktárát az árverési csarnokba szállították, gyári felszerelését pedig elárverezték. *Pacholek* 1896-ban vette át atyjától az üzletet, amely akkor még a koronaherceg utcában volt. A honvédelmi minisztérium részére is szállított s egyáltalán előkelő összeköttetései voltak. Ezt a körülményt fel is használta többször anyagi ügyeinek rendezésére; azonban mégis elérte végzetése s most kénytelen volt a sok adósság elől megszökni. *Pacholek*nek körülbelül 40–50.000 forint adóssága van, amelyből a hitelezők nem látnak egy krajcárt sem, mert az árverésből befolyó összeg az adóhátralékok, házbért és költségeket is alig fogja fedezni.

— **Öngyilkosság a szállodában.** Egy uriasan öltözött, 22–24 évesnek látszó urinó szállt be ma délután 4 óra tájban a Fehér-ló szállodába s szobát kért. Ki is nyitottak számára egy szobát s a vendégkönyvből ezt a nevet írta be: *Tóth Mari magánzó*. Alighogy elfoglalta a szobát, lövés dördült el a szállodában s a hang az új vendég szobájából jött. Az ajtó zárva volt és a személyzet betörte az ajtó fölött lévő ablakot és azon át hatolt be a szobába, ahol a fiatal nő állott halántékkal, nagy vértócsában, holtan fektet a padlón. Az öngyilkosnál semmiféle írományt

nem találtak, amiből személyazonosságára következtetni lehetne, sőt még a monogramot is kivágták fémerneműjéből. A rendőrség a holttestet beszállította a boncoló intézetbe s megindította a nyomozást az öngyilkos kitételek kiderítése iránt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Pettauból* táviratozzák, hogy *Ste nhal* állomáson a *Pettauból* jövő személyvonat egy álló tehervonatba ütközött. Az utóbbi vonat vezetője meghalt, a személyvonat vezetője pedig súlyosan megsebesült. Nyolc kocsi összeduzzott.

— **A krumpli.** *Klota* képviselő a francia kamara asztalára egy törvényjavaslatot tett le, *Augustin Parmentier* hamvainak a Pantheonba való áthelyezéséről. *Parmentier* ezt a dicsőséget a burgonyának Franciaországba való behozataláért és annak terjesztéséért érdemelte meg. Hasznos cselekedetéért: a krumplicevet Franciaországban *Potage Parmentier*-nek hívják.

— **Szeszfőző tanfolyam.** A földmívelési miniszter intézkedéséből a kassai gazdasági tanintézetben december 5-ikétől 20-ig szeszfőző tanfolyam lesz szeszgyártulajdonosok és gazdatisztek részére. A tanfolyamnak az a célja, hogy megismertesse a részvevőket a szeszgyártás elméletével és gyakorlatával. A tanfolyamra az ország minden részéből sokan jelentkeztek.

— **Meglepott festőművész.** *Zilzer* Antal festőművész lakásáról tegnap délután — amíg távol volt — egy 4000 forintos takarékpénztári könyvet elloptak. A takarékpénztári könyv a Fővárosi Egyesült Takarékpénztári által volt kiállítva. *Zilzer* nem is sejtji, hogy ki volt a tolvaj s eddig még a rendőrség sem jött nyomára a tolvajnak.

— **Az atlétikai bálhízlótságot** alakuló ülése kedden december 5-én este 7 órakor lesz az atlétikai klubban.

— **Felsőszertés.** *Bozovics* Krassó-Szörényemgyei községben — mint az Aradi Közlöny írja — felháborító botrány történt. Az odavalló román kaszinóban nagy mulatság volt, melyen a község egész intelligenciája részt vett. A jól sikerült mulatságnak valószínűleg a büntető bíróság előtt lesz folytatása. Ugyanis *Szatmári* Mátyás, a község jegyzője felkapta poharát és úgy tett, mintha inni akarna. Ekközben a szemközti falon a király arcképe esett a tekintete s a poharát teljes erejével az arcképhez vágta. A jobb érzésű emberek rögtön távoztak és a felsősértő jegyző ellen megtették a feljelentést.

— **Gyujtogatás emberhalállal.** Békésben mostanában sűrűn fordul elő gyujtogatás. Tegnap is a pap házat gyujtották fel. A házi család *Kertész* Zsuzsanna mentés közben az égő tetőzet alá került, mely rászakadt. A szerencsétlen leányt nem lehetett kimenteni s a szó szerentes értelemben szénna égett. Ma ismét volt két szörtes. Az előjáróság elhatározta, hogy kötelező állandó éjjeli őrködést rendel el a lakosság között.

— **Helyreigazítás.** A dróton járó katonák felalálójáról, az ifjabb *Flórisról* azt írtuk tegnap, hogy még adósa az orvosegyetemnek egy pár szigorlatával. Mindeza — kétséggel beismertük — nem elég ahhoz, hogy a dróton járó katonaságot elitéljük, de viszont az sem teszi kétségtelessé a drótos katonák hódító erejét, hogy *Flóris* ur nemesak hogy szigorlattal nem adós, hanem őt diploma tulajdonosa.

— **Egy följelentés következményei.** *Zágráb*-ból írják, hogy ott tegnap este nyílt utcán borzalmas jelenet játszódott le. *Schetezka* csendőrhadnagy az Akadémia-terén megleste *Lang* erdőfőfelügyelőt és rálőtt. A golyó a füle mögött találta *Lang*ot, de a koponyacsontról visszapatant, úgy, hogy sérülése csak könnyű természetű. *Schetezka* e közben maga ellen fordította fegyverét és holtan terült el a közvezeten. *Lang* állítólag följelentette *Schetezka*t, akinek állása megingott s ezért követte el a borzalmas tettet.

— **Ceylon téa.** A hirdetések között található *F. Beryak* bécsi gyarmataru kereskedő hirdetése, amelyben különösen feltűnő a közvetlen *Ceylon* szigetből hozott erős, legfinomabb aromajutának rendkívül olcsó ára. Ezenkívül a rum és konyak specialitások.

— **Koburg Eleonóra hercegnő születésnapja.** Tegnap péntek ünnepelte *Eleonóra* koburgi hercegnő, *Ferdinánd* bolgár fejedelem anyja, 84-ik születésnapját *Abbazia*-ban. A hercegnő, aki reggel unokáinak, *Boris* és *Cirill* bolgár hercegeknek jókívanságait fogadta, igen sok üdvözlő táviratot és levelet kapott. Virágokat küldtek: *Ferdinánd* bolgár fejedelem, *Koburg* *Fülöp* és *Agost* hercegek, *József* *Agost* főherceg, *Stefánia* özvegy trónörökös és még sokan. Az őz hercegnő fogadótérme valósággal virágokterhez hasonlított. Kedves volt az a jelenet, mikor a bolgár hercegek köszöntötték be, üdvözölni nagyanyjukat. *Cirill* herceg versben fejezte ki jókívanságait és a fumei kakaó- és csokoládégyárból való díszes bonbonniert ajánlott föl nagyanyjának,

arra kérve őt, hogy el ne ajándékozza, hanem maga egye meg e jó cukorkákat. A hercegnő meghatva ölegette és csókolta unokáit.

— **Karácsonyi ajándék a gyermekeknek.** A legelőszzerűbb és legjobb karácsonyi ajándék a gyermekeknek, a *Richter* T. Ad. és Társa bécsi cégnek horogony kőépítészkerénye, amely a gyermekben a forma és alaki szépség iránt való érzéket éleszt, ami más foglalkoztató szerezre nem igen érhető el. Ezt a mintalapot is bizonyítják, amelyek a könnyű mintával kezdve lassankint nehezebbekké térnek át. Az építőkövek tisztán vannak kidolgozva és lehetővé teszik a gyermeknek a könnyű és biztos felállítását. Nagy előnye a szerkezetnek, hogy az elveszett kövek mindig pótolhatók és kiegészítő szerkezetek hozzáadásával nagyobbíthatók.

— **A Poliklinikai Egyesület sorsjátéka.** Tündéri látványosság tárul most minden este a Kossuth Lajos-utca sétatől elé. A Budapesti Poliklinikai Egyesület nagy játékonysági sorsjátékának vállata kirakataban ugyanis villamoslámpák fényözönében láthatja a közönség a főnyereménvekül szolgáló pompás gyémántos ékszereket, melyek méltók volnának egy királyi ékességül is. E főnyereménvekvérvitt 200.000 korona értékűek, ezt az ajándékot nyerte valaki: egy-egy koronáért, ennyi egy sorsjegynek az ára. Bizonyára nincs egész Magyarországon hölgy, aki ilyen csekély összegért nem akarna megszerezni annak a lehetőségét, hogy magának a legpompásabb diadémából, kolleréből, karperecekből, mell-tükből, fülbevalókból valóságos kincstart birtokába jusson. Sorsjegyek egy koronáért minden sorsjegyelárusító-üzletben kaphatók.

— **Karácsonyi könyvkatalógus.** *Lechner* L. udvari könyvkereskedő *Becsen* (L. Graben 31.) kiadta karácsonyi könyvkatalógusát. A könyv- és műkereskedés minden jelentékenyebb dolga megtalálható a katalógusban. Minden említésre méltó új könyvnek megvan a tartalma és ismertetése a katalógusban, különös tekintettel a szépirodalomra. A legszebb karácsonyi ajándékok jegyzéke van meg a katalógusban a gyermekek számára. A *Lechner*-féle fényképek-rol, amelyek a legjobb híreket, szintén van ismertetés. Katalógust minden érdeklődő kaphat ingyen.

— **Szulamit.** Ezt a zsidó dalművet, amely körülbelül 200 előadást ért meg, ma már májdon minden jobb cigányzenekar játsza. Eredeti azonban, hogy a zenekarok nagy része olyan különös felfogással adja elő a dalmű zenéjét, — aminek oka a hiányos, összetűgészésküli kivonatokban keresendő — hogy nem érvényesülhet kellőleg ez a bájos keleti muzsika. Kivételt képez ebben a tekintetben *Dankó* *Gábor* zenekara, mely a *Schanzer*-féle Keleti kávéházban játszik. Ez a kitűnő cigányprimas teljesen érvényre jutja jutni a *Szulamit* zenei szépségeit s előadásra teljesen megfelel a szerző intencióinak. *Dankó* zenekara nagy és előkelő közönséget vonz a Keleti kávéházba, amely különben a kitűnő kiszolgálásról és pompás italairól híres. Nem szívesen bizonyítjuk a Keleti kávéház kitűnő voltát, mert *Schanzer*, a tulajdonos, — amár joggal — még talán elbizakodik, hogy a közönség annyira megkedvelte kávéházát.

(x) **A Zoltán-féle csukamajolaját** gyermekek, valamint felnőttek szívesen veszik be, mert teljesen szag és íz nélküli. Üvege 1 forint. *Zoltán* B. gyógyszerárban Budapest, Hold- és Nagy-Korona-utca sarkán.

(x) **Nagyothallás.** Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból és fülzúgásból dr. *Nicholson* mesterséges dobhártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20.000 márkát ajándékozott dr. *Nicholson* intézetének, hogy azok a siketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek *Institut Nicholson* *Longcott*, *Gunnorsbury*, *London*, *W. England* címére küldendők.

(x) **Egger melpasztilája** gyorsan és biztosan hat *kököghésnél*, *rekedtségnél*, *elnagyorsoldásnál*. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Doboza 50 kr. és 1 frt (próbadoz 25 kr.). *Fő- és szétküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapest, Váci-körút 7. sz.*

(x) **Ürmő esszencia,** amelyből egy perc alatt a legjobb és legerősebb ürmősbör állítható elő, a *Müller* J.-féle híres ürmő esszencia. Ara üvegenként használati utasítással 10 kr. 60 kr. 2 frt és 3 frt 70 kr. Kapható a készítőnél, *Müller* J. Kispes, *Eötvös*-utca 4. és Budapestben a legjobb fűszer- és csemegekereskedésben.

(x) **A pestis miatt,** amely Braziliában fellépett, nem nagyon kelendő az új kavé, azért ajánljuk olvasóinknak, hogy szükségletüket *Belák* *Isván* budapesti kavé-raktárban szerezzék be, ahol az idén elegendő nagy raktár van még a pestis előtti időkből beszerelve és csak a régi árban: 4½ kilo 5,50 krajcár.

(x) **Bérelhető terület a párisi kiállításon.** A jövő évi párisi világkiállítás idejére egy 300 négyzetméternyi területre adott *koncesszió* aranylag olcsó árban megkapható. A terület a világkiállítás kellő közepén, a *Cnamp* de *Mars-on*, az *Eiffel* torony közelében, a legjobb helyen van és azon vendéglővel, kávéházzal, buffetvel egybekötött művészi vagy egyéb érdekes látványt rendezhető be. A *koncesszió* legkésőbb

HUNGARIA-vasfürdő

Budapest, VII., Nyár-utca 7. szám.
Gőz- és kádfürdők.
Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

három héten belül szereshet meg. Bővebb felvilágosítást az *Agence de Paris* adhat, melynek címe: Paris, 6 rue Grange-Batelière.

(x) **Eredeti Mikulások**

Kertész Tódornál.

A kenyérgalacsinos iskola.

Budapest, december 2.

A budai Ferenc József-nevelőintézetből csak nemrégiben indult ki az a hajszá, melynek Varga Ottó tanár volt a megvédelmzésre érdemes áldozata. Most ugyanez intézet belső életéből olyan dolgok kerülnek a nyilvánosság elé, amelyek éppenséggel sem alkalmasak arra, hogy az ország első internátusa iránt valami tulságos bizalmat ébresszenek.

Az intézetben a felsőbb osztályba járó tanulók, kik együtt ebédelnek az intézethez beosztott tanáraikkal, kenyérgalacsinnal szoktak dobálózni asztal felett. A szellemes és a nevelő-intézet hívatásához tökéletesen illő szórakozást a tanárok közül legtöbben elnézték, csak *Schubert* Károly, a német nevelő kelt ki a tréfa ellen. A fiuk tehát békén hagyták a német nevelőt s beszűntették az asztal felett való szellemkedés eme módját. A napokban azonban mégis megdöbta valaki *Schubert* urat, aki abban a hitben, hogy ezt *Huszár* Elemér nyolcadik osztályú növendék tette, dühösen megragadta a fiut, megrázta és durva szidalmakkal illette. A szidalmak azonban nem igazolják azt, hogy *Schubert* urnak a nevelés szent nevében volt kifogása az illetlen játék ellen, mert a galacsindobó iskola szellemét is jóval túlhaladó kifejezést használt a tanulólal szemközt. *Du Sauhund!* — ordította s újból neki akart menni a funak. A fölháborodott növendékek arra biztatták *Huszár* Elemért, hogy ne hagyja magát szatrázni ezt a durva szót. *Huszár* Elemér csakugyan sürgönyözött is atyjának, *Huszár* Béla nagybirtokosnak, aki fia és a maga számára elégtételt követelt a tetteleg bántalomért. Dr. *Demechky* Mihály, az intézet kormányzója azonnal vizsgálatot indított ez ügyben s kezdetben *Schubert* előadására támaszkodva, oly fordulatot vett a dolog, mintha *Schubert* inkább tréfásan fogta volna nyakon *Huszár*t, de mivel az ifjak egytől egyik durva tettelegességet észleltek s a bántalmazott fiu atyja az elégtételt határozottan követelte, ez ügyet tegnap azzal intézték el, hogy *Huszár* Elemér a kenyérdobás miatt sajnálkozását fejezte ki, a nevelő pedig szóbeli elégtételt adott. Mindezt a kormányzó a nyolcadik osztály előtt ki is jelentette.

Az épületes ügynek azonban mindezzel nincsen vége. Amint a *Magyar Híradó* című könyvomat jelent, a Ferenc József-intézetben lefolyt házi perpatvar színhelyét *Schubert* Károly jónak látta átteni egyik fővárosi napilap szerkesztőségébe. A *Magyar Esti* nap tegnapi számában ugyanis hosszab újdonságban írta meg, mily brutálisan bánták *Schubert* Károlyt, a Ferenc József nevelőintézet német nyelvemestere az intézet növendékeivel. Arról volt szó, hogy ez a német nyelvemester *Sau Ungarn!* *Sauhund!* és más hasonló kifejezésekkel illeti a növendékeket s hozzá még meg is rázza, sőt ütlegeli is őket. *Schubert* Károly, aki osztrák állampolgár s aki egy árva szócskát sem tud magyarul, ma délelőtt megjelent a *Magyar Esti* lap szerkesztőségében és tudakozódott a cikk írójától. Dr. Szalay Mihály felelős szerkesztő, a lap balmunkatársát *Mezey* László hírlapíró nevezte meg az újdonság írójának. *Schubert* izgatottan állott *Mezey* elé s azt követelte, hogy mondja meg neki *Mezey*, kitől kapta azt az információt, hogy ő *batyúval* a hóna alatt vándorolt be Magyarországra. *Mezey* határozottan megtagadta a forrás megnevezését, mire *Schubert* öklével *Mezey* felé sujtott s a következő pillanatban felszakítva az ajtót, örült futásnak eredt.

A szerkesztőség tagjai üldözőbe vették a megfutandó tanárt, de utólrani nem bírták. *Mezey*, dacára, hogy az ütés nem érte őt, a megkísérelt támadásért dr. Szalay Mihály szerkesztő és *Timár* Szaniszló, az *Egyetértés* munkatársa által nyomban provokáltatta *Schubert*et, aki segédeül *Nendwich* Jakab tartalékos főhadnagy és *Schaeffer* Vilmos, Ferenc József-nevelőintézet tanárokat bízta meg ügyének elintézésével. A segédek ma délután 3 órakor találkoztak az újságírók egyesületének helyiségében és az ügynek fegyveres elintézésében állapodtak meg.

A párbajt a felek holnap délelőtt vívják. Dr. Szalay Mihály szerkesztő az esetet bejelentette *Vérsi* József országgyűlési képviselőnek, az újságírók egyesülete elnökének is.

Evvől szemben a félhivatalos *Budapesti Tudósító* az esetről a következőket írja:

A Ferenc József nevelő-intézetben felmerült házi fegyverteleneségből a napokban az egyik német nevelő tanár és egyik tanítványa közt keletkezett konfliktust egyes lapok oly színben

tüntették fel, mintha ezen intézetben a nevelés a modern paedagogiai módszerek feltételei mellett történnék, sőt mintha a német nevelő tanárt magyar-ellenes érzület vezetné s ő magyar-ellenes nyilatkozatot tett volna. Ezek a hírek, amelyek könnyen alkalmasak a közönségnek az intézetbe vetett bizalmát megingatni, részben tulzattak, részben elterjedtek.

A szóban forgó tanár érzülete s nevelői eljárása a hazafiasság szempontjából legkisebb kifogás alá sem esik, mivel az egyes lapok által neki imputált magyarellenes nyilatkozatot nem tette és őt ily érzület sohasem vezette: e helyett azonban azon alkalomból oly kifejezésekre ragadtatta magát, amelyek a nevelői tiszttel és móddal ellenkeznek, amiért is az ezen konfliktus okot szolgáltatott növendékek együtt megfelelő *fejeelmi büntetésben* részesül.

A kenyérgalacsinos iskola ügyei ily módon tehát ismét a nyilvánosság előtt vannak. A sajtó kötelessége, hogy az ország nagy áldozatokkal fenn tartott kulturintézeteit figyelemmel kísérje. Ha azt hiszik a magukról megfélemlített haragos tanárok és nevelők, hogy a sajtót is meg lehet félemlíteni az intézet sajtá külön lövegeivel, a kenyérgalacsinnal, borzalmas nagy tévedésben vannak. Mi mindössze azt óhajtanánk most már, hogy legyen vége ennek a játéknak s legyen rend abban a kenyérgalacsinos iskolában.

Nagyuri élet.

Budapest, december 2.

De strigis, quae non sunt, nulla fiat mentio. Ezt a szentenciát mondotta Könyves Kálmán és ilyenformán érzek én ma, mikor a magyar szalonéletről kellene írnom.

Mert magyar szalonélet nincs. Ez nemcsak most nincs, mikor főuraink, angol módra, még kastélyaikban vannak, de nincs télen se, az ugynevezett high seasonben. Év év után mulik, a nélkül, hogy, mint hajdan, mesés fényű arisztokrata bálokról, estélyekről hallanánk.

Ha idegen művész, művészön jön a magyar fővárosba, akkor a lipótvárosi kaszinó *rukkol ki*. Az mutatja be a magyar vendégszeretetet, mint tette ezt Mark Twain, ujjában meg Novelli Budapesten való tartózkodása alkalmából. És megint csak ott nem sajnálják a rudvastagságu Henry Clay-ke, meg a csengő aranyos honoráriumot, ha valamelyik jeles, vagy csak divatos poétával, íróval olvastatnak fel estélyeiken.

A születési arisztokrácia megfoghatatlan módon visszavonul, kivált asszonyaik és igazi mesészámba hallgatjuk ma már, ha nyájas arcu, hófehér dákák mesélik, milyen is volt csak a Károlyi Georgesné, Bathyány Lajosné, meg a Csekonics Jánosné szalonja.

És micsoda gyönyörűséggel szemléltük a régi jó Barabás egyik képén, a lánchid-alapító letételénél, hogy az országos hírű, komoly férfiak mellett, ott voltak az ekkori társaság hölgyei is.

Pedig milyen kevés érintkezési pont volt abban a régi világban Pesten, milyen kevés társaságos összejövetelre szolgáló hely, az asszonyoknak éppen semmi. Mikor 1840-ben, Liszt tiszteleére fényes bált adtak a magyar előkelő asszonyok, úgy kérték *különsőn* a Kaszinó helyiségeit.

Most már meguknak is van ilyenjük.

Csupa fény, csupa pompa, izlés, kényelem az Országos Kaszinó *női kaszinója*. Aki csak egyszer látta is, el van ragadtatva a komforttól és eleganciától. Tömege is volt, amikor a *szalon* megnyitották — de azóta többnyire üres...

És üres a Park Klub, báró *Attila* Bélának ez a fejedelmi szép alkotása. Az agilis, minden áldozatra kész főr szászor maga is elszomorodik, ezt a nagy ürességet látva. Ha pedig Nyirák Lajos szántánácsost, a Stefánia-uti paradicsom titkárát kérdezem, hogy mi újság ott, a stereotip válasza ez: — *Senmi*...

Ez jellemzi a mai szociális életet. Nagy igazság, hogy *üres az egész magyar társadalom*.

Ezek a remek, selyemtől, bársonytól suhogó, ezüsttől, aranytól csillogó termek, csak még fájdóbban juttatják eszünkbe a széthuzást. Mintha csak azért volna ez a nagy fényesség, hogy még jobban lássuk a sok árnyékot.

Budapesten ma-holnap nem senki sem lessz *othon*. A régi ivású nyárszolgár nem találja helyét a cifra palotákban, a főur meg a még el nem pusztult nemes falu, kastélyokban, tömör falu kuriákban tanyázik. Idegen forgalom — ez meg nincs.

Kivált az arisztokráciának, meg a még vagyonos nemességnek, maholnap csak afféle átmeneti stáció lesz a magyar főváros. Karácsonyig *othon*

marad, újévkor feljön Budapestre, itt egy kicsit körülnéz, aztán megy tovább Nizzába, Cannesba, még messzebb, Egyiptom sárgás ege alá is, csak éppen itt nem marad.

Kairó mellett van egy nagy, téli üdülőhely. Fényesen, kényelemmel rendezték be, van benne magyar vendéglős, sőt tavaly télen cigány zenekart is szerződtettek oda, annyi volt ott a magyar főrangú gavallér.

Amint dédapáink idejében Béosba mentek a főurak télen, úgy mennek ma a Rivierára, Egyiptomba, a szélrózsa minden irányába. Csak éppen a lóversenyek idejében tömörülnek némiképpen egygyé a fővárosban.

Itt-ott rebesgetik, hogy nemcsakára a magyar szalonélet is népszerű miniszterelnökünk, *Széll* Kálmán fogja regenerálni. Aki olyan nagy sikerrel teremtette meg új politikai aeránkat, talán amabban is mester lesz.

A napokban már be is költözködött abba a budavári idomtalan, széles épületbe, amely egy darabja a félmult történelmének.

Gróf Sándor Vince fényes báljában ott kerülgött *Észak Apollója*, I. Sándor cár, anno 1814., mikor *Reveczky* Ádám kancellárius uram parancsára a magyar fővárosba is behozta szövetséges társait Ferenc császár. Orszy Páni meg Teréz bárónők voltak az akkori társaság legszebb tagjai, legkitünőbb táncosnője pedig *Ráday* Nina. Mikor Szapáry Vincével bemutatták a nagyhatalmaknak büszke nemzeti táncukat, a muzsika cár, meg a burkus király nem győzték bravókkal és maga a szűkszávu, kedélyes Ferenc is megcirógatta a grófnő hamvas arcoskáját, többször ismételtette: *sehr brav, sehr brav...*

Hány ragyogó ünnepet láttak ezek a termek akkor, mikor József, az öreg palatinus tartotta udvarát Budán, és Sándor Vincéné, Szapáry Anna volt első udvari dámája egymásután két palatinusnének.

A kiegyezés nagy momentumában is részes ez az előmlő, széles sárga ház. Andrásy Gyula idejében itt voltak azok az *amalgám* szórak, amelyeken kormányparti meg *tigris* képviselők mulatoztak együtt. A gróf neje, a bübajos Katinka grófnő volt az összekötő kapocs. Elragadó szellemességével, lekötőlező nyájasságával még *Csanády* Sándor bátyánk szájából is kivette az *átkos kaurrmányt*...

Talán ezek a régi fényes esték térnek vissza majd akkor, ha *Széll* Kálmán megnyitja termeit. A miniszterelnök neje, halhatatlan költőnk, *Vörösmarty* leánya, bizonyára el fogja találni, milyennek kell egy magyar szalonnak lenni. Egy olyanak, ahol a gazda állásának nimbusához megvan a népszerűsége, meg az anyagi módja is. Vendégei közt bizonyosan a születés arisztokráciája mellett szívesen látja majd a szellemi is, akikbe igazi magyar érzületet, magyar lelket öntenek a *Szózat* halhatatlan írójának tradíciói.

Hogy izeg, vérig magyar lesz ez a szalon, egy kicsit olyan józú, táblabírós hangu és a dohányzó termek, kártyaszobák *levegője*, sejteti az, hogy *Széll* Kálmán Deák Ferenecnek volt a tanítványa, akit komoly gondjai után a vig adomázás derített föl leginkább.

És suttoznak még egy megnyitó szalonról, melynek urnője valamikor éppen olyan nagy művész-nője volt a deszkáknak, mint később az életnek.

A leendő *Lobkowitz* hercegné — *Edelsheim-Gyulai* báró volt özvegyének — a szalonja lesz ez; ahol találkozt az majd egymásnak születés, rang, vagyon és szellem.

Akit a muzsák dajkáltak, aki a muzsák kegyence volt maga is, az a szellem arisztokratáit bizonyára maga köré vonja, bemutatva nekünk, hogy lehet már Budapesten is a párisi főrangú szalonok mintájára olyan, ahol grófok és írők egymás mellett fogyasztják a tatarhártásos halat. Mert akár hiszik önök, akár nem, van már akárhany lateinerünk, aki rendszeren megfésülteti magát és a nagy *Schäffer*rel szabad olyan redingot-ot, hogy Szapáry Palinak sincs külön.

Az aranyos ifjuság ez egykori smart fellowja se látható már errefelé, mióta szorgalmatos falusi gazda és tisztelőreméltó pater familiás lett. Nimród-nak áldozik ő is, mint a többi főrangú uraságok, borkamásli és zergeszakállas loden kalapot viselve.

Torontál megyének kijutott az idén a fényes vadászszékből. Alig multak el a *Harnoncourt* gróf écskai vadászatai, amelyeknek a trónörökös is vendége volt, most a nagy-szent-miklósi határban ropognak a *Winchesterek*.

Nákó Sándor gróf a gazda és az érdekes hajtások után fejedelmi tábla, kellemetes szórakozások várják a vadászvendégeket. Az indigéna családok

közt, tekintélyre és közhasznú szolgálataira nézve, egyik legelső és legkiválóbb a nagyszentmiklósi Nákó-család.

Még a neve is magyarul hangzik s ha genealógiai adatok nem bizonyítanak, el sem hinnék, hogy az elődök bölcsője nem Tisza-Duna közén, de a távoli Macedóniában ringott. Ez a hó-öket szülő föld a Nákók őshazája és a királyi donációt Nagy-Szent-Miklóra 1780-ban Nákó Kristóf nyerte.

Ennek az unokája Nákó Kálmán gróf, Sándor nagyatyja, máig egyik leg tisztelendő, legtevékenyebb tagja a magyar közéletnek.

Közel van immár a nyolcadik X-hez, de termete ma is délceg, mint a Líbanon cédrusa, feje egyike a lezesebb, legkarakterisztikusabb férfi fejeknek. Erős kézzel fékezi még meg tüzes méniét, melyeket többnyire maga hajt. Sándor Móricot meg Vay Józsefet kivéve, talán egy főrangú gavalérunk nevéhez sem fűződik annyi sport-bravúr, mint a Nákóhoz. Nápolytól Norderneyig kocsin utazta be Európát és soha járómű össze nem rúzta, ló ki nem fásztotta.

De hát Nákó Kálmán gróf nem csak a lovakat szerette. Szenvedélyes barátja volt zenének, művészetnek, úgy, hogy a negyvenes éveken olasz opera előadásokat is tartottak a nagy-szent-miklósi kastély házi színpadán.

A szépművészetek iránti hálomat még jobban épölte a grófnak néhai neje, a ritka fennkölt lelkületű Gyertyánffy Berta. A grófné nemcsak amateur volt, de remekül zongorázott, gyönyörűen festett maga is, s az ecsete alól kikerült, igazán becses képek máig díszel a szentmiklósi kastély terméinek.

A bécsi Nákó-palota estélyei meg igazán művészeti és szellemi értékkel bíró estélyek voltak, olyanok, amelyeken az Opera tagjai énekeltek, a Burgtól szavalt Wolter, és fölolvásokat a legislegelső írói nota ilitások tartottak.

Éppen úgy, mint pár év előtt a par force lovaglás, most a vadászás divatos nagyon főrangú hölgyeinknél. Legalább is elkísérik férjüket a vadásztanyára. Ebben Augustó főhercegnő, József Ágost főherceg neje jár elől jó példával.

Izai legényes-vadászatok, ahol többnyire gargon-emberek gyűlnek össze, Magaslakon vannak sűrűn. Gróf Ziczy Jenő pompás vadász-kastélya kitűnő tanya és Milán király is gyakran járja ott a rengeteget.

Sándor király pedig Meránban pihen. Rosez nyelvek azt sugdosák, hogy nem sikerültek többrendbeli házassági tervei. De ki adna a sugdosásra? A nagy Galeotto sehol sincs úgy otthon, mint a neszfogó, szönyeges, selyem portières termekben...

d'Artagnan.

Külügyi dal.

Chamberlain Leicesterben kifejtette, hogy a nemzeteket nemcsak érdekek, hanem érzelmek egyesítik. Goluchowski mai beszédében a készségség érzetéről énekel.

Ki az, aki, ha megbökök
Hát visszaszúr
A búr
Ki az, kinek a szívében
Nincsen más, csak „érzelmi“ húr?
Már nem a búr:
Chamberlain úr!
S ki az, aki, ah wery well,
Nem hódít, — csak: érzelmivel,
S nem lelkesül csak jó ügyért?
— Chamberlain úr, a külügyér.
(Szent John Bull, te légy velem!)
„A fő, a fő: az érzelem.“
A kis hamis,
Még mondja is.
Most, hogy nagy a baj,
Olyan puha az ő szíve,
Mn' az író's vaj. —
— Ime, a külügyi káté,
(Ilyet ember ugyan lát-é:)
Ideális mindig a cél,
— Az más kérdés, vajjon soél,
Avagy szpics, a mivel elérni
— Mi az eszköz, ugyan ki méri?
És a mit a brit-kolléga
A világba kikiált,
Goluchowski is ramondja:
„Ez helyes beszéd, vivát!“
Hogy a finnt a muszka nyomja?
Kinek lehet erre gondja?
— Ha muszka szív így kívánja,
— „Érzelmét“ bánja kánva.

Nemet, talán, meg a magyar
Dreibundot vajj' miért akar,
— Az nem tudja, a ki dőre:
Könnyebb legyen szíve tőle
— — — Mikor nagy a baj,
Zengedez, zengedez a külügyi dal.
Moll a dal és nem dúr,
— Hja, persze ott a húr,
Emitt meg az volna jó,
Ha lenne sok új hajú,
És így lón a jó Agenor:
Béke dalát zengő tenor.
S lón Chamberlain, a külügyér
Ah: sirva ágyuzó tüzer:
Kiknek galamb a zuzája,
Mit szólnak önök hozzája?
Csitt! Semmi szó és semmi gáncs,
Hony soit qui mal y pense:
Külügyi dal. — Alasszolgája!

Nándor.

A harctérről.

— A cenzura megkerülésével. —

Prétória, december 2.

A bot is elsül, ha az Isten úgy akarja. Csupán csak Methuen lord kezében nem sül el semmi. És eff-le arak indulnak neki, hogy meggyék ezeket a sült parasztokat.

Nes is beszélnék nekem senki az angol nevelésről, az angol iskolákról. Ő lódsága postagalambokkal akar jelentést küldeni s nem veszi észre, hogy azok kacskák. Elégészes ez a természetrajzból?

Leül sürgönyözni, de egy-két nap mulva kiséül, hogy csak először próbálta, a diadalmi hírek, amiket leadott, tévedésből kerültek Londonba, ő lódsága most tanul telegrafálni. Hát így kell a fizikát tanítani?

De ő lódsága taktikát is csak most tanul, azért gondolta, hogy döntő csapást mért a burokra, míg aztan Londonból figyelmeztették, hogy ő maga került hurokra.

Egy dologban azonban mégis nagy a szerencsése: hogy nem török hadvezér. Tudom, nem sok csokoládét fogyasztana karacsonykor!

Hanem azért Methuen lord kedvelt híve a királynőnek, mert amikor legjobban megrakják, akkor is azt kiáltja: Viktoria.

Azonfölül gavalér a lord; elismeri, hogy az ellenfél taktikája kitűnő, vitézsége páratlan. A garmatügyi miniszter hasonló jó véleményt kezd táplálni a „maroknyi holland parasztcsoardaról“. Kisütötte, hogy Transvaal legnatasmasabb allama Dél-Afrikának.

Mily előzékenyek ezek az urak, mióta elérték céljukat s Natal, Oranje és Transvaal ő nekik mind Kapitöld, ahol kikapnak!

Hatha még a kop-parlament is elkezd kaparozni, ahol a többség szintén fölöite gyanus, mert már módosították Monroe elvét. Igen, itt, Afrika legdelibb csucsán, hatul az auszguszna, ahol mind az lecsöpög, amit ott fenn az éjszaki földtekén kiöntenek, — itt olyan emberek élnek, akik azt is tudják, mi a Monroe-elv! Sőt módosították is. Kimondották ugyan is, hogy „Afrika az afrikaiaké!“

Hogy az angolok ezt csak úgy szíre-szóra nem hiszik el, azon nem csodálkozom. Őket már egyszer elnadrágoitak, mert nem tudták a Monroe-elvet, azért most abban vannak, hogy nekik kell azt legjobban tudniok.

Már pedig szerintük a legöregebb Monroe is azt az elvet vallotta, hogy „Amerika az amerikaiaké!“ Ellenben Afrikáról fogalma sem volt az öregnek nem is ismernette tehát a helyi viszonyokat. Afrikában bizonyára eltévedt volna s így elveinek módosítása is csak tévedés lehet.

Mindebben azonban az a csodálatos, hogy a kop-parlamentben olyan emberek ülnek, akik ismerik a Monroe-elvet. Hol ülne az azok minálunk!

Egyébként jelentembe, hogy az angoloknál minden rendben van. Vízük mn enütt löven van s így nincs semmi baj. Azt a kis elnaspángolást úgy megszoitak, hogy ha egy nap elmarad, a paronokok zavarba jönnek s nem tudják, hogy mit sürgönyözzenek. Ilyenkor aztan kinjukban még az igazságot is kívánják.

A csapatok a pauzákat azzal szókták kitölteni, hogy bujócskat játszanak az ellenséggel. A boerok elbujnak, ők meg keresik őket, de sona sem akadnak rajuk, mert akkorra már masutt pütlőnek mas angol csapatokat.

Az angolok már ki is jelentették, hogy ők így nem játszanak. Sőt az önkéntesek, akik finnyásabbak voltak, szépen haza is utaztak.

De azért minden rendben van.

Én magam most az ide való nyelvet tanulom. Nagyon szép és hangzatos. Teszem azt a transvaali címer körül ez a jelmondat olvasható: *Eendragt maakt Magt!*

Legközelebb megírom azt is, hogy mi ennek az értelme.

Most még nem tudok annyira makogni.

Balambér.

Szigor.

— Jelenet a közel jövőből. —

A miniszternek arra a szemrehányásra vonatkozólag, hogy a főváros lanyhán hajtja be az adókat, a tanács igazolni fogja, hogy a lehető legszigorubbán hajtja be az adókat.

(Egy feliratból.)

Végrehajtó: Ön tehát nem óhajtja megfizetni adóját?

Polgár: Óhajtanám, de nincs pénzem.

Végrehajtó: Nem tesz semmit. De aztan ne panaszkodék a miniszter, hogy lanyhak vagyunk. Göbel ur, hozza be a spirituszt.

Polgár: Kerem...

Végrehajtó: Csőd! Fogja be a száját. Le a cipővel, és csak süttögessük kissé a talpát. Majd fizet! (Nyakonüti.) Így kell ütni Magyar Miskásan.

Polgár: Nincs pénzem...

Végrehajtó: Nekem beszélhet. Egy-kettő, három-zák meg. (Nyuzni kezdik.) Hol vannak a patkószőgek? Asszisztens ur, már megint eifeleltete? Hat nem mondtam, hogy végrehajtasra megyünk? (Dalol):

Köröm alatt fészkel szögecske,

Szeretőnek jobb a menyecske...

Polgár: Oh, jaj!

Végrehajtó (a körme alá veri a szöveget): Beverem ezen záslószöveget Budapest fő- és szökváros a fő-feülygyelőre nevében! Éljen! Éljen! Éljen!

Polgár: Oh...

Végrehajtó: Fizet?

Polgár: ... Nincs...

Végrehajtó: A tutorokat fölrakták a kocsira?

A sehetőek: Fel.

Végrehajtó: Helyes. Perdüljenek meg a dobok (Dobpergés.) Be van kötve a hatralékos szeme?

Segéd: Be:

Végrehajtó: Balú ur, önön a sor. Végezze köteleességét. (A hatralékoshoz): Istennél a halasztás!

A fő a demokrácia.

Bocsánat a vallomásért, de rajongok a demokráciáért. Nagy volt az örömöm ennél fogva, amikor értesültem a demokráta világrész legdemokratább újságjának legújabb demokráta újításáról. A *New York Journal* ugyanis *Manchester* herceget szerződtette munkatársaul. A herceg pedig ontja a demokráta cikkeket és a demokráta újság a hercegi cikkeket elé teszi mindig a *herceg család címerét*.

Tetszik látni, Amerikában fő a demokrácia...

Ujjongó demokráta érzelmeim átröppönek a messzi kábeleken és látom *Manchester* herceget, amint írja a tudósításait a *New York Journalnak*.

A hoinapi számban ez fog megjelenni:

Tegnap este elmentem a tu-

tajabroncskészítőknék, New York társadalmának az előkelő, munkás és Altalam is igen tisztelt elemének, a báljára. A rongyban és piszokban igen jól éreztem magam. Kabátomom lógtak azok az ordóm (☼ ☼ ☼), melyeket köznapokon szoktak viselni. Barátságosan kezelt fogtam a hölgyekkel és az urakkal, noha közülök egyik sem ékeskedik még olyan koronákkal sem, mint családom legszegényebb oldalsó ága. (☼ ☼ ☼) Mulattak, táncoltak a tutajabroncskészítők és becses családjaik. A viselkedésük úgy egymásközt, mint Velem szemben üledelmes volt. Amikor En eltávoztam körükből, bensőmben meg voltam győződve, hogy ez a piszok nép megérdemelte, hogy mulatságuk fényét emelte az En megjelenésem.

Manchester herceg.

A fő a demokrácia! Érdemes érte átröppenteni fantáziáinkat a messzi kábeleken Amerikába...

(H-u.)

FŐVÁROS.

(*) **Előjáró-választás.** A *Kürtös* (Kühnel) Gyula halálával megüresedett II. kerületi előjárói állásra a főváros tanácsa pályázatot hirdetett, mely a napokban lejár. Az előjárói állásra sokan pályáznak, de számbavehető komoly jelölt csak három van: *Márkus* Imre anyakönyvvizsgáló, *Herreim* Károly és *Rózsavölgyi* Antal tanácsjegyző. Az egyes kerületekben a három pályázó körül csoportosulnak a bizottsági tagok, akik a pályázat lejárta után mindjárt megejtik a jelölést.

(*) **Az adóhivatali szakvizsgák.** *Lukács* László pénzügyminiszter ma leiratot intézett a főváros hatóságához, amelyben tudtja, hogy az adóhivatali szakvizsca módzatainak megállapítása tárgyában hozza intézett felülvizsgálásához, amely a szakvizsgára vonatkozó utasítást foglalja magában, hozzájárult.

(*) **Az Erzsébet-teri kioszk bérlete.** A tanács mai ülésében hozzájárult ahhoz, hogy az Erzsébet-teri kioszk bérlete más bérletre ruháztassék át.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Opera.** Változatosság okáért ma egy magyar születési tenorista lépett föl a *Bajazzókban*: *Déri* Jenő, aki az országos zeneakadémiában tanult és egy idő óta Aradon énekel. *Déri* még egészen fiatal ember. Zömök, képcős természetben és profiljában van valami napóleoni; a föllépés önértetessége és a magatartás bizalmasága dolgában már kevésbé hasonlít a nagy hőhöz. A kezdőt az mutatja benne, hogy a szenvedély legrombolóbb viharában is a karmesterre néz, a karmester taktustverő botjára kacsintgat. Canio várban forgó szeméibe — amikor követeli Neddától a csábító nevét — határozottan nem illik az ilyen kacérkodás. Kedvezőben nyilatkozhatunk a *Déri* Jenő hangjáról. Ez egy fiatal, szép csengésű és elég erős tenorhang, a középfekvésben tömör, a magasságban nem lankadó. Egyelőre csak az a baj, hogy *Déri* Jenő ezt a hangot *erdteti*; masszívabbnak, nagyobbak akarja feltüntetni, mint amilyen. Ez az erdtelt módor tönkre teheti a *Déri* hangját, ha idejekorán nem mond le róla és nem éri be azszal, hogy helyes gazdálkodással, okos beosztással inkább a hang szépségét, mint hatalmát mutogassa. Akinek fényes, briliáns organuma van, az pazarolhatja, dobálhatja hangjait; *Déri* Jenő gazdálkodikjék velük, különben még kezdő korában elfogyasztja tőkét és mire megérnék arra, hogy művésznok tartsák: a tökéletesen előadással már csak egy hanyatló, kiénekel organum fog párosodni. — Első föllépése szép sikerrel járt. Canio zokogó, kitérő áriája után valóságos tapsvihar támadt a féligt telt nézőtér. *Signorini* ótailyen zajos taps nem honorálta ezt a bravúr-áriát. És meg kell adni, hogy *Déri* Jenő sokéressel, a fájdalom erős akcentusaival, lendületes hévvel énekelte. A második felvonásban már nem tudta megadni a kellő fokozatot. Canio lassan hevül föl, mindig dühösebb lesz és végre a paroxizmus tetőpontjában gyilkol. *Déri* mindjárt a legnagyobb viharzason kezdte és az egészet dühöngve énekelte végig. Ebben a jelenetben a fokozásban rejlik a hatása. A mai sikerült föllépés után érdeklődéssel nézünk további szerepei elé. Majd elvárjuk, hogy tehetsége milyen kaliberű és mennyiben válhatik hasznára Operánknak? Egyelőre nem hiszünk, hogy hős tenornak beválnék. A lírai, a középfajú tenorok számát szaporíthatná abban az esetben, ha vendégszerepére szerződésre vezetne. S ebben az esetben (*Aranyival* és *Kertészszel*) három lírai tenoristánk lenne és egy hőstenorunk sem. — A mai *Bajazzo*-ensemble megint valóságos mintakiállítás volt a kicsi és kövér művészeknek. *Leck*, a mi jeles Szilvónk, ugy emelkedett ki közülök, mint egy óriás. Az ember nem is hinné, hogy tallán földön a vándor komédiás-élet, a nyomorusággal való küzdés hizlal legjobban.

** **Nemzeti Színház.** Csütörtökön, f. hó 7-én kerül először színre *Somorjai Kiváltások* című egyfelvonásos dramolettje. Ugyanez estén lép fel hosszas betegség utae először *K. Hegyesi* Mari Dumas *Alfonz* ur című színművében. *Somorjai* egyfelvonásosát második estén a *Rosenkranz* és *Güldenstern*nel, harmadik estén pedig *Murai Huszárszerelm* című vígjátékával együtt adják. *Malonyay* Dező *Félemberek* című színművének első előadását *Márkus* Emilia tehetsége miatt f. hó 15-éről a jövő hó elejére halasztották el. *Malonyay* darabja helyett december II. felében színre hozzák *Racine* *Britannicus*át *Ivánfi* Jenő fordításában, a *Hőszerepeket* *Ivánfi*, *Szacsay*, *Gyenes*, *Beregi*, *Jászay* Mari és Cs. *Alszei* Irma játszószék.

** **A Másodvirágzás Szegeden.** *K. Borostyáni* Irma asszony *Másodvirágzás* című vígjátéka, amelyet az idei évad elején zafos sikerrel mutatott be a *Nemzeti Színház*, e hónap 7-én kerül először színre Szegeden. A bemutató előadásra lerándul a kiváló íróné is, aki másnap a *Dugonics-társaság* matinéjén *Heléna* vallomási című novellájára állás fel. A szegedi színház méltó keretben fogja bemutatni a kitűnő szerző kedves vígjátékát, amely bizonyára állandó helyet kap a téli játékkredben a Nemzeti Színház műsorán is. Megérdemli, mert első előadásai még meg se ered a publikum színházjáró kedve.

** **Sarah Bernhard kardja.** Röviden emlitettük már, hogy *Sarah Bernhard* azt a kardot, amelyet *Edmond Rostand* új darabjában, a *L'Anglon*-ban, a *Reichstadi* herceg szerepében viselni fog, Budapesten rendelte meg. Kevesen fogják ugyanis tudni, hogy a szerencsétlen herceg kardja a mi Nemzeti Muzéumunkban van s a francia tragika ennek a hű mását rendelte meg. A kard egy derek műparosunknál, *Tiller* és társánál már el is készült s igazi reneke a magyar műiparnak. *Sarah Bernhard* a napokban levelet írt a kard készítőjének, amelyben a fölött való örömének ad kifejezést, hogy a kard készen van s arra kéri, hogy küldje el neki *Párisba*. A *Reichstadi* herceg kardjának a francia tragika számára készült hű mását, a napokban küldik *Párisba*.

** **A Vígshízház eredeti bohózata.** *Gulhi* Soma és *Rákosi* Viktor *Napoleon öcsém* című bohózatának bemutató előadását, egy könyvnyomtatás tudósító szerint, január hóra tűzte ki a *Vígshízház* igazgatósága.

** **Kopácsy Juliska nem szerződik.** Külföldön élő magyar operett-primadonnáinknak ugy látszik, nagy vesződségeik vannak a bécsi színházakkal. *Pálmay* Ika, mint rovatunk más helyén megírtuk, és az *An der Wien*-színház közt nem jött létre a szerződés, s mint egy bécsi újságban olvassuk, *Kopácsy* Juliska sem szerződik a *Carl-Theater*hez. A művésznőnek a *Kis káplár* című operettben kellett volna fellépnie, de a neki szánt szerepet *Stojan* kisasszony fogja eljátszani.

** **Karácsonyi hangverseny.** A *Teami*-négyes, amely a tavalyi két karácsonyi hangversenyében mulattató énekművészetével szokatlan feltűnést keltett, karácsony kedden a *Royal*-teremben egyetlen dalestét rendez. Műsora csupa oly újdonságokból fog állani, amelyek a modern humorisztikus négyes iradalm legkitűnőbb termékei közé tartoznak. A *Teami*-négyes dalestéje egyek már a mai napról kezdve kaphatók *Méry* Béla zeneműkereskedésén.

** **A Népszínház új eredeti operettje.** *Mader* Raoul és *Pásztor* Árpád *Kadétkisasszony* című eredeti operettjéből december nyolcadán kezdik meg a próbákat. *Schönerer* kisasszony, a bécsi *Theater an der Wien* igazgatója levélben értesítette a szerzőket, hogy jelen lesz a bemutató előadás s az operettet színnáza számára megszerzi.

** **Filharmoniai hangverseny.** *Wagner* Szigfrid a szerdai III. filharmoniai hangverseny vezényelője, ma megérkezett és átvette a próbák személyes vezetését. Hogy mily óriási az érdeklődés közönségünk részéről, mely először 1856-ban ismerkedett meg az ifjú mesterrel, bizonyítja az, hogy az összes ülőhelyek már egy héttel ezelőtt elkeltek. *Wagner* Szigfrid, mint a bayreuti előadások vezetője, másrészt mint a *Pernahajder* opera szerzője nagy hírnévre tett szert. Operáját most tanulják a m. kir. Operaházban, s ezért fölőtte érdekesnek ígérkezik a hozzá tartozó nyitány előadása ezen a hangversenyen. Azonkívül még atyja *Szigfrid-idült*-jét, *Liszt* *Mephistó* keringőjét, továbbá *Beethoven* *Egmont* nyitányát és VII. szimfóniáját fogja vezényelni. Jevyek csakis állónhelyre *Méry* Belanál (*Dorottya*-utca 7. sz.) kaphatók.

** **A Vígshízház premierje.** *Blumenthal* és *Kadéburgnak* *Viszontlátás*, és *Arany kakas* folytatása című bohózata december 9-én, szombaton kerül bemutatásra. A bohózat szereposztása a következő:

Dachsmayer — Szathmáry. *Dr. Gyárfás* — Góth. *Erzsi*, neje — *Kalmár* P. — *Horváth* tanár — *Gál*. *Rózsa* *Gabi* — *Lánczy* I. *Klára* — *Nikó* *Lina*. *Fürge* *Antai* — *Hegedüs*. *Julis*, neje — *Haraszthy* *H. Sugár* *Berci* — *Fenyvesi*.

Ebből az alkalomból felemlítjük, hogy a bohózatot a legnagyobb sikerrel adták a múlt heten Amerikában, a *Milwaukeei* színházban.

** **A Gésák harmadik jubileuma.** *Sidney* *Jones* operettje, a *Gésák*, pénteken százötvenedik előadását éri meg a *Magyar Színházban*. Az operett ezen a jubilaris előad. sön felfrissített díszletekkel, jelmezekkel és elsőrangú szereposztással kerül színre: *L. Komáromi* *Mariskával*, *Ledofszky* *Gizellával*, *Borossal*, *Beóthyval* hozza színre a jubilaris operettet.

** **A Magyar Királyi Opera újdonsága.** A *Magyar Királyi Opera* legközelebbi újdonsága *Wagner* *Sigfridnek Pernahajder* (*Bärenhäuter*) című dalműve lesz. Az opera bemutatóját január elejére tervezik.

** **A Népszínház premierje.** A *Népszínházban* december hetedikén, csütörtökön mutatják be ifjabb *Bokor* *József Kurucfurfang* című népszínművét, mely a *Népszínházi bizottság* népszínműi pályázatán első aranyat nyert. A *Népszínház igazgatósága* a Rákóczi-korban játszó népszínművet különös gondnal állította ki. Az akkori nép- és polgári viselet, valamint a kuruc katonai jelmezek szorgos kutatás alapján, nagyobbára egykoru, hiteles képek és rajzok nyomán készültek a *Népszínház* műhelyeiben. Alapul szolgáltak főképp *Nemes* *Mihály* és *Nagy* *Géza* nagybecsű díszművéből, A *magyar viseletek történetéből* való képek, valamint *Abraham* a *Santa Clara* 1703-ban megjelent híres *Galleriaja*, amelyben a magyar viseletek gazdagon vannak képviselve. Ami a darab zenéjét illeti, azt a szerző, ifjabb *Bokor* *József*, *Káldy* *Gyula* szíveségségéből *Káldynak Kurucdalok-gyűjteményéből* állította össze. A népszínmű női főszerepeit *Blaha* *Lujza* asszonyon kívül *Krecsányi* *Sarolta*, *Bárdi* *Gabi*, *Gazi* *Marika*. *Csatai* *Zsófi* és *Sipossné* *Játszószék*.

** **Nagy művész-est.** A *Hirlapirók Nyugdíjintézet* és az *Újszírók Segítőegyesülete* javára e hó 11-én, hétfőn este fél 8 órakor nagy művész-est lesz a *Royal*-szálló dísztermében. Az est fenyponját *Werner* *Albertinek*, a kitűnő tenoristának ének-előadása lesz, aki a jótékonyra való tekintettel a legszívesebben ígérte meg közreműködését az estélyen, amely alkalommal, mint koncertnékes mutatkozik be a budapesti közönségnek. E hangversenyen többek között fellép *Kubelik* *János* is, a nagybíró fiatal hegedűművész, aki a bécsi kritika egyhangulag a jelen idők legzenialisabb hegedűvirtuózának hirdeti. A részletes programot legközelebb fogják nyilvánosságra hozni, de jegyek az estélyre máris válthatók *Rózsavölgyi* és *Társ* udvari zeneműkereskedésén.

** **Pálmay és az An der Wien-színház.** *Pálmay* *Ika* és a bécsi *An der Wien*-színház közt folyt szerződési tárgyalások, mint egy bécsi újságban olvassuk, megszakadtak. Az *An der Wien*-színház igazgatónöje, *Schönerer* kisasszony, makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy a *görög rabszolg* bemutatóját, amelyben a divának először fel kellett volna lépnie, december huszonharmadikáig elhalaszassák, addig pedig néhány régebbi szerepében, a *Nedárvirágban*, az *Operabálban* lépjen fel a diva. *Pálmay* nem volt hajlandó régebbi szerepeiben fellépni, dacára annak, hogy esténként kétszáz forint fellépési díjat biztosítottak neki.

** **Duse Eleonora állapota.** *Duse* *Eleonora* egészségi állapota éppenséggel nem megható. Az onsz tragika félbeszakította mostani külföldi körúrtját és visszatért Olaszországba. A míg egészsége helyre nem áll, nem is foglalkozik jövődöbeli művészi tervezetésekkel.

** **Népies opera Párisban.** *Campo-Casso*, a párisi opera volt tarsigazgatója, kibérelte a *Folies-Dramatiques*-színházat abból a célból, hogy *Parisban* népies operai előadásokat rendszeresíten. első helyarok mellett. A munkánagyokban épült *Folies-Dramatiquesban* a jövő hónapban már meg is kezdik az előadásokat.

** **Egy szép énekesnő hangversenye.** *Gmeiner* *Lula* dalénekesnő, aki tavaly a *Hubay-Popper* estélyen énekével feltűntet keltett, legutóbb Bécsben és külföldön oly tetszéssel hangversenyezett, hogy a külföldi és bécsi lapok *Dabó* *Alce* és *Laudy* *Kamillával* egy színvonalra állítják. *Budapesti* hangversenyét december tizennyolcadikán tartja meg a *Royal*-szállóban *Vécsey* *Lajos* hegedűművész közreműködésével. Jegyek *Rózsavölgyi* és *Társ* zeneműkereskedésében kaphatók.

** **Népszerű kamara-hangverseny.** A *Grünfeld-Bürger* vonós négyes hónap vasárnap délután fél ötkor tartja meg a *Royal* szálloda dísztermében III. népszerű kamara-hangversenyt, *Polonyi* *E* emer zongoraművész közreműködésével. A hangverseny műsora a következő:

I. *Mozart*. Vonósnégyes B-dur. XV. sz. a) *Allegro vivace* assai. b) *Menuetto*. (Moderato.) c) *Adagio*. d) *Allegro assai*. II. *Rubinstein*. Op. 18. *Szonáta* D-dur. *Zongorára* és *gordonkára*. a) *Allegro moderato*. b) *Allegretto*. c) *Allegro molto*. *Polonyi* *Elemér* és *Bürger* *Zsigmond*. III. *Weber* *Miroslav*. *Szeptett* (Az én életemből). *Hegedűre*, *viólára*, *gordonkára*, *fuvalóra*, *fagottra* és két *trombitára* (A bécsi *Zeneművész-Kör* pályadíjával kitüntetett mű.) a) A *Moldva* partján. Ifjúkori álmok. b) *Tanuló-évek*. *Életideleok*. c) *Szeretteim* *szírián*. d) *Küzelem* a létért. *Család*ot *remények*. Ifjúkori emlékek. *Fuvola*: *Böhm* tanár; *fagott*: *Wienssen-dorff* tanár; *trombiták*: *Beck* tanár, *Seiffert*.

** **A Mikado szerzőjének sikere.** *Sullivan* *Arthur*, a *Mikado* szerzőjének új operettje a *Perszia rózsája*, mint egy tavirat jelenti, fényes sikert aratott londoni bemutatóán. Az operettnek csaknem minden énekszámát megisméltették.

Budapest kávéház

Andrássy-ut 27. szám.

Ma és minden este
Banda Marci és Fiai
zenekarának hangversenye.

Többszínű királyi bemutatója. *Benedek Elek* tündérregéjére, a *Többszínű királyfi* a legnagyobb gondtal készült a *Vígyszínház*. A színháznak mindkét festő műtermében erre a látványos regére festik az új díszleteket, s azt a sok csodadolgot, amelyek a *Vígyszínház* ebben a darabjában a főváros gyerekei világnak szent. A *Többszínű királyfi* december 16-án kerül bemutatásra.

Gyermek-Színház. A *Feld-féle Gyermek-Színházban* holnap, vasárnap, a *Hamupipóka* című varázsszereget kerüli színe díszletekkel és táncokkal. A *Hamupipóka* ezúttal új díszletekkel és jelmezekkel kerül színpadra. December havában *Komor Gyula* varázsszeregében, a *Robinson Krusó*on kívül még egy karácsonyi regéje is színpadra fog kerülni. Jegyek már délelőtti kaphatók. Az előadás délután felelőre kezdődik.

Színházak műsora. *Nemzeti színház.* Hétfőn: *Elektra.* Kedden: *Komédiások.* Szerdán: *Cimzetes feleség.* Csütörtökön: *Kiváltások* (először.) *Alfonso ur.* Pénteken: *Kiváltások* (másodszor.) *Rosenkranz és Gildensztérn.* Szombaton: *Kiváltások* (harmadszor.) *Huszárszerelm.* Vasárnap: *A menem.*

Magyar királyi Opera. Hétfőn: *Varázsvivola.* Kedden: *Bibliás ember.* (Déri Jenő ur vendég-fel lépéssel.) Szerdán: *Nincs előadás.* Csütörtökön: *A feyverkövés.* Nappal és éjjel. Pénteken: *Carmen.* (Szávics Zákó ur vendég-fel lépéssel.) Szombaton: *Hadi fogoly.* *Kovácsok sátrálya.* Vasárnap: *Kukuska.*

Várszínház. Csütörtökön: *Cimzetes feleség.* Szombaton: *Medea.*

Vígyszínház. Hétfőn: *Osztrigás Mici.* Kedden: *Osztrigás Mici.* Szerdán: *Osztrigás Mici.* Csütörtökön: *Osztrigás Mici.* Pénteken délután: *Az arany kakas.* Este: *Osztrigás Mici.* (huszonötödik.) Szombaton: *A viszontlátás.* (az „Arany kakas“ folytatása először.) Vasárnap délután: *Osztrigás Mici.* Este: *A viszontlátás* (az „Arany kakas“ folytatása másodszor.)

Népszínház. Hétfőn: *A kis szökevény.* Kedden: *A kis szökevény.* Szerdán: *A kis szökevény.* Csütörtökön: *Kuruczfarang.* Pénteken: *Baba.* Este: *Kuruczfarang.* Szombaton: *Kuruczfarang.* Vasárnap délután: *Bibliás asszony.* Este: *Kuruczfarang.*

Magyar Színház. Hétfőn: *Szulamit.* Kedden: *Az asszonyregem.* Szerdán: *Az asszonyregem.* Csütörtökön: *Az asszonyregem.* Pénteken délután: *Szulamit.* Este: *A gésák.* Szombaton: *Az asszonyregem.* Vasárnap délután: *Szulamit.* Este: *Az asszonyregem.*

Urania Magyar Tudományos Színház. Hétfőn: *Tranzvál és Magyarország.* Irta: Cholnoky Jenő. Kedden: *A dobinaai jegyárlanóról.* Irta: Cholnoky Jenő egyetemi adjunktus és *Küzelem az éjszakai pólusért.* Szerdán: *A hőszénről* (csisér-ekkel és vetület képekkel.) Irta és előadja: Szántó Ignác, az ógyallai csillagzó adjunktusa. *Küzelem az éjszakai pólusért.* Csütörtökön: *Tranzvál.* Irta: Györfy Aladár. *Küzelem az éjszakai pólusért.* Pénteken tel 3 órákor: *Tranzvál és Magyarország.* tel 5 órákor *Tranzvál és Magyarország.* tel 8 órákor *Küzelem az éjszakai pólusért.* Szombaton: *Finnországból.* Irta: Vikár Béla, Magyarország.

Az Opera-ház elő dása otthon. A m. kir. Opera-házban holnap (vasárnap) este a *Navarrai leány* és a *Városi cipő* kerül színpadra. A *Telefon* *Hirmondó* az előadást közvetlenül fogja s így az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után tizenegy óráig folytatva *katonazene* és *tyánymusika* lesz hallható a kagylókon.

Egy színházigazgató jegyzetei.

Irta: **Blumenthal Oszkár.**

Természetesen tartom, hogy a színházközönség részint olyan elemekből rekrutálódik, akiknek van itélőképességük, részint pedig olyanokból, akiknek nincs. Sajnos csak az, hogy az utóbbiak oly gyakran — kritikákat írnak.

Ha egy régi művészt kihalófélben van, akkor irodalmi tolvajok settenkednek halálos ágya körül.

A jó kollégák szívesebben bocsátanak meg nekünk tíz balsikert, mint egy kisebb sikert.

Ha egy kritikus elhatározza, hogy hivatalos hatalmával visszaél, akkor szindarabot ír.

Minden fővárosnak van az élők színháza mellett egy-egy elhalt színháza... Rendesen az udvar szubvencionálja.

Furcsa, hogy az újságok rendszeren az elhalt drámáikat dicsérik — hiszen az élők helyreigazításaitól nem kell félniük!

Fahr Hermann darabjait okvetlenül meg kell egyszer nézni, — már csak azért is, hogy ne keljen másodszer is megnezni.

A hazafias szindarabokat a kritikusok ugyanazzal a titkos gondolattal dicsérik, mint annak idején Heine tette Beer Mihálylyal: Ez a költőt nyugodtan dicsérhetjük — amugy sem hiszi senki sem.

Némely szerencsétlen szerző arról panaszkodik, hogy a színpadból nem tud mezélni. De elfelejti, hogy a színpad sem tudna belőle megélni.

Egy darabnak sohasem árt, hogy a közönséget untatja. Csak a következő napon azt kell az újságnak olvasniok, hogy pompásan mulattak.

Egy este, amely csupa egyfelvonásosokból áll, úgy tűnik fel előttem, mint egy vasúti utazás, amelyen minden félóra után át kell szállítani.

Minden kritikus érthet a színháznak, de használni csak az tud, akinek igaza van.

Némelykor olyan darabot ígértek nekem, amely egész estét betölt — és azután az estét mégis üresen hagyta.

Az idegen melodiák raktára is elfogy végre és így vannak komponisták, akik már ki-leirták magukat.

A francia bohózszerzők nagy sikereiket többnyire azáltal érik el, hogy tisztán bánnak a piszokkal.

Ha szokásban volna irodalmi szerencsétlenségek helyén is emlékeztetőket felállítani, úgy egynémely szindarab sírjára ilyen táblát kellene állítani: Itt egy jó gondolat járt szerencsétlenül.

Ismerek néhány híres színigazgatót, akinek személyes teendője arra szorítkozik, hogy a legszükségesebb kiadásokat megtagadja.

Hobbes, angol filozófus mondta: „A nevetés csak rossz szokása az emberi természetnek“... Ugy látszik, hogy ez ama morozos urak mottója lett, akik Németországban vig szindarabokról kritikákat írnak.

Valamint takarékos vendéglátók az idény friss gyümölcsöket is csak akkor teszik elétkbe, amidőn már olcsók a vásárcsarnokokban, úgy némely drámaíró is új ideákkal csak akkor áll elő, ha már régóta mindenki megemészlette őket.

Vannak igen szelíd kritikusok, akik mindent megbocsátanak, mert semmit sem értenek.

Feldolgozóknak nevezik magukat gyakran azok az urak, akik mások balsikerében osztozkodni kívánnak.

Ez a jelszó „modern“ úgy látszik csak ahhoz a gigeri-publikumhoz fordul, mely az izlést és ítéletet is csak a legu.abb szabázati mintához szabja.

Sok darabot csak azért utasítottam vissza, mert az ember felebarátjától sohase fogadja el a legrosszabbat.

Aki a dicséretből örömet és a gáncból tanulságot már nem merithet, az törje tollát össze.

Fordította: **S. Gy.**

SPORT.

Magyar Athletikai Klub. A téli viadatok nevezési zárata hétfőn december 4-én van.

A totalizátor vezető jubileuma. Negyedszázada annak, hogy *Császár Ferenc* vezetője lett a Magyar Lovar-Egyet totalizátorének; ez alkalomból megjubilálják a turtnak ez egyik legnépszerűbb alakját. *Császár Ferenc* nagyon sokat tett a totalizátor javítása körül s nagy buzgalommal gondoskodott arról, hogy ha már elvesztik az emberek a pénzüket a turton, legalább a legnagyobb kényelemben veszítsék el. Meghonosította a külföldi totalizátor-gépeket

és mindig talált valami újítást, amelylyel a totalizátor funkcionálását tökéletesebbé lehet tenni. A jubiliás tiszteletére bankettet is rendeznek az évforduló alkalmából.

EGYESÜLETEK.

(Az Otthon első mulatsága.) Az Otthon írók és hírlapírók köre nagyszabású mulatsággal nyitja meg december 10-én estét sorozatát. A mulatság a dohányzóklub-palota dísztermében lesz, hol nagy színpadot állítottak föl az est szereplőinek. A program főszáma *Rakosi Jenő* és *Kern Aurél* egyfelvonásos operetteje, a *Szu amit kisasszony*, melyet teljes zenekarral adnak elő. A zenekart *Kern Aurél* fogja dirigálni. A *Szulamit kisasszonyban* két főszereplő *Kéry Klára* és *Sziklai Kornél* játszzák. Az estét *Makai Emil* elmes és költő lendületű prólogusa nyitja meg.

(A Magyar Tanítók kaszinója) ma este tartotta meg nagyszabású második házi hangversenyét, melyet a kaszinó faradhatatlan vigalmi igazgatója, *Schnöller Lajos* rendezett. A hangversenyen nagy sikerrel működött közre *Schnöller Lajos*, *Fusz Ferenc*, *Vadaffy Dezső*, *Koch Richard*, *Vadaffy Aladár* és *Farkas Ferenc*. A mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: Dr. Verédy Károlyné, Zettner Edéné, Balogh Márkóné, Huszár Zoltánné, Tamás Antalné, özv. Hajdu Jánosné, Rajcsányi Dezsőné, Senyei Ferencné, Gábler Lajosné, Róth Iréné, Hanzély Jenőné, özv. Engel J-né, özv. Szám Istvánné, Bursics Ernőné, Móra Istvánné, özv. Nohn Györgyné, özv. Horváth Sándorné, Tóth Ferencné, Gondos Józsefné, Batmann Józsefné, Liptai Zsigmondné, Kömlői Mórné, Lindner Györgyné, Záborszky Lajosné, Balla Lászlóné, Tóth Józsefné, Kamenár Ferencné, Gyuris Gézánné, Bezó Dánielné, Filipovics Józsefné.

Leányok: Verédy Irénke, Barna Jolán, Moór Gizella, Bartos Ilona, Stenzel Etelka, Halász Krisztina, Hanzély Jenőné, Kovács Mária, Lázár Riza, Lázár Vera, Szám Mariska, Szelezter Aranka, Schillinger Szidonia, Schillinger Bella, Fuchs Frida, Horváth Mariska, Viola Böske, Viola Margit, Szelezter Ilona, Adány Margit, Kömlői Sarolta, Tóth Irán, Lindner Margit, Lindner Mariska, Ehrlich Gizella, Záborszky Ilona, Filipovics Irén, Stolmar Jolán, Kirchner Leike, More Vilma, Serényi Rózsika, Scharf Ágoston, Tabak Irma, Szelezter Ilona, Zettner Mariska, Németh Irén és Ilona, Gromann Berta és Margit, Hajdu Emilia, Rajcsányi Margit, Senyei Elma és Mariska.

(A Joghallgatók Tudományos Egyesülete) ma este délután ülést tartott, amelyen *Géber Antal* a *nemzetközi bíróságról* tartott felolvasást. Az előadásról *Csarada János* és *Hegedus István* egyetemi tanárok, az ifjúság köréből pedig *Novák Ernő*, *Máday István* és *Marschan Géza* szóltak hozzá.

(A Malomhivataltalok Egyesülete) ma este fényes közönség jelenlétében kezdte meg az idei táncestjének sorozatát, amely melőán sorakozott az egyesület eddigi estjeihez. Az egyesület hölgyvendégeinek kézzel íestett secessziós Ansichtskarttyakkal kedveskedett táncrend helyett. A tánczenét a 69. gyalogrezd zenekara szolgáltatta a karmester személyes vezetése mellett. Az első négyes közel nyolcvan pár táncolta.

(Az Országos Iparegyesület) igazgatósága holnap, vasárnap délelőtti 12 órákor ülést tart.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **A bíróság köréből.** Jandl Károly albirót, aki eddig Oláh András vizsgálóbíró osztályán vizsgálót végzett, a büntető járásbírószághoz tették át tárgyaló bírónak, Ipviczky Károly törvényszéki jegyzőt pedig, aki a büntető járásbírószágnál foglaltoskodott, a törvényszékhez került Dril Béla vizsgálóbíró osztályára.

§§ **A magyar-pécskai közjegyző.** A legfelsőbb bíróság, mint második fokú fegyelmi hatóság ma foglalkozott *Kripp József* magyar-pécskai királyi közjegyző fegyelmi ügyével. A közjegyzőt avval vádolták, hogy az aradmegyei árvászeké által rábizott hagyatéki ügyeket hanyagul és késedelmesen intézte el. Az árvászek többszöri felszólítása, sőt bírság büntetése sem tette észre a hanyag közjegyzőt úgy, hogy Aradmegye árvászeké kénytelen volt a közjegyzőnek adott megbízásokat visszavonni. *Kripp*nek azonban ez sem volt elég, mert most meg az iratokat nem szolgáltatva vissza, aminek aztán fegyelmi följelentés lett az eredménye. Az aradi törvényszék, mint közjegyzői fegyelmi hatóság, hatrendbeli fegyelmi vétség miatt ötven forintra, mint második fokú fegyelmi büntetésre ítélte. Ebben a királyi közjegyző megnyugodott, az ügyes ellenben súlyosbíttatásról ítélt. Ma megtartott tárgyaláson *Fittler Bálint* főügyész-helyettes főtartotta az első vádat, mire a kuria dr. Barabás Béla országgyűlési képviselő védőbeszéde után kétszáz forint pénzbüntetésre ítélte a közjegyzőt.

selyem-, bársony és női divatárú-házában
Budapest, IV. kerület Bécsi-utca 5. szám
rendkívül olcsó árak mellett
nagy karácsonyi vásár
vette kezdetét a legfinomabb sima és mintázott lyoni selymekben, u. m. pongéék, taffeták- és brokátokban; továbbá sima és mintázott (mosható) angol bársonyokban és mindennemű szalag és csipkeáru díszitményekben.
Selyemmaradékok minden áron.

§§ A Notabartolo-pör. *Palermóból* táviratozzák: A gyilkossággal vádolt képviselő bűnügyének a tegnapi tárgyalásán kihallgatták Alessandro Minecci bárót, a meggyilkolt Notabartolo rokonát. Uj momentum az volt a vallomásában, hogy elmondta, hogy a gyilkosság értelmi szerzőjét egy *Murolo* nevű őrlült nevezte meg. Mikor ez kitűdött, Palizzolo testvérre rögtön bement az őrlült házába, hogy Muroloval értekezzen. Utána Domenico *Fregona di Sant Elia* herceget hallgatták ki, akinek birtokait Notabartolo kezelte. A herceg elismeréssel nyilatkozott a meggyilkolt jelleméről, Palizzolóról azt vallotta, amit az előző tanuk. Ezután testvérét, Giovanni *Fregona* herceget hallgatták ki. Az elnök megmutatta neki a vizsgálóbíró által tett vallomásáról felvett jegyzőkönyvet, mire a tanu kijelentette, hogy őt a vizsgáló bíró *soha sem hallgatta ki*. Még meglepőbb volt az a nyilatkozata, hogy a jegyzőkönyv aláírása tényleg az övé, de ő mit sem tud az egészről. A rejtélyt *sem sikerült* megfejteni. A tegnapi tárgyalás izgalmas jelenettel végződött. Egy *Putignoni* nevű rendőrtizedes ugyanis másképp vallott, mint a vizsgálóbíró, még pedig a vádlottakra nézve kedvezőleg, mire az elnök hamis tanúzás gyanúja miatt *letartóztatta*. A védők tiltakoztak és mintán tiltakozásuk nem használt, *leszárták az ügyvédi tőpöt* és ott hagyták a védők padját. Erre a törvényszék visszavonult és néhány percnyi tanácskozás után az elnök kijelentette, hogy Putignonit szabadon bocsátották és hogy a tárgyalást berekeszti.

Lucchesi palermói rendőrfőnök elmondta, hogy a gyilkosok nyoma Altavillába, Lamonia báró házába vezetett és miután a báró lakásában egy véres nadrágot és több, vérrrel bemocskolt tárgyat találtak, a *bárót családjával együtt letartóztatták*. Ballabio rendőrfelügyelő az ügyet *Di Blasinak* osztotta ki, aki *jóbarátságban* volt Palizzolóval. Di Blasi a nélkül, hogy a véres tárgyakat vegyszérel megvizsgálta volna, kijelentette, hogy az *tehénvériől* származik és *Lamonia bárót családjával együtt szabadon bocsátotta*. Ebben segítségére volt neki Lupari rendőrbiztos is. Luparit hallgatták ki ezután, aki olyan ellenmondásokba keveredett, hogy a védők a *letartóztatását* kérték. A kérésnek a törvényszék nem adott helyet, hanem elrendelte, hogy Lupari ott maradjon, amíg báró Lamonicát és Di Blasi ki nem hallgatják.

Rómából jelentik: *Socci* képviselő a kamarában kérdést intézett *Colombo* elnökhöz az iránt, vajjon igaz-e, hogy *Palizzolo* bejelentette a képviselőségről való lemondását.

Colombo elnök azt felelte, hogy érkezett ugyan hozzá lemondó levél, de azt hiszi, hogy az apokrif és így nem tartotta szükségesnek, hogy jelentést tegyen róla.

Socci erre arra kérte az elnököt, hogy szólítsa fel *Palizzolo* tisztelettel a mandátumáról.

§§ A bévegsegélyező-pénztár titkára dr. *Szalágyi* Artur ismét feljelentéssel fordult a büntető bírósághoz. *Zalai* Gábor, a pénztár igazgatósági tagja ugyanis gyáva, piszkos gazembernek nevezte a titkárt. A bíróság *Zalait ötven forint* pénzbüntetésre ítélte. A vádlott az ítélet ellen fölébezt.

Nyiltér.

Kleinoscheg-Elysee
a Legjobb Szegő

Néhai boldog emlékü

Ujfalussy Lajos

Évrem elhunyt felett, hazánk minden részéből annyi részvénytartókat érkezik hozzá, hogy azokra egyenkint válaszolnom, túlha adná a lehetőséget.

Miert is legmélyebb köszönetem és hála meg kifejezését kegyeskedjenek tőlem a résztvevők ez uton elfogadni.

Ujfalussy Miklós.

(Az e rovat alatti közléseknek sem tartalmért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A cári pár a magyar művészek közt.

Péterváry, december 2. *Miklós* cár és a cárné ma megjelentek az osztrák-magyar mű- és iparkiallításban, amelyet báró *Ahrenthal* osztrák-magyar nagykövet kalauzálása mellett behatárol megsemmisítették. A cári pár ismételen rendkívül dicsérte a kiállítást.

A horvát országgyűlés.

Zágráb, december 2. *Gyurgyevics* elnök 10 órakor megnyitja az ülést. A bejelentések után, amelyek között a költségvetési bizottságnak az indennitásról

és a költségvetési provizórium meghosszabbításáról szóló jelentése is van, a ház áttér a napirendre. Néhány apróbb jelentés letárgyalása után dr. *Frank* meginterpellálta a kormányt arra nézve, hajlandó-e visszaállítani azt az 1899. XX. t.-c.-kel hatályon kívül helyezett kezdeményést, hogy a mezei gazdák a maguk gyümölcsterméséből egy hektoliter szeszét főzhessenek. Interpellációja megokolásában a szónok hevesen kifakadt Magyarország pénzügyi politikája ellen, amely nem kiméli Horvátországot, továbbá a magyar országgyűlésen lévő horvát képviselők és a horvát kormány ellen, amely nem védi Horvátország érdekeit. Azután berekesztették az ülést. A legközelebbi ülés kedden lesz. Napirend: Az indennitás és a költségvetési provizórium.

A francia összeesküvők pöre.

Páris, december 2. Az állami törvényszék mai ülésén *Guérin* a tárgyalás elhalasztását kéri, hogy *Menard* ügyvéd helyébe más védőt jelenthessen be.

Az államügyész ellenezte *Guérin* indítványát a vádlottak heves kifakadásai közt. Főleg *Buffet* tünt ki hevességgel. Az államügyész *Buffet* eltávolítását kérte, mire újabb zaj tört ki.

Az elnök elrendelte a vádlottak kivezetését, mire ezek némi ellentállás után, heves tiltakozás közt kivonultak a teremből. Erre a tárgyalást félbeszakították.

Az ülésnek újból való megnyitása után *Fallières* elnök felolvassa a törvényszék ítéletét, mely szerint *Buffet* a legközelebbi 8 napra a tárgyalásokból kizáratik.

Guérin engedelmet kér, hogy visszavonulhasson, mit *Fallières* megtagad. *Guérin* kijelenti, hogy a tárgyalásokon részt vesz ugyan, de ezt csak azért teszi, mert erőszakkal kényszerítették rá.

A német költségvetés.

Berlin, december 2. A birodalomgyűlés elé terjesztett 1900. évi birodalmi költségvetés 2 058,333 551 márka egyenleggel zárul, 1899. évvel szemben 105,678,544 márka többlettel. Ebből a birodalmi hadseregére 21,496,449 márka többlet és a haditengerészeire 4,895 065 márka többlet esik. Az egyszeri kiadások 275,291,073 márkára rugnak, a múlt évvel szemben 1,326,121 márkával kevesebb. A bevételi előirányzatban 1899. évvel szemben 47,464,040 márkával több van felvéve vámok és fogyasztási adók címén.

Az olasz képviselőház.

Róma, december 2. (Kamara.) Az elnök közli, hogy a király ma fogadta a képviselőház küldöttségét, mely ányújtotta a trónbeszédre adott válaszfeliratot. A király örömet fejezte ki a fölött, hogy a képviselőház oly tevékenyen látott munkában, aminek jótékony és tartós hatása lesz. A képviselőház ezután folytatta a belügyi költségvetés tárgyalását.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, december 2. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ma kérvényt adott be a tőzsdéhez 4 1/2%-os közszégi kölcsönöknek hivatalos jegyzése végett.

Berlin, december 2. (*Gabonapiac*.) A készlet csökkenése következtében rosz decemberre 1/4, májusra 1/2 márkával drágult. Buza decemberre, 1/2 márkával, májusra szinten 1/2 márkával olcsóbb. Zab szilárd, de esőndes. Az idő esős.

Bécs, december 2. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Tavasz buza 8.10. Tavasz rosz 6.74. Tavasz zab 5.38. Tengeri május-júniusra 5.26. Repce augusztus-szeptemberre 11.85-11.95 forint.

Bécs, december 2. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magantorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 379.75 Magyar hitelrészvény 381.—. Angol-Osztrák bank 150.50 Union bank 276.50. Länderbank 313.—. Bankkegyesület 236.25. Osztrák-magyar államvasut részvény 325.25. Eszaki nyugati vasut részv. 249.50. Elbavölgyi vasut 236.50. Dunagőzhajós részv.—. Alpesi bányarészvény 135.—. Májusai járadék 332.75. Osztrák koronajáradék 276.75. Magyar arany. 99.30. Magyar koronajáradék 95.05. Német birodalmi mária készpénz 60.20. Ultimóra 59.06. Török sorsjegyek —. Rimamurányi vasút —. Déli vasut —. Donányrészvény —. Napoleon d'or 9.59— Lombard —.

Frankfurt, december 2. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esk* forgalom. Nagyszazalékos magyar aranyjaredek —. Magyar koronajaredek —. Osztrák hitelrészvény 236.80. Osztrák-magyar államvasut 139.90. Déli vasut 31.90. Eszaki nyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz 216.60. Busentiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, december 2. (Kábelürgöny.) (Gabonatőzsdé.) *Megnyitás.* Buza decemberre 72 1/2.

New York, december 2. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza tavasz 72 1/2. Buza téli 72 1/2. Buza decemberre 70 1/2. Buza májusra 73 1/2. Tengeri decemberre 38.—. Tengeri májusra 32 1/2. Zab 29 1/2. Rozs 59.— Liszt 2.80.

New York, november 29. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Kávé fair Rio No. 7. 6.—. Kávé folyó hóra 5.90. Kávé májusra 5.25. Petroleum raffined in cases 10.75. Petroleum New Yorkban 9.65. Petroleum Filadelfiában 9.60. Szállítási díj Liverpoolba 3/4. Irányzat nyugodt.

Chicago, december 2. (Kábelürgöny.) (Gabonatőzsdé.) (*Megnyitás.*) Buza decemberre 64 1/2. Buza májusra 68 1/2. Tengeri decemberre 30.—.

Chicago, december 2. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 64 1/2. Buza májusra 68 1/2. Tengeri decemberre 30.—. Tengeri májusra 32 1/2. Zab decemberre 22 1/2. Zab májusra 23 1/2. Rozs decemberre 49.—.

Baltimore, december 2. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza májusra 69.—.

St. Louis, december 2. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 66.—.

San-Francisko, december 2. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 101 1/2.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, december 3. — Római katolikus: A. 1. Xav. Fer. — Protestáns: A. 1. Szofon. — Görögorszag: (november 21.) 24. B. A. a. — Zsidó: Tebeth 1. R. Ch. — A nap két reggel 7 óra 15 perccel. — Nyugzárk déltán 3 óra 52 perccel. — A hold két reggel 7 óra 41 perccel. — Nyugzárk déltán 4 óra 13 perccel.

A miniszterek nem rognak. A közös hadsereg utósemjeje a haditengerészethez, vasúti és táviratvezetékhez, ruharaktárakhoz, valamint a többi itt fel nem sorolt csapatokhoz és intézetekhez tartozókkal.

A katolikus kör dísztermében este fél 8 órakor *Balthay* Péter főrealiskolai hittanár, szakzerű magyarázóok kíséretében vetített képeken bemutatja a Szentföld nevezetesebb helyeit.

A szabadújpárt érkezelete este 7 órakor. Tárgy a kvótajavaslat.

Az V. ker. jólétkonyági egylet közgyűlése délelőtt 10 órakor. (Arany János-utca 30. sz.)

Kamarahangverseny déltán fél 5 órakor a Royal-szálló dísztermében.

Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órá-tól 1-ig.

Országos Képtár és a Velazquez-kiállítás az Akadémiaiban, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órá-tól 12 órá-ig.

Közelkedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órá-tól 1 órá-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és déltán 3—8-ig.

A többi könyvtárak zárva vannak.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. I. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-11 déltán 2 órá-ig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tanakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órá-tól 12-ig és déltán 3—6-ig. Telefon szám 24—18. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a Hazi-ipari kiállítás melyben az üzletvezeték árusításiakat is elszárol a városi iparcsarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-11 déltán 3-ig és déltán 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetésével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti törökölí hus és hortobágyi gulyás.

Miakits M. bor és sörszarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zenestély. Saját termésű borok.

Páris szálloda. Váci-körút Érttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (előzött Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlőlak hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkiválóbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálásból hívelek által.

Margit-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenye.

New York-kávéház éttermei esténként hovédzenek hangversenye.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kávéházak.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarnak hangversenye és Schreier művésze.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarnak hangversenye. Minden este Szulaim.

Hegyesi József műszakács kitűnő konyháját helyben és vidéken ajánlja jóúrokra.

Bodeza-pince, utjonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 30.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Petányosi Metropoli szállodája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Utjonnan berendezett fényes étterem.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Dobranszki étterme és sörszarnoka, Feréz-körút 4. Kitűnő villásreggeli.

MÓKA BÁCISI MESÉI.

Eperke.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember meg egy asszony, azoknak nem volt egy csöpp gyermekük sem. Imádkoztak érte éjjel, nappal, de hiába.

Egyszer elment az ember vásárra és mikor elindult, kérdezte a feleségétől:

— Edes anyjukom, mit hozzak neked vásárrfiát?

— Oh édes uram, ne hozz nekem semmit se, hanem ha epret találsz a vásáron, hozz egy kis kosárral.

Jól van, elment az ember. A vásáron eszibe jutott, mit kért a felesége, de egy szem eper az nem sok, annyit se árultak a piacon.

Ment szomorúan hazafelé, sajnálta, hogy nem tehetette meg a felesége kedvét.

Amint megy, mendégél, beér egy erdőbe, hát egy vágás mellett lát? Mindenfelé tele s tele volt a föld csupa szép, piros eperrel.

No iszen neki esett az ember, tele szedett egy kosarat s nagy örömmel készült haza. Hát amint indulni akar, ki toppan elejbe? Egy csunya, csunya öregasszony. Olyan fogak voltak a szájában, mint egy-egy vasvilla és az orra a mellét verte. Rákiáltott:

— Hogy mertél az én vágásomban epret szedni? Most meghalsz!

— Jaj, azt mondja az ember, ne bántson! A feleségemnek viszem, nagyon megkivánta.

— Jól van, azt mondja a csunya asszony, nem bánom, elviheted, de csak úgy, ha megígéred, hogy nekem adod, amiről nem tudsz a házadnál.

Az ember gondolkodott, miről nem tud s utoljára beleegyezett, hogy Isten neki, hát az övé lehet, amiről nem tud.

Hazér az eperrel, jóízűen megette a felesége s amint eszi, egyszerre csak mondja:

— Mégis csak szeret bennünket a jó Isten, érzem, hogy nemsokára ad egy kis gyermeket.

Hej, megjíedt erre az ember. Jaj, hát ez volt az, amiről nem tudott a házánál: a kis gyermekét ígerte oda a csuf vasorrúnak!

Elfakadt sirva, jajgatott, a haját tépte, de sirt, jajgatott a felesége is, mikor megtudta, hogy mi történt.

Nemsokára melett a gyermek, egy gyönyörű kis lány, de alighogy melett, ott termett a vasorru is, azt se kérdezte, szabad-e, nem-e, csak fölfogta a csöpp teremtést s elvitte messze egy reneteg erdőbe.

A reneteg erdőben volt egy nagy odus fa, abban volt egy szoba sok lakattal bezárva, ott lakott a vasorru bába. Ott nevelte a csöpp teremtést, mint a saját lányát s Eperkének hitta.

Nőtt a kis lány, nődögölt, lett tizenöt, lett tizenhat esztendő s olyan szép lett, hogy a vi-

lágon párja nem volt. Fehér volt az arca, mint a most hullott hó, a közepében rózsza nyílott, sűrű arany haja pedig a bokájáig leért. Ha félsülkődni akart, mindig kiment a rétre, mert bent a fában, vagy kint a fák között nem tudott.

Egyszer egy királyfi vadászott abban az erdőben. Eltűvédt a társaitól s éppen olyan helyre ért, ahonnan a rétre láthatott. Néz, néz, hát éppen akkor félsülkődik Eperke.

Mindjárt elhűlt a nagy szépségitől és gondolta magában, hogy akárki leánya, de elveszi feleségnek. Megvárta, míg megfélsülkődik, aztán szép lassan utána indult, hogy ugyan hová megy.

— Megy, megy, egyszerre csak látja, hogy odaér egy fához. Ott csak mondja Eperke:

— Hej lakatok, lakatok

Én előttem nyíljatok!

Abban a szempillantásban kinyíltak a lakatok s Eperke bement.

— No, gondolta magában a királyfi, ezt én is megpróbálom.

S avval mondogatta:

— Hej, lakatok, lakatok,

Előttem is nyíljatok!

Avval előtte is kinyíltak a lakatok s bement az odvas fába.

Hogy megjíedt Eperke, mikor meglátta a királyfi! Iszen még soha se látott embert, mindig csak a csunya vasorrut. Hanem bezzeg örült aztán, mikor látta, hogy nem bántja, hanem inkább szépen elbeszélget vele. Elbeszélgettek jó darabig s úgy megszerették egymást, hogy jobban nem is lehet.

Meg is feledkeztek a vasorruról, az éppen nem volt otthon. Hanem egyszerre csak hallják ám, hogy nyílik az odvas fa. Jaj, hova bujjon a királyfi? Bizony, nem bujhatott szegény sehová se, a vasorru ráordított:

— Megvagy jó madár! Ki hitt a házamba?

Avval megkapta s a disznóólba zárta, hogy majd meghízzalja, megeszi.

Hej, busult a királyfi a disznóólban, sirt, ritt Eperke is, de hiába. A királyfi mindig kövérebb lett s a vasorru már köszörlötte a kést, amivel majd leöli. Egyszer reggel mondja a királyfi Eperkének, mikor vizet vitt neki:

— Hallod-e, Eperke lelkem, mit álmodtam az éjjel? Van itt a réz köpeny, ahol félsülkődni szoktál, egy tuskébokor, annak olyan tuskéje van, hogy ha előbb egy embernek a szemet kiszurjuk vele, aztán abba a párnába szurjuk, amelyiken a vasorru alszik, a vasorru soha se ébred fel többet. De jó volna, ha azt a tuskét elhoznád!

— Jaj, azt mondja Eperke, de hát kinek a szemet szurjuk ki vele?

— Hát az enyimet!

— Dehogy szurom, dehogy szurom! Hogy szurhatnám ki a szemedet?

— De csak szurd ki Eperke lelkem, mert különben holnap egészen végem van, megöl a csunya vasorru bába.

Mit volt szegény Eperkének mit tenni, nagy keserves sirással elhozta a tuskét, de bizony se-hogy se vitte rá a lelke, hogy a királyfi szemét kiszurja vele, csak sirt, sírdogált.

— No Eperke lelkem, azt mondta utoljára a királyfi, add ide azt a tuskét, hadd látom, milyen.

Eperke beadta az ölba, a királyfi pedig fogta s mind a két szemét kiszurta, aztán odaadta a tuskét Eperkének, hogy csak hamar dugja a vasorru párnájába.

A vasorru éppen aludt s úgy hortyogott, hogy csak úgy rengott belé az odvas fa. Alighogy Eperke a tuskét beleszurta a párnába, nagyot ordított a vasorru, aztán hátra vágódott, meghalt.

Abban a szempillantásban nem volt ott többet odvas fa, hanem egy gyönyörű márványkastély, nem volt ott többet ől sem, hanem egy gyönyörű márványistálló, abból jött ki a királyfi, de megvakulva.

Eperke ráborult és sirt. Hullt a könnye, mint a sebes eső. Jaj, hogy az ő egyetlen királyfia ilyen koldus lett!

Csak hogy amint javában sirt, mi történt? Egy pár csöpp könnye ráfolyt a királyfi szemére s amint ráfolyt, abban a szempillantásban megint úgy látott, mint azelőtt.

No, volt aztán öröm, de mekkora! A királyfi mindjárt el akarta vinni Eperkét az országába, de Eperke azt mondta:

— Én is álmodtam valamit az éjjel, hogy él még az én édes apám, édes anyám s ha meg akarom őket látni, fogjak ebből a kastélyból egy gombolyag cernát, vessem le a földre, aztán amerre gurul, csak menjek utána s amelyik ház előtt megáll, ott lakik az édes apám, édes anyám.

Avval mindjárt fogott is egy gombolyag cernát, ledobta s szépen gurult tovább. Megy utána Eperke meg a királyfi, mennek soká, soká s amint egyszer hátranéznek, mit látnak? Jön utánuk a márványkastély, márványistálló is.

Addig gurult a gombolyag cerna, míg utoljára megállt egy ház előtt. Bemegy Eperke, ott busul az apja, anyja. Akkor is azt sóhajtották:

— Hej, csak itt volna az aranyos leányunk!

— Iszen itt vagyok, édes apám, édes anyám! Én vagyok a lányuk, akit a vasorru elvitt!

Gondolhatjátok, micsoda örömben voltak. Mindjárt bementek a márványkastélyba lakni s mikor bent voltak, Eperke megint ledobta a gombolyag cernát, a cerna gurult előre, a kastély ment utána addig-addig, míg odaértek a királyfi országába.

Itt aztán meg volt a nagy lakodalom. Ott volt boldog-boldogtalan s úgy megtáncoltak, hogy talán még most is járják, ha el nem hagyták.

REGÉNY.

Öreg asszony nem vén asszony.

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

— ELSŐ FEJEZET. —

— Ugy-e, jól fogod magad viselni? Megígérted, hogy nem akarsz megint féltékeny né tenni?

— Megigérem.

— Esküdj meg!

— Esküszöm, fiam —

És amint ez már természetes, e pillanatban csökesattanás halk visszhangja kelt a szobában.

Ha Elisa grófné Ariberti Eriprandó gróft "fiam"-nak szólította, ezzel a grófnő nagyon gyöngédnek akart látszani, ami nála nem volt mindennapos dolog, bár ő maga azt hitte, hogy nagyon vonzódik a grófhöz.

Ami Elisa grófnét illeti, ő mindig roppantul el volt foglalva; temérdek apró-cseprő dolgot kellett elintéznie és ellátnia, míg a grófnak tulajdonképpen csak két dolga volt: Elisa grófnét szeretni és választ várni a folyamodványokra, melyeket azzal a nemes ambícióval küldözgetett az észak-olaszországi vasut igazgatóságához, hogy valami állást kapjon.

De Elisa grófné elfoglaltsága jórészt arra szorítkozott, hogyan valósíthatná meg legjobban, hogy csak addig nyugtázkodjék, ameddig a takarója ér és számos nélkülözése dacára is rangjához méltóan éljen. És meg kellett vallani, hogy ez határozottan sikerült neki.

Azzal a bizonyos jó izléssel, amelylyel birt, ügyesen tudta elhelyezni a csipkéket, szalagokat, virágokat a kalapról a ruhára, vagy fordítva. Nagyszerűen értett hozzá, hogy két rézi

ruhából egy ujat csináljon és mennél fakultabb volt a ruha színe, annál rövidebbek lettek az ujjak, annál mélyebb a nyakkivágás. Beppa, a komorna volt egyszersmind a szakácsné is; a kocsis szolgált fel az asztalnál, bejelentette a látogatókat, pörkölte a kávé, vizet hordott, takarította a szobákat és fát vágott a szalonkályhába, melyet azonban csak vasárnap, a grófné fogadónapiján fűtöttek. Mivel a grófné hétköznapiokon csak igen keveset evett és folyvást azon iparkodott, hogy a társaságban tündököljön, hat-hét ezer lírás évi járadéka dacára is az előkelőt adhatta, sőt ha Palmerston lord — így hívták a lovát — véletlenül nem volt girhes, még kocsin tehetett látogatóit, egy dőzögös, fakó broughamon, amelynek ajtaján azonban akkora cimere pompázott, hogy egy dohánytözsdei cégtáblához hasonlított.

Ariberti Eriprandó grófnak még kevesebb volt a járadéka, de kárpótásul ő szerelemben volt gazdagabb — talán csak azért, mert a grófné nem engedte, hogy pazarul dobálja el. Mindkettőjük ereiben nemes ösök hamisítatlan vére tolt, a grófné azonban sokkal forróbb, sokkal bőségebb és sokkal erőteljesebb, mint a grófné; olyan különbség ez, melyet azonnal meg fognak érteni, ha megmondjuk, hogy a gróf alig volt huszonhárom éves, míg a grófné csak harminckettőig számolt és ott megállt, a nélkül, hogy tovább számolt volna.

Mindketten felálltak a pamlagról, a gróf azonban előbb, mint a grófné, ki oly erővel kapaszkodott bele a fiatal ember karjába, hogy erőlködni kellett kissé, míg felszigette, és bár az ajtó a pamlagtól csak másfél lépésnyire volt, e kis uton teljesen reá támaszkodott. A fiatal ember olyanformán nézett a grófnéra, mintha kérdezné tőle: „Mi volna édesem, ha még egy kiesinykét leülünk?” — „Nem”, most menned kell!

— Csak öt pereret még.

— Nem, nem — késő van már és holnap korán kelek.

Elisa grófné, hogy megértesse Eriprandó gróffal kívánságának komolyságát, eltüntetve ajkairól ábrándos mosolygását, nagyon komoly lett és kezeivel rendbehozta a nyakán megbomlott haját.

— Gonosz!

— Tudod-e, fiam, hogy az összes férfiak között, kiket ismertem, nem akadtam olyan önző emberre, mint te vagy?

E szavaknál Eriprandó gróf duzzogva húzta el az ajkait, a grófné pedig, alig ügyelve reá, haragosan folytatta:

— Ha tőled függne, nem volna szabad sem aludnom, sem ennem, sem bármi mást tennem, csak adni az — érzélgőst.

— Hiszen csak öt pereret kértem tőled!

— Már tíz óra óta mindig öt pereret kérsz és most éjféln van. — Aztán meg Beppának is esengettem már, vár reád, hogy világítson neked és aztán nem szeretem, ha a eselédek az előszobában leskelődnek.

A Navaredo-ház előszobája csak egy parányi lépcsőház volt, de metaforának megjártá.

— Tehát pont tizenkét órakor a pályaház-nál leszünk?

— Igen, barátom; de gondolj reá, hogy nem szeretem a haragos arcot.

A fiatal ember mindent megígért, és a grófné, ki már félig kinyitotta a szobáját, ismét becsukta és újból eskölöztak.

— Meg vagy elégedve?

— Most igen.

— Nos, hát menj. Ne feledd, a szállodába sürgönyözni, hogy szobákat tartsanak fenn számnunkra.

— Ez már mind el van intézve.

— Jól van, köszönöm.

— Kérem.

Most kinyitották az ajtót; Beppa a lépcsőfokon állott, gyertyával a kezében, halavány, fáradt arcával.

— Jó estét grófné.

— Jó estét, gróf ur! Tehát holnap.

KÜLÖNFÉLÉK.

Anyám.

— Feleki Sándor fordítása. —

Szebb szó nincs a föld kerekén,
Údit akár az enyhe fény:
Anyám!
Ah milyen édes, mily hívó,
Mily véghetetlen drága szó:
Anyám!

Talán azért hevít, emel,
Mert gyermek ajka zengi el:
Anyám!
Picinyke szíve megremeg,
Csillognak a bogárszemek:
Anyám!

Mily fényes rang egy éltén át,
Ki hallja kis lányát, fiát:
Anyám!
Szegény, bár kincsét kincsekre rak,
Kihez nem szól gyerekejék:
Anyám!

Carmen Sylva.

† Miksa oszár hagyatéka. Dr. Reinisch udvari tanácsos, bécsi egyetemi tanár értékes ajánlékkal lepte meg az udvari könyvtárt. Miksa császár íromappáját, több irodalmi munkáját, azután a levelezéséből, titkos jegyű irataiból, könyveiből érdekes és becses dolgokat ajándékozott a könyvtárnak. Reinisch tanár ugyanis titkára volt a boldogtalan császárnak és mint ilyen, Mexikóba is elkísérte őt. Mikor a császár halálhíre tizennégy nappal a katasztrófa után a fővárosba ért, megadta magát Mexikó. Juarez katonái behatoltak az uralkodó városi palotájába, melyben Reinisch is lakott és széthányták ott mindent. A császár magánterméből minden értékebb holmit elcipeltek, a könyveket, iratokat s más efféléket egy sötét folyosóra dobálták. Itt találta meg azokat Reinisch. A mappa kötése sárgin-bőr és több rekeszre oszlik. Egyikben ezek közül még benne van a piros ítélt papíros, rajta tisztán fölismerhetők a császár érelyes vonásai. Másikban a proklamációt találjuk, amelyet a magas klérushoz intézett. Ezt a császár maga fogalmazta és írta le. A püspököket inti benne, hogy az új rendet fogadják el. Az előbbi köztársasági kormány ugyanis elfoglalta az egyház földbirtokait s a püspökök azt várták most Miksától, hogy őket korábbi vagyonukba visszahelyezi. A császár a proklamációban magyarázta meg nekik, hogy ilyen mélyreható országgyűlési intézkedéshez most sem az idő, sem a körülmények nem alkalmasak. A konfiskált egyházbirtokok javarésze azóta többször is változott urát, akiket az állam nem foszthat ki

minden kárpótlás nélkül. A proklamáció végén élesen kritizálja az akkori pápai követ magatartását és azt a reményt fejezi ki, hogy a magas klérus hű marad a császársághoz. Ez a proklamáció német nyelven van fogalmazva, mellette fekszik a spanyol fordítás is, de ez már nem a császár írása. Ez az irat annyival fontosabb, mert eddig nyilvánosságra sehol sem került. A mappában talált egyéb levelek többnyire személyes vonatkozásúak. Van közöttük néhány, amely Sarolta császárné egészségéről tudósítja a császárt, akinek baját már akkor gyógyíthatatlannak mondták. Van ezeken kívül több spanyol levél, amelyekben előkelő mexikói családok hódolatukat fejezik ki a császárnak. A könyvek közül legtöbb a császár szerzeménye. A széleken sajátkezű javításait találjuk. Reinisch ajándékát, amelynek becsét még Sarolta királyné eredeti rajzai is emelik, egyelőre a titkos levéltárban helyezték el. A király intézkedése dönti majd el, hogy mi kerülhet azokból nyilvánosságra.

† Magyar asszony a boerok között. A Pressburger Tagblatt levelet közöl egy nőtől, aki Pieter-Maritzburgba került. A levelet egy pozsonyi barát-nőének írta s abból különösen az a rész érdekes, amelyben az angol-boer háború borzalmairól ír. Így szól ez a rész:

Szomorú sors ért itt bennünket, amennyiben körülöttünk zűhög az angolok és a boerok háborúja. Borzasztó, hányan vesztik el naponta életüket; csak úgy özönlenek városunkba a sebesültek, asszonyok és gyermekek; a harc nem mesze folyik és felő, hogy az ellenség (a boerok) a fővárosig hatol majd előre. Oh, az rettenetes volna, mert a boerok még a feketénél is vadabbak; három hete mult, hogy betörték békés országunkba; a három utolsó ütközet Dundee, Elandslaagte és Ladysmith mellett folyt le; az utóbbiban sok katonánk esett boer fogságba. Ah, kedvesem, el sem képzelheted, amilyen szomorú dolog az a háború. Hány család ment tönkre! Mert ahova az ellenség betört, pusztít és rabol. Megiegyzem, hogy ezer és ezer angolnak negyvennyolc óra alatt el kellett hagynia Transvaalt s vagyonukat, javaikat hátrahagynia az ellenség kezében, menekülnie. A szegényekkel rosszabbul bántak, mint az állatokkal, mert egymásra zsúfolták őket a szenes- és marhavagyonokba s mégis I. és II-od osztályt fizettek velük. Sok gyermeket agyonrögzítettek, vagy agyonnyomtak és több asszonyt olyan szerencsétlen volt, hogy e rettenetes helyzetben kellett magzatát a világra szülnie.

† A lakodalmi sajt. Különös szokás divik Svájc némely kantonjaiban. A fiatal párnak azon a napon, amikor hűsége esküszik egymásnak, a barát egy nagy sajtot ajándékoznak. Ezt a sajtot aztán a házaspár, mint becses emléket őrzik. Idegen utazók állítása szerint némely házban száz esztendő sajtja is akadtak. Ezt a különös ajándékot valami ódon családi almáriomban tarták, s ha a

héja megkeményedik, arra följegyzik a születéseket, kereszteleket és halálosokat. Ennek a szokásnak az eredetét az 1650-ik esztendőre teszik.

† Saracinesco. Ez egy nagyon ravasz olasz faluska. Rómában legnépszerűbb modellek a cio-ciárok. Öltözetük hasonlatos a szicíliai férfiakéhoz és nőkéhez, de mégis van közöttük különbség. Sokkal színesebb, sokkal fantasztikusabb, sokkal festőibb s így szinte az isten is arra teremtette őket, hogy a Rómában százával élő akvarell-festőknek mintául szolgáljanak. Az ember megáll a Via-Condotti egyik fotográfia-kereskedése előtt, megveszi egyik-másiknak a fotográfiáját s megkérdezi a boltost, hogy honnan való ez a modell. A felelet: Saracinescoból. A Piazza di Spagna hatalmas kölépcsőjén lebzselő szabin lányok mosolyogva állják útját az embernek, kecsesen kínálva virágaikat. Akármelyiket kérdezzük, hogy honnan való, a felelet: Saracinesco. A Baedeker szerint Saracinesco a szabin-hegyek egyik legrégnyesebb fészke s mint neve is mutatja, szaracén eredetű. A mult századokban a szaracénok egész Rómaig fölmerészkedtek rablókalandjaik közben s vakmerő harcokat vívtak a pápákkal, míg végre sikerült őket visszaszorítani. Egy csoport azonban a szabin hegységbe vonult, egy sziklaormon vonta meg magát s ott maradt napjainkig, természetesen elolaszosodva. Hogy a falu lakosai valamikor szaracénok voltak, mutatja a falu nek neve: Saracinesco s az, hogy a lakosok neveiben is ráakadni még az arab elemekre. Érdekes lehet ez a fészke, gondolhatja akárki és elmegy, hogy megnézze. Tivolin túl, a vicovaro kis állomásra kiszállva gyalog két óra múlva regényes hegyoldalon haladva, előbukkan Saracinesco, egy szikla ormán, mint egy sasfészek. A kiábrándulás teljes. A faluska leírhatatlanul szegény s leírhatatlanul piszkos. Dűledező kőházak, ajtó és ablak nélkül. Az utcákon szemétdombok, baromfiak, ödöngő szamarak s néhány elkieseredett saracinescói. A festői viseletnek sehol semmi nyoma. Mindenki rideg, nemzetközi kabátban és nadrágban jár, mely azonban csupa rongy és folt. A ráncos, sovány, becses arcok énségről tanuszkodnak. Az arab szarmazásról egyik sem tud semmit, arab nevű embert nem ismernek, pedig valamennyi ismeri a másikat. Csupa Mariani, Benedetti, De Sanctis, Calandrelli, sőt Marchesini, de arabos hangzású névnek semmi nyoma. A festői öltözetet pedig csakis Rómában használják, hova a szükség készíti őket. Jobb élet is kínálkozik számukra, mert aránylag kevés fáradséggal jól megfizetik őket. Össze minden valamire való alak Rómába megy s a nyárra mind visszatér s a cifra ruhát, amelyet a lakosság maga eszelt ki magának igazi olasz furlanggal, elteszik a ládába s jövő őszig.

Beppa lassan előre ment a meredek, keskeny, sötét lépcsőn lefelé, felemelt karjával magasra tartva a gyertyát.

A kapuhoz érve, Ariberti gróf kabátja belső zsebéből fekete bőr szivartárcát vett elő, a közepén hatalmas grófi koronával. A tárcából egy virginiát vett ki; ebből kihuzta a szalmát, meggyújtotta a gyertya lángján, hamarosan egy pár szippantással kipróbálta, vajjon jól szelel-e, azután ugyanabból a tárcából egy szivarvéget vett ki, amelyet a szavakkal nyújtott át a leánynak:

— Fogd csak és add oda Meniconak.

Menico kocsis, inas, vízholdó, komornyik, favágó volt a háznál és ha ideje maradt, még a Beppa kedvese is.

— Köszönöm, gróf ur!

— Jó napot.

— Alázatos szolgálja.

És Beppa becsapta az ifju mögött az ajtót.

MÁSODIK FEJEZET.

Ariberti Eriprando gróf ezen az éjszakán nem érzett fáradságot; ellenkezőleg szívében szokatlan öröm gyúlt ki és lábainak olyan járó kedvők támadt, hogy órákon keresztül elbarangolt. Ez az egészen új öröm, mely holnap várakozott reá, az utazás Elisával, az a két-három hét, melyet Elisa társaságában a tengerparton töltött fog, őt a világ legboldogabb emberévé tette.

Ezen a felhőtlen égbolton azonban volt egy kis fekete pont, sőt, hogy egészen őszinték legyünk, kettő is volt, bár az egyik sokkal kisebb mint a másik. Egy fekete pont a kiállhatatlan Cecilia grófné volt, a kicsi pedig a neveletlen Gegio. Elisa grófné a gróffal magával nem ment volna Velencébe. Csak azért ment oda, hogy Cecilia leányát szórakoztassa és mert az unokája, Gegio, betegeskedett. Sőt ha a gróf és Elisa szeretetteljes beszélgetések közben ama kirándulásikat egy nyári éj mámorított álmaiként színezték ki maguknak, reményeik mindég a gyermek kiütésénél véződtek.

Miután még egy darabig keskeny és sötét utcákon keresztül bandukolt, mégis csak elhatározta, hogy haza megy. Kezdtet lassabban menni és megbánta, hogy Meniconak adta a szivarvéget, mert a virzsinját már elfüstölte.

Eriprando gróf a Navaredo-háztól messzire, egy szerény utcácskában levő szegényes házikóban lakott, hol a bér nagyon csekély volt és azt is utólag fizethette.

Odaérkezve, még mielőtt a kulcsot a zárba helyezte volna, egy a második emeleten levő kis ablakra tekintett föl, honnét világság látszott.

— Anyám még ébren van — szölt, amint ajtaját kinyitotta.

Nem tévedhetett e feltevésben. A komorna szobájából nem jöhetett a világság, mert Ariberti grófné nem tartott eselőséget, ha csak azt az öreg asszonyt nem nevezzük annak, ki reggelenként eljött, hogy a legdurvább munkákat elvégezze.

— Fenn vagy még? kérdezte a gróf, anyja szobájába lépve.

A jó öreg buzdogn vasalt egy nagy, szürke asztalon. Köröskörül a pamlagon, székeken, a fiókos szekrényen gondosan szétterítve heverték aisonádrágok, harisnyák, ingek, gallérok és kézelők; természetesen valamennyi a fiatal grófnak készítve, ki alig győzte már bevárni az időt, hogy irodafőnök lehessen, amikor olyan ingeket viselhet majd, a melyekre a gallér és kézelő rá van varrva. Édes anyja, a jó lélek, hiába próbált neki olyanokat készíteni, teljes tizennégy napot pazarolt a fáradságra és nem sikerült neki; hiába, nem ment; a gallér sohasem volt a rendes helyén, a kézelő is mindig ferdén sült el. A szobácskában, a nyitott ablak dacrá is, fullasztó hőség volt; de odakünn síroco volt és benn két petróleumlápa vörösösen fény fűtötte a szobát. Eriprando rögtön izzadni kezdett, míg a jóságos kicsi, de vézna öreg asszony, ki már este nyolc óra óta ebben a levegőben dolgozott, nem lát-szott tulságosan fölhevültnek.

— Ébren vagyok még, mert nem jött álom

a szememre, no meg ebben a hőségben nem is tudna az ember aludni, még ha akarna is. Neked kellene a holmik holnap és tudod, hogy szivebben maradok fenn este tovább, mint hogy aztán kénytelen legyek reggel korán kelni.

A jó asszony most hazudott a fiának. Tudta nagyon jól, hogy bármily későn kerülne is ágyba ma este, reggel mégis csak korán kell felkelnie. A fiatal gróf utazása már négy hét óta dolgot adott neki. Ellátta őt fehéreneművel és a régióket kiávitotta. A ruháit kellett tisztítani, kiporolni és javítani, csak a fekete öltönyével magával több mint egy hetet töltött és csaknem megvakult mellette. De hát mit csinált volna? Ariberti Eriprando gróf nem járhatott, mint valami koldus, amikor Navaredo Elisa grófnéval és a fiatal d'Abala Cecilia grófnéval tengeri fürdőre megy.

Az Ariberti család egyike volt a legrégibb velencei családoknak és talán ez az oka, hogy csaknem az éhenhaláshoz közel látjuk őket. A fiatal Eriprando gróf atya, Eutichiano gróf, valami kisebbrangú hivatalnok volt kétezeröttszáz lira fizetéssel, aki egy gyöngö pillanatában, melyhez másfél éves házberhátalék is járult, szállásadónéja leányával, Ursolinával házasságra, még pedig a gróf szerint morganatikuss házasságra lépett. Ursolina annyira meg volt hatva a „mél-tóságos” házasságtól, melylyel őt megtisztelték, hogy amikor más állapotban volt, csak lábujj-hegyen járt, mert félt, hogy a nemes hajtásnak, melyet férje, a gróf erre az időre az ő gondjaira bízott, esetleg terhére lehetne.

Eutichiano gróf büszke öröme az örökös (örökös, csak amint mondani szokás, mert bizony nem volt mit örökölnie) fia lett és mindjárt meg is keresztelték az Eriprando névre. Ő a családnak már kilencedik, vagy tizedik Eriprandója volt és valamennyi elődje, kiket hat, vagy hét évszázadon keresztül e néven szólítottak, egyik a másik után igazgatta a város sorsát. Ursolina szemében fia, a gróf valóságos szentség volt.

(Folytatása következik.)

† **Veuillot szobra és Murger.** A minap avaták fel a Sacré-Coeur templomban Louis Veuillot szobrát. Veuillot egyházi író volt, a szobrára szükségessé pénzt a francia egyházi lapok gyűjtötték. A szobrot, amely az 1898-diki Szalonban ki volt állítva. Fayel készítette. Veuillot híres polemista volt, korának minden íróját, aki nem a katolicizmus szellemében írt, hevesen támadta. A Goncourt testvérek különben írt, hevesen támadta. A Goncourt testvérek különben írt, hevesen támadta. A Goncourt testvérek különben írt, hevesen támadta.

† **Amerikai milliomasok gyermekei.** A Revue des Revues decemberi füzetében cikket közöl az amerikai gyermekek neveléséről, amely sokszor nagy ártalmára van a kis milliomas-jelölteknek. A kis Harry Pay Whitney, az ezüst király gyermeke százezer dolláros kolengyével van ellátva. Harm tapasztalt betegpolónó szolgálja ki, négy orvos látogatja naponként, s az mind bulletoeket ad ki. Különben arany bölcsoében nyugszik, mint ahogy a mesékben szokás. A Vanderbilt-család legfiatalabb sarját, V. Cornelius-t — a milliomasok odaát Amerikában ugy számozzák magukat, akár a királyok — egész sereg asszony ápolja, valóságos udvartartás veszi körül, a kastély külön szarnyában lakik és külön kertje is van. Az öt esztendő Jack Astornak a guvernántján kívül két szobalánya, két komornyikja, két háziszolgáa, két kocsisa és két lovászyereke van. A szőény fuuska maga kocszik ki naponként, a guvernánt egy más k-

osiban megy utána és vigyáz, hogy senki ne beszélhessen vele. A gyerek csak vele egyrangúknak köszön. Az első komornyik minden reggel átnyujtja neki a menüt, amelyet a főszakács készít, s kijavítja, ha valami nem tetszik benne. Egyszer-kétszer egy hónaponban kap audienciát az apjától. Az ilyen nevelésnek a hatását keservesen megérezte a két Pullmann gyerek. Annnyira tudatlanok és korlatoltak, hogy az apjuk azon a címen, hogy nem képesek egy nagy vagyon igazgatására, kitagadta őket és csak háromezer dollárévi járulékot biztosított nekik. A fiatal William Vanderbiltről pedig a következő históriát mondják el. Szeretettel gyűjtögeti a műtárgyakat. Egy skót antikvárius, Mac Adams nemrég felajánlott neki egy fegyverzetet. Azt mondta, hogy az páralan fegyverzet, amelyért az egész világ irigyelni fogja. Ötezer dollár az ára.

— Nem baj! Ha csakugyan olyan szép, megéri a pénzt.

Elküldték a fegyverzetet. Egy közönséges francia fegyverzet. A sisak tollai a francia színeket mutatták.

— Igaz! Azt nem mondtam meg — szölt Mac Adams, hogy ezt a fegyverzetet Napoleon viselte Waterloo mellett!

Néhány hét múlva William ur megmutatta a fegyverzetet egy tudósnak. Az aztán felvilágosította.

† **A csók mint ismeretlen fogalom.** Nem mindenütt a világon csókolóznak. Így Kínában, Japánban, Indiában, Birmában egészen ismeretlen valami a csókolózás. A kínai és japáni leányoknak fogalmuk sincs a csók jelentőségéről, ámbár az ő ajkuk is rózsás, s nekik is édes a mosolygásuk. A kínai, vagy az indus ifjú éppenséggel nem fejezi ki szerelmes érzéseit azzal, hogy megcsókolja az imá-

dottját, s az anyák sem csókolják meg gyermeküket a fönt említett országokban, hanem csak egysszerűen a szívükhöz szorítják. (Nálunk sem ártana, ha a kis babák csókolása ismeretlen volna, legalább a sok idegen részéről.) Különös, hogy a déli népek megégyeznek a csókolózásra nézve az éjszakiakkal. Így például az eszkimók, ha szeretik egymást, s ezt ki is akarják fejezni, orruk egymáshoz való dörzsölésével cselekszik meg.

† **Előny. A leány: X. urhoz menjek feleségül?** Hisz annak már három felesége volt.

A mama: Baj is az! Sőt jobb is, legalább hozzá szokott már a házasság következményeit.

Hindu mondások.

A Ritz-féle gyűjteményből.

Viz, víz, no meg egy jó mondás — Egész világon — Nincs kincs, csak e három, Az ostobának mindez nem elég, Hozzávesz 6: követ is még.

Okos ember: az ellened? Azért meddő minden remény — Mert távolgás van köztetek — Hogy a keze utól nem ér, Hosszú annak a karja, S megüt az, ha akarja.

Az az igaz férfi, Kinek a szerencse nem a boldogsága És, ha mással jót tett, Soha meg nem bánja.

F. N.

GŐZEKE.
Egy használt, jól javított gőzeke-szerelvény, Fowler kétegép-rendszere, jutányos áron eladó. Érdeklődők sziveskedjenek alanti címhez fordulni:
JOHN FOWLER & Co.
Budapest-Kelenföld.

Laubsäge
Warehaus gold: Pelikan
VII. Siebensterng 24
Wien. Preisbuch gratis. Wien.
Időtöltésű fiatalok s öregek részére alkalmas a lombfűrésznek kellemes és hálás foglalkozása. Az Arany pelikanhoz címzett lombfűrész-áruház ingyen küldi meg a lombfűrészlet minden barátnak az árjegyzéket.

Jóka! Mór: Öreg ember nem vén ember.
Megrendelhető: a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában, Jézsef-körút 18. sz.

Szenzációs találmány gyengeség ellen.
FÉRFIAK SZÁMÁRA.
Impotencia ellen med. dr. Borsódi Ferenc cs. és kir. kiz. szabadalm. elektrometallikus lemeze, kítüntetve 1889-ben Parisban és 1890-ben Nizzában aranyéremmel, 1886. Brüsszelben, 1889. Genfben nagy ezüstéremmel, 1893. Chicagóban elismerő okirattal, oklevéllel ellátva a párisi Société de médecine de France, Nat onal d'Hygiène Suplique de Paris és számos más tudományos társulatok által. Elhárítja a gyengeséget. A szerkezet felette egyszerű és annak a testen való hordása elegendő az eredmény elérésére. Bővebb felvilágosítással, valamint kimerítő brochurekkel készséggel szolgálunk.
dr. Borsódi-féle
Központi lerakat
Budapest, VII., Almássy-utca 3. sz.
II. em., ajtó 12. a.

Utánzások miatt nagyon ügyeljünk a **SCHAFFER RÓZA** névre. Csakis e-n védjeggyel valódi.
Szépség gazdagság!!
Szépség hatalom!!
Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a
Mme Rosa Schaffer
szerb kir. udvari és kamarai szállítónő, Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt szépségcsodák által sikerült.

Poudre ravissante cs. kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetetlen: a bőrt vakító fehérré varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkütyöket, anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépségcsodák által kitágított ilkacsokat összehuzza és az arcnak üde, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet a nélkül, hogy szenzációs hatása a bőrről eltűnne. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr.
Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 frt 50 kr.
Eau ravissante megőrzi a bőr üdeségét, erősíti és a legkitűnőbb, biztos hatású toillet-víz. Egy üveg ára 2 forint 50 kr. és 1897. évi párisi és londoni nemzetközi kiállításán nagy aranyéremmel lett kintüntetve.
A Ravissante crème, puder és víz használata után a bőrt a legújabb és legpompásabb székét, a legragyogóbb gesztenyebarnát, a bárszyszerű feketét. A „KINOIR” egyszerű használatú elegendő, hogy a szín örökre szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az előrt színárnyalatot eltávolítani és a fejbőr tiszta fehér marad. Egy doboz ára használata utáni hatásával együtt 1 frt 50 kr. és 5 frt. Valamennyi készítményem csodálatos hatásáért teljes kezeséget vállalok. Számtalan elismerő és köszönő-irat betekinthező a legmagasabb körökben és csak diszkreio miatt nem közzétehető.
Központi raktár: **ROSA SCHAFFER**, Bécs, I., Graben 14. szám.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyó. gyulást óhajó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható
Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvosnődr
gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozással zavar nélkül mindennemű bármily régi kelótú
Nemi betegségeket
ugymint burszofolyást, hólyag és vizelet bajokat, bújakóros sebeket, sphyilit, fertőzésből eredő ideggyógy. és legmakacsabb bőrbetegségeket és szépséghibákat, továbbá
Nemi gyengeségi állapotokat
meglepeő biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.
Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10-1-gig, délután 3-8-gig.
Külf. vá. gyermekek. Külf. be- és kijárat.
Méréselt díjazás. Levelekre rögötni válasz.

Aki az **uj italméresi** * * * * *
törvényekben
alapos tájékozottsággal akar birni és esetleges jogelvonásoknak magát átítani nem akarja, az rendelje meg azonnal a most megjelent, 160 o dal terjedelmű, a törvényt, rendeleteit és bő magyarázatokat magában foglaló, szakszerűen feldolgozott
HOFFMANN-féle
„Állami Italméresi Jövedék”
című hasznos kézikönyvet. **Ára 1 frt 50 kr. — A pénz elő eres megküldése esetében portamentesen küldi azt meg az „Adóügyi Szaklap” kiadóhivatala, Budapest, Andrassy-ut 6.**

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan

1 szeszalható vasgőz 10.-	1 acél sodrony agybetét 5.-
1 matrac 10.-	1 tengerifü feykanok 1.-
1 drb rouge paplan 1.70	1 levarró gépezet 2.20
1 „ cachmir paplan 2.50	1 Crème à la rose 1.50
1 „ satin cachmir paplan 3.50	1 Crème à la vanille 1.50
1 „ atlasz cachmir paplan 4.80	1 szék 4.50
1 „ atlasz selyem paplan 7.00	1 lőszór 2.50
1 „ fedrocsal sely. paplan 12.-	1 párnázott ruganyos matrac 16.-
1 „ jó vászon ágyped 1.50	1 nagy szőke szőnyeg 300/300,50 1.50
1 „ vasas nalkli 1.50	1 aljak tunis rugany 1.50
1 drb jó vászon ehilom paplan lemedő 1.80	1 honort ágytató 2.50
1 drb „mal takaré pokróc 1.80	1 futószőnyeg méterenként 25
1 drb jó lepedő 1.50	1 król t. frige 1.50

GICHNER JANOS és TARSA
paplan, matrac és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalierő stb. nagy val szőnyegben.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem létező árukat közlünk, vagy a pénzt visszafizetjük

Specialista sérvkötőkben!
Keleti-féle cs. és kir. szab. sérvkötője a legújabb szerkezetű, egyszerű és a legköltségteljes, emiatt a legköltségteljes szerkezetű szerkezetben. Nem csak a sérvkötőket, hanem a kóros állapotokat is meggyógyítja a legmagasabb követelményeknek!
Árak: Egyföldű 6 forint. Kétföldű 12 forint.
Meg nem felelő kórosított. Képes árjegyzéket diszkreioval küld a gyár.
KELETI J., BUDAPEST, IV. ker., Koronakeresz-utca 17.

ALAPITTATOTT 1860.

STERN JÓZSEF cégnél

Budapest Calvin-tér 1. szám alatt a

Karácsonyi Occasio megkezdődött.**Eladásra jutnak:***Őszi divatkelmék*

130 ctm. szél. Tiroli Loden, mtre most	75 kr.
Fiszta gyapju Cheviot mtre most	70 „
Félgyapju Cheviot métere most	50 „
120 cm. szél. Őszi Cowercoat ez. 1:50 most	1 frt
120 cm. szél. angol ruhakelmék mtre most	80 és 90 kr.
Loden métere	17 „

Tavaszi divatkelmék

138 cm. sz. Pepita-kelmék mtre most	68 kr.
90 „ „ „ „ „ „	39 „
Tavaszi Cowercoat 120 cm. széles	2 frt helyett 1 frt 40 kr.
120 cm. sz. Kamgarnok mtre most	78, 65 és 42 kr.
90 „ „ „ „ „ „	29 kr.
Voile de Laine „ „	48 „
Fekete divatkelmék 58 krtól	1 frtig.

Selyem szövetek

Mosó selyem mtre most	42, 70 és 75 kr.
Valódi Japán Pongé, remek minták,	mtre most 1 frt
Gyönyörű csikos Blouse-selymek „ „	1:15
Fekete Damassé-selymek mtre most	95—110

Mosó velenek

Lawn-Tennis flanell mtre	16, 18, 20 és 22 kr.
Divat velenek remek világos és sötét	
minták mtre	18 és 25 kr.
Piké velenek mtre	28 és 35 kr.

Mosó kelmék

Piké fehérés 12 színárnyalatban mtre most	38 kr.
Angol Zephirek és écrue-vásznak „ „	25 és 35 „
Piké beszövött szines csikkal „ „	42 kr.
Piké himzett szines petytyel „ „	55 „
Mousslin à Soie „ „	35 „
Batistok „ „	25 „
Szintartó Levantinok mtre most	18 és 22 kr.

Jóteköny egyesületek még ezen árakból is végek vételénél 3% Cassa Sconto engedményben részesülnek. Mintákat az egyes cikkekből a készlet arányában december 15-ig küldhetők.

Ezen árak csak december végéig maradnak érvényben.

A cég fehérnemű osztályában kiselejtezett fehérnemű modellek, valamint kávé- és fehér abroszok, törülközők, millieuk, futók, alkalmi vételek angol zsebkendőkben tartoznak az Occasio eladásból.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi december hó 3-án.
Délután 2 1/2 órákor, mérsékelt helyárakkal:
Aranylakodalmom.
Látványos alkalmi játék, kilenc köpben, dalokkal és táncokkal. Írták: Beóthy László és Rákosi Viktor.
Zenéjét összeállította: Fekete József.
Személyek:
Este:
Az asszonyregem.
Látványos, zenés bohóság 3 felv. Írta: Reiner Ferenc, zenéjét szerette: Rosenzweig Vilmos. (Rendezte: a szerző, karnagy: Hamvas Béla.)
Személyek:
Szerencsy Rózsahegyi Boriska Fenyvessy
Északy Margó Annuska Hében
Mariska Gombaszögi Mandi Manó Sziklai
Juliska Horváth Rézi Láng Etel

Kedzete 7 1/2 órákor.

Az egyetlen érdekes színházi ujság.
Ha színházba megy, vegye meg a
MÁRKUS JÓZSEF
színházi lapját,
Magyar Színpad-ot.
Egyes szám ára 5 krajcár.
Kapható a tözsdékben és minden színház előtt.

A legszebb karácsonyi ajándékok
nagyinak és kisleányoknak mechanikus zeneművet készítő hanggömbökkel, u. m. szimfonion, fonográf, gramofon, manopon, arisztón, intona, artoza, fonix, mignon, stb. Továbbá albumok, sorokersők és más phantasia-tárgyak. Előszörű bússzerzési forrás:
Brunnbauer F. és Fia,
cs. k. szab. zeneműgyára
BÉCS, VII. Zieglergasse 53.
Telefon 8051. Alapítástól 1858. Telefon 8051.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Csokoládé. Kunz testvérek
Senki se mulassza el a Chocolate Imperialt, Thé Imperialt, Trappistint (likőr), a trappista páterek felülmúlhatatlan finomságu készítményeit megismerni.
Kapható: Bálvány-utca 2. sz. és a kereskedésekben.

FŐVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR
Budapest, Kerepesi-ut 34., I. emelet.
BELÉPÉSI FELHÍVÁSA
Ezen évtársulat 1900. évi jan. 1-én kezdődik. Bárki feltételek szerinti számban leghyebbe feltehető. Van 1 éves és 6 éves korú s belézés. Minden üdületre után 1 korona fizetendő hontitk.
Elnökv: Kölesönt csak tag kaphat. A kölesön visszafizetésre közzel befizetéses által eszközölhető. Ez intezet száma és könyvtárolat (számítói és lehat). Belézés már a mai naptól kezdve iródnánkban d. u. 9-12, d. u. 1/2-ig elfogadjának.
Takarék botétek kitértőn gyümölcsöztételek megállapodás szerint.
AZ IGAZGATÓSA

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
Ezen hírneves háziser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmazatik közönségnél, csúznál, tagzsugattatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bőrtékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üvegét „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállított.

Gróf Nádasdy Ferenc
ménegyoroki palackozott
kitünő borainak
budapesti főraktára
VIII. ker., Üllői-ut 20. szám alatt létezik.

Kávéház megnyitás.
Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy
folyó hó 6-án szerdán
a „Patria” kávéházat

VIII., József-körút 76. sz. a. megnyitóm.
Igyekeztem oda fog irányulni, hogy figyelmes kiszolgálás és valódi jó italok kimérése által t. vendégeimet kielégítek. Gazdag buffet. Jutányos árak. Nagy választék külföldi hírlapokban.
Budapest elsőrangú kávéházaiban szerzett tapasztalataimra támaszkodva, a n. é. közönség igényeinek minden tekintetben eleget tenni reményelek.
Tisztelettel
Takács J. Ferenc,
utóbb főpénér a „Baross” kávéházban

KOLOZSVÁR AUTONÓM ORTHODOX ISRAELITA HITKÖZSÉGÉTŐL.
321/1899. sz.

Pályázati hirdetés.
A kolozsvári aut. orth. izraelita hitközség az 1900. évben szükséges körülbelül

1000 métermázsa kóserhus
szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes feltételek a hitközség titkári hivatalában (Kis-Szamos-utca 1. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők; az ezeknek alapján szerkesztett zárt ajánlatok **f. évi december 20-áig déli 12 óráig** ugyanott benyújthatók.

Kolozsvárt, 1899. november 28-án.
Az aut. orth. izr. hitközség előjárósága:
Löffler, titkár. **Smiel Dávid,** elnök.

A legfinomabb és legízletesebb **karlsruhi ostryák, kockalapény és csöbgyök, tortaszalétek, párisi díssert-ostyák és DESSERT-SZELETKEK** kaphatók a Kézilaktól **ROB. JEDLICZKA, KOMORAU** Verseképpesség (Vieruppa wien) **BUDAPEST,** VII., Melegujtó-utca 13. Árjegyzék kiváratra ingyen és bérmentve.

Fiumei Kávéházak
Specialitás Manilla 4 1/2 kr. 6 frt 40 kr.
Specialitás Modjokerto Jáva 4 1/2 kg. 7 frt 78 kr.
Társaság.
Árjegyzék ingyen.

A legszebb és legmeglepőbb zenélő ajándéktárgyak

karácsonyra
Sternberg Armin és Testv. cs. és kir. udvari **hangszergyárosok** Karácsonyi kiállításában Kerepesi-ut 36.
Ariston, Intona, Artoza stb. családi hangszerek a legjutányosabban kaphatók. Zenélő albumok gyönyörű kivitelben 7 frttől feljebb. Zenélő dísz- és phantasiai tárgyak, valamint dohány-, író- és varrókészletek zenével a legudasabb választékban.

Készpénzes Jelzalogkönyvszám igen előnyösen törleszhető módon továbbá személyhitelre katonatiszteknek, bírtokbérloknek eszközöletnek. Ajánlatok kértnek „H. I.” alatt a kiadóhivatalhoz. 5306.

Veszünk bármely zálogház által kiállított **zálogcédulát**

egynagyasabb árban, megváltván törött, vagy régi arany, ezüst és egyéb ékszer-árakat, esetleg-ekelő munkadíj áfizetéssel újra is becsere élünk **részletre** is igen jutányosan elő **Fuchs és Társa** 1878. óta létező ékszerész **BUDAPEST,** Erzsébet-körút 17. szám. I. emelet. Dus választék mindennemű arany, ezüst és drága-kövekből

Zongorák
Pianinók
Harmóniumok
kitértő gyártmányok, otcson és jótállás mellett kaphatók
Deutsch Gábor-nál zongoraterem Budapest, V., Erzsébet-tér 7. szám 1. em (Bécsi-utca sarkán).

Jó és tartós cimbalmok
otcson, jutányos részlettézés mellett is kaphatók
Deutsch Gabornál Budapest, V., Erzsébet-tér 7., Bécsi-utca sarkán, I. emelet. Árjegyzék bérmentve.

azonnal szállítható:
3 darab szabványos nyomtávu mozdony ... 60 Hp
1 „ szabványos nyomtávu mozdony ... 90 Hp
3 „ 760 m.m. nyomtávu mozdony ... 50 Hp
1 „ 760 m.m. nyomtávu 3 tengelyű mozdony ... 40 Hp
használt
uj

T. c.
A hozzánk érkező kérdézőkördésekre válaszóval értesítjük t. vevőinket, hogy mi nem emeltük fel:

brillant és gyémánt ékszer
árait, hanem a régi olcsó árak mellett számítottunk mindent.

Ajánljuk egyszersmind gyönyörű szép dívatos arany ékszerünket, kitértő szerkezetű arany és ezüst zsebóráinkat, 13 próbás ezüztől készült **ezüst árnikat**, nevezetesen gyertyatartók, tálcákat, kenyérfosarakat, cukor szelencéket, csemege állványokat, tabletteket stb.
13 próbás ezüst evőeszközök
egész készlet vételénél nehezebb súlyban gramja 5 kr., közpésúlyban 5 1/2 kr., munkadíjjal együtt
Nálunk minden darab hivatalosan fémjelve van és minden tárgy valódiságáért írott jótállást adunk.

BENEDEK GÁBOR és TESTVÉRE utódiái
drágakő, ékszer, arany és ezüst-árak raktára.
Budapest,
IV. k., Kossuth-Lajos-utca 17. sz.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Különlegesség! — Legfinomabb **harzi kanári**
közvetlen beözalt St-Andre-asbergből. Hajlott torok- és csengetőü-, rázó és basszus hangon, tüttöl, füttyölés és lötöz hangon nappal és éjjel dalolnak, 10 napi próbáid, eladók Fehérlő szálloda, VIII., Kerepesi-ut 15. földszint, 12. ajtó Sondermann madárkoreskedő közvetlenül Harzból. Ezenkívül 2 darab beszélő papagáj.

A Kőbányai Királysörfőző
Góliát Maláta-Kávéja
a legtáplálóbb.
Ugyanazon malatából készül, amelyből a hírneves **Góliát Malátasör,** melyet Dr. Korányi és Dr. Kétyl budapesti, és Dr. Benedikt bécsi egyetem tanár urak ajánlásai dícsérnek és gyengeségeknél mindenki sikerrel használ.

A Góliát Maláta-Kávé
minden más kávépótléknál jobb, táplálóbb és egészségesebb; megrendelhető:
LANDAUER IGNÁC és FIAI
budapesti nagykereskedő cég vezérképviselői.
A Góliát Malátasör
megrendelhető: a Kőbányai Királysörfőző r.-t. gyári irodájában Kőbányán és városi irodájában Budapesten, VII., Kertész-utca 30.

Az összes közbarátoknak ajánljuk ezidei **karácsonyi könyvjegyzékünket,** a mely 192 oldalon német, francia és angol nyelvű legajánlatosabb válogatot műveket, továbbá képekről, fényképekről tanagraalakokról és fényképező készülékekről szóló jegyzéket tartalmaz. E jegyzék igen részletes kalauza a karácsonyi könyvpiacnak és ingyen kapható.
R. LECHNER (Wilh. Müller),
cs. és kir. ud. és egret. könyvk.
Bécs, Graben 31.

Bérletre vagy vételre!
azonnal szállítható:
3 darab szabványos nyomtávu mozdony ... 60 Hp
1 „ szabványos nyomtávu mozdony ... 90 Hp
3 „ 760 m.m. nyomtávu mozdony ... 50 Hp
1 „ 760 m.m. nyomtávu 3 tengelyű mozdony ... 40 Hp
használt
uj
Roessemann és Kühnemann
Koppel Arthur-féle vasutak
Budapest
Bécs Prága Lemberg.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1899 évi december hó 3-án.
 Délután 3 órakor, mérsékelt helyárak mellett:
Az „Arany Kakas”.
 Bohózat 3 felv. Iták Blumenthal O. és Kadelburg G.
 Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:
 Szikra Julia Haraszthy Alária Nógrády
 Füge Antal Hegedüs Dr. Gyárfás Góth
 Dachsalmayer Szathmáry Müller Tapolczai
 Erzi Kalmár Flóris Gyöngyi
 Liza Rostagni Tressza Sugár M.
 Horváth Gál Kórmós A. Kazaliczky

Esté:

Osztigás Mici.

Bohózat 3 felv. Irtá: Foydeau. Fordította: Böldi Izor.

Személyek:
 Petypon Balassa Corignon Tapolczai
 Gabrielle Nikó L. Montgicourt Gyöngyi
 Tábornok Szathmáry Marollier Bárdi
 Clementine Almási L. Vireténé Makróczyné
 Osztr. Mici Delli Báróné Bálint R.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Vasárnap, december 3-án

1/23-kor:

Magyarországi.

Irtá Cholnoki Jenő egy. adjunktus. (2. rész 102 kép).

1/25-kor és 1/28-kor:

Küzelem az északi pólusért.

3 felvonásban, 15 jelenetben és 37 képben. Átdolgozta Cholnoky J. egy. adj.

Ezt megelőzi

Transvaal.

Irtá: György Aladár.

Dr. Angyán, dr. Elischer, dr. Herzetz, dr. Kétil, dr. Korányi,
 dr. Laufenauer és dr. Liehmann egyet-mi tanár urak
 által ajánlott

DUPLA MALATYÁSÓR

**Szent István védjeggyel,
 a Kőbányai
 Polgári serfőző r.-t.**

készítménye, a söripár egyik legjelentősebb vívmánya.
 Ezen rendkívül kellemes ízű itató ital egyszerűsége mellett nagy ártalmatlanság idegesség, emésztési zavarok és étvágytalanság ellen, ajánlható továbbá vérgyógyulások és látható betegségek, valamint a gyengeség különböző nemű ellen, végre igen fontos szoptató nőknek.

Kapható **Budapestben** minden fűszer- és csemegeüzletben. **A vidékre** a serfőző maga szállítja.
 Budapesti árak: a fogyasztási adóval együtt egy nagy palack (palackon kívül) ... 25 krajcár
 egy kis palack (palackon kívül) ... 20 krajcár.
 Vidéki árak: a fogyasztási adóval együtt a kőbányai állomáson
 egy rekesz 30 nagy palack ... frt 7.50
 betét a rekeszért és palackokért ... 3.30
 frt 10.80
 Egy rekesz 30 kis palack ... frt 6.-
 betét a rekeszért és palackokért ... 3.-
 frt 9.-

A betétet visszaszolgáltatók, ha a rekeszek és palackok jó karban és fuvarmentve 3 hónapon belül címükre visszaküldetnek.
 Ez a sűrű hónapokig eltartható.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. 6. közönséget rösteleni, hogy folyó év december hó 3-án szombaton VII. Izabella-utca 11. (Wesse lény-utca sarkán) a **Marx színház** mellett

„HÁRÓLYHOZ” címzett vendéglőt, bor- és sörcsarnokot

megnyitottam.
 Részt a szakmában nyert tapasztalásaim és az által, hogy eleven csatát tapasztalok 10 boraim és a legkiválóbb sör és első magyar r.-t. mellett, jól jönnek kímélve, ugyancsak azonos elvűk kiszolgálására folytan remélek t. vendégeimnek minden tekintetben megfelelni.
 Beesés pártfogását kérve, maradjak

kiváló tisztelettel
Reinprecht Károly,
 vendéglős
 volt főpincér a Bánya és Mádai-féle vendéglőben.

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy megfelelő ruhát szerezzem. Képes mértékveteli utasítás bérmentve. Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.
 Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szállítónál, Budapest IV. Váci-utca 23. Használt ruhák újra becséreltetnek és a legmagasabb árban beszámíttatnak.

Zongorák és pianinók

A világ első gyárából, valamint saját készítmények, melyek zeneművészek által a zongoragyöngyeinek nevezettek el, ez időben legszolidabban vásárolhatók.

Keresztély mintazongoratermében,
 Budapest, Váci-körút 21. sz.

Ócska zongorák becséreltetnek és hangolások, valamint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.
 Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar).

Herceg Metternich-féle kőnigewarti
Richard-forrás.

A világ legkiválóbb asztali vize!
 Feltűnő gyógyhatású emésztési zavaroknál, ugyancsak a légző és húgyhólyag idült hurutos bántalmánál.
 Magyarország fővárában és irodá: Budapest, VIII., József-körút 9. sz.

A legolcsóbb és legfinomabb Teafajták

közvetlenül Ceylon szigetéről behozva, rendkívül finom illattal, összes más teákat nagy mértékben felülmúlják.

Csak legálább is egy kiló vételénél:

Pekoe virág	7	—
Moszkva karaván	6	—
Fleurs Sansineki	5	—
Brocken Orange Pekoe	4	50
Monning	3	75
Ottery Orange Pekoe	3	80
Brocken Pekoe	3	50
Pekoe Souchong	3	20
Ottery Pekoe	3	10
Waitalawa Pekoe	3	—
Dea alla Pekoe Souchong	2	75
Congo	2	50

Legfinomabb különlegességek:

Francea cognac Planat & Comp-tól:	3	25
20 éves ... 7/10 literes palack	4	25
40 ... 7/10 ...	2	—
Magyar cognac (Schloesser & Gormain) ... 7/10	4	—
Jamaikai rum 50 éves literje	1	20
Szilvium, valódi, 20 éves literje	1	10
15	2	—
Malega, valódi, legfin. 7/10 literes palack	6	—
Champagne, valódi, Jaquesson & Fils, legfröcsögibb és leghíresebb cég:	6	—
Grand lin ... 7/10 literes palack	5	—
Bouzy ... 7/10 ...	5	—

Vidékre való szétküldés csak utánvéttel, vagy az ő szeg előzetes beküldésével

Alapítás éve 1864. o. Telefon 3729.
F. BERLYAK
 BÉCS, I., Naglergasse Nr. 1.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget rösteleni, hogy a 10 év óta fennálló, elismert úrnőm, tiszta fajú hazai kanári madártenyésztésben, saját tenyésztésű, mint külföldi importált, nappal és este egyaránt gyönyörűen füttyös kanári madártenyésztésüket megkezdtem. Egyszerűsége és a madárkedvelő nagyérdemű közönséget, hogy ama nagy bizalmat, melyet 10 év óta iránymomban tanúsított, ezúttal is számomra főtartani a szegem beesés megrendelésiökkel megismereteltétek. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Sokköltségi vidékre is jótállás mellett. Számos érem és elismerés kifüggetésünél öneléret kiütközve. Friss kanári-olaj-állandóan raktáron kiváló tisztelettel.

MAGYAR KANÁRIA,
 hazai kanári madár-tenyésztő, Vas-utca 16/a. I. em. 22. Ez-csüzt (Kerepesi-bazár, II. em. 7.)

A legszebb karácsonyi ajándék

egy **ARIOSA** családi hangszer.

Ez általánosan kedvelt hangszeren a legújabb és legkedveltebb darabokat el lehet eredetihűen játszani, minden zene- és kóta-ismeret nélkül.

1. sz. Ariosza ... 18 frt.
 1 1/2 sz. Ariosza acélhanggal ... 21 "
 2. sz. Ariosza 36 acélisíppal és kettős énekhangokkal 28 "
 Az érejték-lapok darabja ... 50 kr.

Sternberg Armin és Testvére

cs. és kir. udv. hangszergyárosok
BUDAPEST, Kerepesi-ut 36. szám.
ZONGORA-OSZTÁLY:
Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sarok) Zenepalota.
Híttisztrált árjegyzék: a) harmónikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő disztrágyákról, c) az összes egyéb hangszerekről, mint **hegedűk, fuvolák, cimbalomok, citerák, harmóniumok, zongorák sbről ingyen** és bérmentve, de megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívánatik az árjegyzék.

J6 könyvek

mélyen leszállított áron:

Babos közhasznú magyar-réz szótár kötve (2 frt) ... 1.50
 Benedek Elek. A szív könyve (1.80) ... 1.20
 Bettyárgendák, az alföldi rablólilág-történetei 1.- ...
 Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt) ... 1.-
 Kossutány Géza, nevezetesebb bűnesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80) ... 2.-
 Mihályi Imre. Franciaország alatt. Elmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.-, ugyanez kötve (3 frt) ... 1.50
 Mokányi Bercei viselt dolgai (2 frt) 1.-, ugyanez kötve (2.50) ... 1.40
 Murgér Henry. Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (1.50)80
 Sztanoy Miklós. Karamboljátók (2 frt) 1.-, kötve (3 frt) ... 1.50
 Tóvölgyi Titusz. Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.-, ugyanez kötve (2 frt) ... 1.40
 Zola Emil. Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt) ... 1.20
 (A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik.)
 Megrendelhetők a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában
József-körút 18.

Ritter Testvérek

ezüst áru-gyári-

raktára

Budapesten, V., Marokkai-utca 4.
 (Telefon 16—11.) (Telefon 16—11.)
 ajánlják a nagyérdemű közönségnek **arany-, ezüst-, óra- és ékszer-ajándékait** a legolcsóbb gyári áron.
Szolid kiszolgálás!
Képes árjegyzéket vidékre bérmentesen ingyen küldünk.

Cselédek

biztosítást betegség esetre csak **1 frt 50kr.** évi díjért elvállalja bármely naptól kezdődőleg- és minden mellékdíj nélkül a „Zion”-ötékonyági egyület, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám.
 *Ezenkívül a „Zion”-egylet azt az előnyt is nyújtja, hogy a **cselédváltásokat** nála bejelenteni nem kell.
 (TELEFON: „ZION”-EGYLET).

Házassulandók figyelmébe!!
 Legszébb drágakövek, ékszerek, fűbevalók, karkötők, nyakékek, nyakfűzők, aranyórák és láncok és jegygyűrűk legújtanosabban.
 Schönwald Imre ékszergyárosnál.
 Pécsétt, (Király-utca) szereshetők be, aki választmányi küldeménynyel bármily nagyságban és összegben szívesen szolgál.

Karácsonyi élvad

1899.

Szenzációs alkalmi vételek!

Fő ruhakelme, 120 ctm. széles, mtrje **26 kr.**
Szép, jó divatkelmék, 110, 115-120 ctm. széles, —
 méterje **26, 38, 46, 50,**
58, 65 kr. és feljebb.
Divatkelmék 115-120 ctm. széles, mtrje **1.10** frtól **2.25**
 frtig és **2.40** frtól **4.20** frtig.
Selyemkelmék: *bengaline-selyem* mtrje **34** és **36** kr.
japonais rayé nouveauté mtrje **47** kr.
loulard imprimé mtrje **43** kr.
brokát fekete mtrje **78, 98,** kr. és feljebb.
Divat-selyemkelmék világos és sötét sznáryalatban
 mtrje **65** krtól **1.25** krig és
1.35 krtól **2** frt **30** krig.
Barket csinos mintákkal, mtrje **10, 12** és **14** kr.

Mosó flanell mtrje **15** kr.
Barkettek és flanelccottonok mtrje **10, 24,**
26, 32, 36, 40,
45 és **52** kr. stb. (gyönyörű minták).
Levantin, uj, szép minták, mtrje **15, 16, 26** kr. stb.
Legfinomabb francia batisstok gyönyörű
 minták
 mtrje **19, 22** és **26** kr.
Nagyon finompiqué imprimé szép színek és
 minták, méterje
36 krajcár.
Zefir, jó minőség, mtrje **16** krtól feljebb.
Voile imprimé tiszta gypju, szép minták, mtrje **35** krtól
 följebb,

Legnagyobb választék. Legolcsóbb árak. Verseny nélkül.

A dusan illusztrált karácsonyi árjegyzékben újdonságok, u. m. kartonlapokra illesztett ruhakelme-minták, gyönyörű nippes-tárgyak, bérárúk, diszműárúk, játékarúk, karácsonyfa-disztárgyak stb. stb. foglaltatnak, amelyeket az ábrákhoz híven küldünk szét.

Áruszállítás utánvétellel! — Legreálisabb elintézés! — Minta-megrendelésnél az áru nemének és ártételének közlését kérjük! — Minták és árjegyzékek kívánatra díj- és bérmentve!

(A 10 krtól 14 krig való cikkekről minták nem küldhetők szét.)

BÉCS, VI.,
Mariahilferstrasse
Nr. 81-83.

LESSNER D. áruháza

Alapítás éve 1874.

Klórmentes

Ártalmatlansáért jótállás!

Egy uj, hasonlíthatlanul jó mosószert

gyolcs- és pamutfehérneműhöz

SCHICHT-féle fehérítő-szappan

poralakban.

Előnyök: Legnagyobb kiadóság, könnyű munka, a ruha legnagyobb kímélése, vakító fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos csomagokban.

Tessék figyelni a védjegyre.

Budapesti képviselő: **DEGELLER KÁROLY** ur,
 Akadémia-utca 9.

Egy háziasszony sem fogja
 megbánni az egyszeri kísérletet.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 "	1 íróasztal, 3 fiókos	16 "
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 "	1 hálószoba, matt diófa	125 "
1 mosdó, 2 ajtó, diófa, fényezett	14 "	1 hálószoba, faragott	170 "
2 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	38 "	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	60 "
2 ágy, magas, diófa, matt	38 "	1 garnitúra selyem-behuzat	80 "
2 éjjeli szekrény, diófa, márványtal	22 "	1 garnitúra plüss-behuzat	95 "
1 kredenc, 4 ait. fiókés, faragott, feh. márv.	40 "	1 szalonszék	10 "
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 "	1 consol márványtal és tükör	26 "
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 "		

Nagy vázlatok egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű b. torokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
 Budapest, Erzsébetter és Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrény

a gyermekek kedveo játéka és a legjobb, a mit nekik játék- és foglalkoztató-szerű ajándékozhatunk
 A Richter-féle Horgony-Kőépítő-szekrények mindenkor kiegészítőszekrények által levszerűen nagyobbíthatók és azért kétszeresen értékesek. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények 0,75, 1 1/2, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6-10 kor. és azon feüli áron a világnak minden finomabb játékszerüzletében kaphatók; hanem a Horgony-gyárijegyre ügyelni kerünk és minden kőépítőszekrény „Horgony” nélkül mintáztat és nem valódi vissza utasítandó.

Uj! Richter-féle türelmi játékok. Sphinx, Manó, Villámhárító, Haragtörő stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi csak a „Horgony” gyárijeggyel!
 A ki gyermekeket akar megajándékozni, hozassa meg magának azonnal az alantjegyzett cégnek uj, gazdagon illusztrált árjegyzékét, melynek beküldése ingyen és bérmentve eszközöltetik.

Richter F. Ad. és társa, Első osztr. magy. eszáz. és kir. szab. kőépítőszekrénygyár
 Iroda és atár: I. Operng. 10. Bécs (Wien) gyár: XIII/a (Hietzing).
 Rudolfsstadt, Nürnberg, Oden (Svájce), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Korunk főnyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a vasas china-bor

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco 6 frt.
 Ezen bor a saját magam által termelt műveisi sheryvel van készítve és minden hasonlóví készítmények között a legjobb chinaajlat és vasat tartalmazza.
Rozsnyai Mátyás gyógyszer- művező- szeti laboratoriuma **Aradon.**
 Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész úrnál. **Egger-féle** Nador-gyógysz., valamint milder magyarországi gyógyszerüzletben.

Pralaku az új patkó-sarok

Fejemesen olcsóbb árak.
Folyton éles; esüklépés lehetetlen.
 Biztos lépés által a lovat kíméli.
Kaszab és Breuer
 Budapest, Kültő Váci-út 91.
 Patkó anyagok és csavar-árnk gyára.

„Otthon” gyönyörű folyóirat 1/4 em 10 kr. Evaként 12 Vastag kft. A legjobb újk művel.
 Szerkesztő: **HEVESI JÓZSEF**
 Budapest.
 Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatala által. Budapest, VIII., József-körút 18. szám.

Rozs áprilisra	6.41—6.44—6.43—6.42
Zab áprilisra (1900)	5.06—5.07
Tengeri 1900. májusra	4.94—4.96—4.97
Repce augusztusra	—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.91	pénz	7.92	áru
Buza októberre (1900)	8.10		8.11	
Rozs áprilisra (1900)	6.42		6.43	
Tengeri (1900.) máj-ra	4.92		4.93	
Zab (1900) áprilisra	5.06		5.07	
Repce augusztusra	11.75		11.80	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.90—7.91
Buza októberre (1900.)	8.09—8.10
Buza szeptemberre (1900.)	0.—0.—
Rozs áprilisra (1900)	6.42—6.43
Tengeri májusra 1900.	4.96—4.97
Zab áprilisra	5.06—5.07
Repce augusztusra	11.65—11.70

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén kezdettől végig szilárd volt az alaphangulat. A spekuláció mitehem törődik az angol kamatláb emelkedésével, hisz közel az újév ezen időtábjában a pénzpiacok feszültsége alább szokott hagyni. — A mellett a delegációkhoz intézett királyi beszéd utóhatása még mindig érezhető. Az internacionális értékpiacon szilárd lefolyást tanusított, főleg azonban a két hitelrészvénynek szolgált alkalom további áremelkedésre, mely államvasutak csaknem változatlanul megállapodtak. — A helyi értékek vására igen szűk keretben mozgott, sőt hangulatra nézve inkább gyengébbnek volt mondható.

A déli tőzsde csaknem változatlan volt.

A helyi piac csendes, csupán közutiban volt némi üzlet, míg a többi helyi érték el volt hanyagolva. Valuták és ércváltók csendesek.

Az előtőzsde: szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381.—382.75. Osztrák hitelrészvény 379.60—380.80. Osztrák-magyar államvasut 330.50—331.25. Rimamurányi vasmű 333.25—334.75 forint.

A déli tőzsde: változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381.—382.50. Osztrák hitelrészvény 378.60—379.40. Osztrák-magyar államvasuti részvény 328.—330.75. Jelzálog bank 236.75—237.—. Rimamurányi vasmű 333.50—334.75. Közúti vasut 344.—344.75 forint.

Utőtőzsde. A 4 órai záratkör maradt:

Osztrák hitelrészvény 379.50. Magyar hitelrészvény 381.50. Leszámitoló bank részvény —. Rimamurányi vasmű részvény 333.25. Osztrák-magyar államvasut 325.25. Közúti vasut 343.75. Villamos vasut 148.—forint.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Allamadósság.

Koronaiáradé 4%	116.25	116.75	Magyar nyeregmény-kölesön (60 frt)	159.50	160.50
Koronaáradé 4%	95.05	95.45	Magyar repülőkör	99.10	99.85
Kalotai vasuti kölcsön 5%	118.—	119.—	Horv.-slav. rugalm. kötvény 4 1/2%	99.50	100.50
Allamvasuti arany-kölesön 4 1/2%	120.—	121.—	Magyar földtöherment. 4%	94.—	95.—
Allamvasuti ezüst-kölesön 4 1/2%	130.—	131.—	Horv.-slav. földtöherment. 4%	94.50	95.50
Vasutak kölesön 5%	81.—	82.—	Tiszai sorsjegy 4%	137.25	138.25
Magyar nyeregmény-kölesön (100 frt)	169.00	169.00			

b) Osztrák Allamadósság.

Egyes papíráradé 4 1/2%	99.25	99.75	Koronaáradé 4%	99.50	100.—
Egyes papíráradé 4%	99.25	99.75	1890-as sorsjegy 100 frt) 5%	136.25	137.25
Aranyáradé 4%	116.50	117.—	1890-as sorsjegy	—	—

c) Idegen Allamadósság.

Bolgár vasuti kölcsön 6%	98.—	99.—	Szech 100 frankos sorsjegy 2%	98.—	99.—
------------------------------------	------	------	---	------	------

Más kölesönök.

Bonyhádi kölesön 4%	94.00	94.00	Budapesti fővárosi kölesön 4%	94.—	95.—
Budapesti fővárosi kölesön 4 1/2%	98.20	98.50	Temes-bányászati kölesön 5%	94.—	94.75

Bankok részvényei.

Bankgyűjtő	94.—	95.—	Kereskedelmi részv.	195.—	198.—
Elő m. iparbank	137.—	141.—	Magyar asp. közp. jelzálogbank	500.—	505.—
Fővárosi bank r. t.	106.—	107.—	Osztrák-magyar bank	910.—	915.—
Hazai bank	100.50	101.50	Kereskedelmi bank	1414.—	1416.—
Horvát-szlavon jelzálogbank	112.—	114.—			

Bányák és tóglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—	—	Kőbánya gőztör.	550.—	560.—
Budapesti téglás bányák	100.—	101.—	Köszé. és tógl. (Dobó)	902.—	905.—
Egyesült téglás cement	25.—	26.—	Asztaliás	208.—	209.—
Gömszény-köles.	129.—	130.—	Altalános köszé.	85.—	87.—
Ferencvárosi bánya	100.—	101.—	Kornaiás	117.—	121.—
Szász tóglagyár	40.—	42.—	Szilvási	211.—	211.—
Szász-somodi	—	—	Ujpesti tóglagyár	125.—	130.—

Takarékpénztárak részvényei.

Bélvári	103.—	104.—	Egyes fővárosi	1174.—	1177.—
III. kerületi	112.—	114.—	Magyar általános	292.—	295.—
Magyarbányász	82.—	83.—	Országos központi	278.—	280.—
Budapesti társ.	—	—	Pesti hazai	322.—	327.—
Zalaegerszegi társ.	225.—	227.—			

Biztosító társaságok részvényei.

Bécsi biztosító társ.	200.—	210.—	Pénztárs	100.—	102.—
Bécsi élet-és áradékbiztosító társ.	—	—	Lloyd viszontlát.	—	—
Bécsi életbiztosító társ.	270.—	280.—	M. jég-és vízszob.	110.—	112.—
Elő magyar által.	3640.—	3660.—	Nemzeti baleset	107.—	110.—
			Pannónia vízszob.	60.—	60.—

Külföldi vállalatok részvényei.

Alt. wagg.-kölcs.	545.—	550.—	Királyi sertésfés.	29.—	30.—
Eperti villamos	118.—	119.—	Pozitív sertésfés.	8250.—	84.—
Elő magyar sertésfés	1200.—	1220.—	Magyar csuszorip	1030.—	1040.—
Elő magyar sertésfés	240.—	245.—	R. t. B. sz. előj.	137.50	138.50
Elő magyar szől.	145.—	150.—	Nemzetköz. vill.	285.—	290.—
Elő magyar spódiom	475.—	481.—	Nemzetköz. wagg.-közlekedés	605.—	610.—
Uchswandt szeszgy.	—	—	Telefon-hírvonal	—	—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengeral.	244.—	244.50	Eperti-rákosalotai villamos	75.—	80.—
Eperti-rákosalotai villamos	—	—	Kassa-óderbergi	181.60	182.—
Idélt. részv.	—	—	Magyar-jelölt	205.—	211.—
Élv. jegy	220.—	223.—	nyugoti	212.—	214.—
villam. vas.	183.50	184.00			
Élv. jegy	60.—	63.—			

Sorsjegyek.

Basilika	6.—	6.50	Magyar vőd.	0.25	0.75
oszt. felülb.	6.50	7.—	Ugrványos oszt. felb.	10.—	10.50
nyer. jegy	—	—	nyer. jegy	—	—
Bécsvárosi	111.70	115.50	Olasz vör.	11.—	11.50
Budavárosi	62.—	64.—	Ugrványos oszt. felb.	11.50	12.—
oszt. felülb.	64.—	66.—	Osztrák vör. ker.	15.75	20.25
Élv.	3.10	3.40	Osztrák hitelint.	202.—	205.—
oszt. felülb.	3.35	3.75	Párizs	68.—	69.—

Pénztermek.

Vért arany	52.0	52.7	Német bankjegy	55.—	55.50
10 frkos arany	9.53	9.63	Olasz líra	45.10	45.20
10 márká	11.78	11.82			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	100.10	100.30	Olasz piac	45.10	45.20
London	120.70	120.75	Párizs	47.50	47.60
Német piac	60.05	60.25			

Határidőre kötött értékpapírok.

Aranyáradé	116.25	116.50	Leszámit. bank	334.82	335.—
Koronaáradé	95.05	95.25	Rimamurányi	333.—	334.75
Magy. hitelbank	281.25	281.75	Osztr. hitelrészvény	379.60	380.80
M. ip. és ker. bank	98.—	99.00	Déli vasut	330.50	331.—
Magy. jelzálogbank	236.75	237.25	Osztr.-m. Államv	328.25	328.75

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamatok állapotította meg:

Jegyzetek: Heremag: Lucerna 42.—46.— forint. Vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.—60.— forint. Vörös erélyi Vörös bánási Középszemű 64.—68.—, Nagyszemű 70.—73.— frt. Disznószőr: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki frt. Táblaszalonna: légszárított vidéki városi 4 darabos 40.50—41.— forint, 3 darabos 41.—41.50 forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos forint, 100 darabos 20.50—21.— forint, 85 darabos 28.50—29.— forint azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.—12.50 forint, 100 darabos 19.50—20.— forint, 85 darabos forint. Szilvaiz: szilvoniái 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali való szállítással.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén igen kedvező volt a hangulat, a forgalom jó külföldi hírekre lényegesen élénkült.

A déli tőzsdén nem volt vásárlási kedv, az ár-folyamok gyöngylűtek.

A zárlat kedvetlen volt. Államvasuti részvények csökkenésére a hangulat lanyhult.

Bécs, december 2. (Magyar értéktőzsde zárulása.) 4% aranyáradé 116.45. Tiszai és szeredi kölesön sorsjegy 137.50. Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.25. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 254.—. Rimamurányi vasműrészvény 332.25. Magyar koronaáradé 95.—. 4% os Magyar földtöherment. kötvény 94.—. Magyar hitelbank részvény 380.50. Magyar nyeregmény kölesön sorsjegy 159.50. Kassa-óderbergi vasuti részvény 182.—. Magyar kereskedelmi bank 1420.

Bécs, december 2. (Osztrák értéktőzsde zárulása.) 4% papíráradé 99.30. 4% os osztrák aranyáradé 116.55. 1860-iki sorsjegy 137.25. Osztrák hitelsorsjegy 203.—. Angol-osztrák bank 150.—. Bécsi bankgyűjtő 276.—. Osztrák-magyar bank 911.—. Déli vasut 70.—. Dunagőzhajózási részvény 339.—. Dobányrészvény 134.50. Császári és királyi arany 5.69 1/2. Német bankváltó 59.05. 4% os ezüst áradé 89.90. Osztrák koronaáradé 99.45. 1884-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézet részvény 378.75. Unionbank 313.—. Osztrák Länderbank 235.50. Osztrák-magyar államvasut 224.5. Elbavölgyi vasut 240.—. Alpesi bányarészvény 278.25. 20 frankos arany 8.57 1/2. Londoni váltóár 130.80. Bécsi Tramway —. Az irányzat nyugott.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, december 2. (Tőzsdei tudósítás.) Folytonos vásárlásokra torább emelkedtek a bányavértékek, különösen a dortmundi Union, Consolidation, Hiernia és Dannenberg részvényei. A járadékok közül a svaycolok Párisra 3/4-ig emelkedtek. Vasuti részvények nyugodtak. Transvaali vasuti részvények javultak. Hajózási részvények szilárdak, csomagszállítási részvények a Brazíliai kedvező eladás híreire és az angol kormányval a Dél-Afrika szánt állapotok szállításhoz szükséges hajók bérlése t. rgyánan állítólag folyó tárgyalásokra emelkedtek. A zárat gyöngye volt, mely a Londonra szóló rövid lejáratú váltók drágultak. Magánleszámitolási kamatláb 5 1/2%.

Berlin, december 2. (Zárul.) 4% os papíráradé —. 4% osztrák aranyáradé 98.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronaáradé 94.90. Osztrák-magyar államvasut 139.90. Kassa-óderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.05. Magyar vasut beruházási kölesön 101.25. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 194.50. Általános villamosági Edison 262.—. Gelsenkircheni 201.—. Laurakő 257.10. 4% os ezüstáradé 98.50. 4% os magyar aranyáradé 97.75. Osztrák hitelrészvény 236.80. Déli vasut 31.90. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.60. 4% os új orosz kölesön 99.10. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.60. Harpeni 204.30. Az irányzat gyenge.

Hamburg, december 2. (Zárul.) 4% os ezüstáradé 88.40. 1860. sorsjegy 142.—. Déli vasut 31.75. 4% osztrák aranyáradé 99.—. Osztrák hitelrészvény 236.60. Osztrák-magyar államvasut 140.25. Olasz járadék 94.10. 4% os magyar aranyáradé 97.75. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, december 2. (Zárul.) 4% os papíráradé 98.75. 4% osztrák aranyáradé 98.90. Magyar koronaáradé 94.90. Osztrák-magyar bank 151.55. Déli vasut 32.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.45. Bécsi bankgyűjtő 138.—. Villamos részvény 146.—. 3% os magyar aranyáradé 97.70. 4% os ezüstáradé 98.70. 4% os magyar aranyáradé 98.75. Osztrák hitelrészvény 237.30. Osztrák-magyar államvasut 140.80. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 168.00. Párisi váltóár 863.83. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 280.—. Az irányzat gyengébb.

Páris, december 2. (Zárul.) 3% os francia járadék 100.70. Olasz járadék 95.25. Osztrák-magyar államvasut 703.—.

Francia törleszt. járadék 99.05. 4% os magyar aranyáradé —. Török dohányrészvény 291.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% os francia járadék 102.20. Osztrák földhitelezési részvény —. Déli vasut —. 4% os osztrák aranyáradé —. Ottománbank 571.—. Párisi bankrészvény 1140.—. Alpesi bányai részvény —. Az irányzat tartott.

Budapest-külvai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Híztől sertésár: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (áronként 400 kilogramm felüli súlyban) 40—41— kraicárig. Öreg közép (áronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. Fiala nehéz (áronként 320 kilogramm felüli súlyban) 42—42 1/2— kraicárig. Fiala közép (áronként 251—320 kilogramm való súlyban) 43—43 1/2— kraicárig. Fiala könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 43—43 1/2— kraicárig. — II. Magyar második: Nehéz (áronként 280 kilogramm felüli súlyban) — kraicárig. Közép (áronként 220—280 kilogramm súlyban) — kraicárig. Könnyű (áronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — III. Romániai: Nehéz (áronként 320 kilogramm felüli súlyban) — kraicárig. — Közép (áronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — Könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — IV. Romániai eredeti (Staebl) Nehéz (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. — Könnyű (áronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — kraicárig. V. Szerbiai: Nehéz (áronként 260 kilogramm felüli súlyban) 41 1/2—42 1/2— kraicárig. — Közép (áronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2— kraicárig. Könnyű (áronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 40—41— kraicárig.

Sertésárak száma 1899. nov. hó 30. napján volt készlet 29.202 darab, 1899. december hó 1. napján felhajtott 377 darab, 1899. évi december 1. napján elszállított 275 darab, 1899. december hó 2. napjára maradt készletben 29.204 darab.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. es. és kir. udv. szállítók B. danest. VII. K. r. eny. ut. 36) Zeneor-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-kört szarok Zeneploza. Menületi MAGYAR-TILKÓ-SKOLA. melynek segítségével a tilinkón tükéltéséggel és alaposan meg lehet tanulni játszani, minden további magyarázat nélkül. Egyszermind 65 legzebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Magyar általános takarékpénztár

